اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت
صنعت معدن تجارت

سه‌شنبه
• ۲۳ خرداد ۱۴۰۲
• ۲۴ ذی‌القعده ۱۴۴۴
• ۱۳ ژوئن ۲۰۲۳

• سال سی‌وپنجم شماره پیاپی ۳۶۵۴ • دوره جدید سال نهم شماره ۲۳۳۶ • ۱۶ صفحه • قیمت: ۵۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

دلار در آستانه کانال ۴۶ هزار تومان

قیمت‌ها در بازار ارز همچنان روند نزولی را طی می‌کند و دلار به‌عنوان شاخص این بازار در ۲ هفته اخیر از کانال ۵۲ هزار تومان با روند ریزشی در آستانه سقوط به کانال ۴۶ هزار تومان قرار گرفته است. برخی مسئولان دولتی معتقدند یکی از دلایل اصلی ریزش نرخ دلار، موفقیت در کنترل انتظارات تورمی است. همچنین، کاهش تقاضای سفته‌بازی، خبرهایی از ادامه مذاکرات و احتمال توافقات بین‌المللی و آزاد شدن بخشی از پول‌های بلوکه‌شده منجر به روند نزولی نرخ ارز طی ۲ هفته گذشته شده است. مشاهدات حاکی از این است که نرخ دلار در پایان معاملات روز یکشنبه ۲۱ خرداد به ۴۷ هزار و ۱۰۰ تومان رسید و روز گذشته را نیز در همین کانال سپری کرد. به این ترتیب، ریزش قیمت‌ها در مرکز مبادله ارز کشور نیز ادامه دارد و دیروز قیمت هر اسکناس دلار در این مرکز ۴۱ هزار و ۹۸۹ تومان و نرخ هر حواله دلار نیز ۳۸ هزار و ۱۷۲ تومان بود. هر قطعه سکه تمام بهار آزادی طرح جدید نیز در بازار تهران ۲۷ میلیون و ۷۵۰ هزار تومان معامله شد که نسبت به روز پیش‌از آن ۷۵۰ هزار تومان کاهش داشته است.

۲

نظر کارشناسان درباره مزایا و معایب دریافت کارمزد از تراکنش خرید کارتی

کارتخوان یا سیبل درآمدزایی؟!

طرح دریافت کارمزد از تراکنش‌های خرید از ۴ تیر اجرایی خواهد شد؛ البته برخی اصناف مانند نانوایی‌ها، سوپرمارکت‌ها و فروشگاه‌های مواد غذایی فعلا مشمول این کارمزد نخواهند شد. پیش از این قرار بود طرح دریافت کارمزد از تراکنش خرید کارتی از ۲۱ خرداد آغاز شود که به‌دلیل نبود زیرساخت‌های فنی اجرای آن به تعویق افتاده است. در مدل جدید طرح دریافت کارمزد تراکنش خرید، همه ذی‌نفعان یک تراکنش از جمله بانک صادرکننده کارت، بانک پذیرنده (حساب پشت کارتخوان) و پذیرنده تراکنش (فروشگاه) کارمزد پرداخت می‌کنند. گفتنی است در قالب این طرح دارنده کارت یا خریدار از پرداخت این کارمزد معاف است. برهمین اساس، دارندگان دستگاه‌ها به‌ازای هر تراکنش از ۱۲۰ تومان تا حداکثر سقف تعیین شده کارمزد پرداخت می‌کنند. باتوجه به مفاد این دستورالعمل، حداقل کارمزد در تراکنش‌های ۶۰۰ هزار تومان برابر ۱۲۰ تومان است و برای تراکنش‌های بالاتر به‌صورت پلکانی افزایش خواهد یافت. باوجود انتقادهای وارده به این طرح برخی از کارشناسان اعمال سیاست جدید را راهی منطقی برای تامین هزینه‌های زیرساخت‌های بانکی می‌دانند.

۸-۱۰-۱۴

گزارش صمت از سهم ایران در بازار طلای سرخ جهان

زعفران در دست مافیا رنگ می‌بازد

۹

سرمقاله

هزینه و فایده تجارت نخبگان

۲

گفت‌وگوها

اراده‌ای برای اصلاح نظام بانکی وجود ندارد

۱۲

ناوگان حمل‌ونقل جاده‌ای نیازمند تغییر نگاه

۴

گزارش‌های روز

طلا و دلار به‌جای نوآوری استارت‌آپی

۱۳

ربات جای کسی را تنگ نمی‌کند

چندی پیش خبری با عنوان تدارک ایران و روسیه برای تبادل فناوری و هوشمندسازی معادن منتشر شد. در این خبر از قول معاون صنایع، ماشین‌آلات و تجهیزات وزیر صمت آمده بود که جمهوری اسلامی ایران و فدراسیون روسیه در زمینه تبادل فناوری و هوشمندسازی معادن همکاری‌های جدیدی را طرح‌ریزی خواهند کرد.

سیدمحمد موسوی بااشاره به مذاکرات هیات ایرانی با پتروف اوگینو، رئیس آژانس فدرال صنایع منابع‌معدنی روسیه تصریح کرد: باتوجه به توانمندی طرف روس در عرصه معادن، در این مذاکرات مقرر شد از دانش فنی روسیه در راستای هوشمندسازی معادن و ماشین‌آلات حفاری استفاده کنیم. وی در ادامه یادآور شد: این مذاکرات در آینده نزدیک به تفاهمنامه همکاری دوجانبه منجر خواهد شد.

۶

«آگهی فراخوان»

شناسایی فروشندگان و تامین‌کنندگان ماشین‌آلات استخراجی معدنی (تراک معدنی، بیل مکانیکی، بولدوزر، دریل حفاری استخراجی)
(مرحله دوم)

شرکت کانی کاوش آرتا غدیر در نظر دارد **نسبت به شناسایی فروشندگان و تامین‌کنندگان ماشین‌آلات استخراجی داخلی و خارجی** اقدام نماید. لذا از شرکت‌های دارای سابقه در زمینه فروش و تامین ماشین‌آلات استخراجی مانند تراک معدنی، بیل مکانیکی، بولدوزر و دریل حفاری استخراجی که دارای صلاحیت و گواهینامه‌های معتبر داخلی و خارجی می‌باشند، تقاضا می‌گردد در صورت تمایل حداکثر طی ۷ روز کاری از تاریخ آگهی نسبت به ارسال سوابق و تجربیات خود در ۵ سال گذشته، مدارک دال بر توانایی فنی، مالی و مدیریتی و... و گواهی نمایندگی شرکت‌های داخلی یا خارجی به همراه اطلاعات شرکت را در قالب فیزیکی و فایل الکترونیکی به آدرس ذیل ارسال نمایند. لازم به ذکر است دریافت مدارک به منظور شرکت در فراخوان، هیچ تعهدی مبنی بر انعقاد قرارداد، برای این شرکت ایجاد نخواهد کرد.

آدرس: تهران- خیابان شریعتی، خیابان کلاهدوز، سه‌راه نشاط ابتدای خیابان اخلاقی غربی پلاک ٤- طبقه اول- شرکت کانی کاوش آرتا غدیر

تلفن: ۰۲۱۲۶۶۰۳۹۷۹

پست الکترونیک: artaghadir@gmail.com

شرکت کانی کاوش آرتا غدیر

مناقصه عمومی خرید شاسی خودروی فوسو

صبانور
شرکت توسعه معدنی و صنعتی صبانور (سهامی عام)

شرکت توسعه معدنی و صنعتی صبانور در نظر دارد **جهت تهیه یکدستگاه شاسی خودروی فوسو ۸,۵ تن برای کارخانه خود، واقع در استان کردستان** را به فروشندگان واجد شرایط واگذار نماید. لذا فروشندگان واجد شرایط می‌توانند جهت دریافت اطلاعات بیشتر با شماره ۲۷۶۴۵۳۳۳ - ۰۲۱ تماس گرفته و یا به آدرس اینترنتی www.sabanour.com قسمت فراخوان - مناقصه مراجعه نمایند و پاکات خود را مطابق شرایط مناقصه با ورود به سامانه تامین‌کنندگان صبانور بصورت دربسته مهرو موم شده، از تاریخ درج آگهی تا تاریخ ۱۴۰۲/۰۴/۰۶ به آدرس سعادت‌آباد نرسیده به خروجی هاشمی‌رفسنجانی شرق- خیابان ۲۶ (حق‌طلب غربی) پلاک ٤۹ -طبقه سوم (بخش خرید) تحویل نمایند. مناقصه گزار اختیار کامل در زمینه رد یا قبول هر یک یا تمامی پیشنهادات را داشته و هیچگونه ادعا و اعتراضی در این زمینه مسموع نخواهد بود و به پیشنهادهای مشروط، مبهم و فاقد ضمانت شرکت در مناقصه و همچنین به پیشنهادهایی که بعد از مدت مقرر در آگهی واصل شود ترتیب اثر داده نخواهد شد.

شرکت توسعه معدنی و صنعتی صبانور (سهامی عام)

آگهی دعوت مجمع عمومی عادی سالیانه

رعنا
RANA

بدینوسیله از کلیه سهامداران **شرکت کشت و صنعت رعنا** (سهامی خاص) به شماره ثبت ۹۳٤۸٤ دعوت می‌گردد در جلسه **مجمع عمومی عادی سالیانه** شرکت که در تاریخ **یکشنبه ۱٤۰۲/۰٤/۰٤** راس ساعت **۱٤** در دفتر مرکزی شرکت واقع در تهران- خیابان وحید دستگردی- خیابان شهید آقازاده‌فرد (اطلسی)- شماره ۲٤ تشکیل می‌شود حضور بهم رسانند.

دستور جلسه:

۱- استماع گزارش بازرسین و هیات‌مدیره و تصویب ترازنامه عملکرد سود و زیان سال مالی منتهی به ۱٤۰۱/۱۲/۲۹
۲- تقسیم سود و زیان
۳- انتخاب اعضای اصلی و علی‌البدل هیات‌مدیره
٤- انتخاب بازرسان اصلی و علی‌البدل
۵- انتخاب روزنامه کثیرالانتشار

هیات‌مدیره شرکت کشت و صنعت رعنا (سهامی خاص)

آگهی مناقصه عمومی شماره ۱٤۰۲/۰۸/ع

شرکت صنایع و معدنی گل گهر

شرکت معدنی و صنعتی گل گهر (سهامی عام) در نظر دارد **"عملیات اجرایی تخریب، بارگیری، حمل و تخلیه سیلوهای بتنی کنسانتره و باطله کارخانه تغلیظ"** مجتمع خود را از طریق برگزاری مناقصه عمومی به پیمانکار واجد شرایط و دارای گواهینامه صلاحیت پیمانکاری معتبر با رتبه حداقل ٤ در رشته ابنیه و ساختمان از سازمان برنامه و بودجه واگذار نماید. لذا متقاضیان می‌توانند جهت اخذ اسناد مناقصه به وبسایت این شرکت به نشانی WWW.GEG.IR بخش مناقصه و مزایده مراجعه و اسناد مذکور را به همراه فرم پرسشنامه ارزیابی تأمین‌کنندگان دانلود نمایند. آخرین مهلت تحویل پاکات ساعت ۱٤ روز یکشنبه مورخ ۱٤۰۲/۰٤/۰٤ در محل دفتر کمیسیون معاملات مجتمع و یا دبیرخانه دفتر مرکزی تهران می‌باشد. ضمناً بازدید از محل اجرای موضوع مناقصه روز دوشنبه مورخ ۱٤۰۲/۰۳/۲۹ مقرر شده است و حضور در آن الزامی می‌باشد. شایان ذکر است فرمت ضمانت‌نامه‌های شرکت در مناقصه بایستی عیناً مطابق با فرمت ارائه شده در اسناد مناقصه تهیه گردد. شرکت معدنی و صنعتی گل گهر در قبول یا رد هر یک از پیشنهادات بدون نیاز به ذکر دلیل و بدون جبران خسارت مختار می‌باشد.

کمیسیون معاملات شرکت معدنی و صنعتی گل گهر

آخرین اخبار و تازه‌ترین تحلیل‌ها را در پایگاه خبری
«گسترش نیوز» دنبال کنید
www.Gostaresh.news

سرمقاله

هزینه و فایده تجارت نخبگان

غلامعلی رموی
کارشناس اقتصاد

یکی از پیش‌نیازهـای مهم ارتقای اقتصادی، برخورداری از نیـروی کار توانمنـد، باهـوش و خـلاق در کنـار نیروی انسـانی ماهر و آموزش‌دیده اسـت. کشـورهای پیشرفته و توسـعه‌یافته با اسـتفاده از ظرفیت بالقوه سرمایه‌انسانی در بسـتر جهانی‌شـدن و حصول به اقتصاد دانش‌بنیان، تبدیل به مقصد مهاجرت نخبگان (سرمایه‌انسـانی) از کشورهایی شده‌اند که به دلایل مختلف در استفاده هدفمند از ظرفیت سرمایه‌انسانی موفق نبوده‌اند.

یکـی از نگرانی‌های جدی کمرنگ شـدن یا عدم‌حضور نخبگان در فرآیندهای سیاسـت‌گذاری و اجرای برنامه‌های اقتصادی اسـت. موضوعی که هزینه‌های آن به‌مراتب بیش از سـرمایه‌های مادی و خروج ارز و سـکه می‌تواند کشـور را تحت‌تاثیـر قرار دهد. حذف نخبـگان اگرچه می‌تواند در همه ابعاد جامعه نگران‌کننده باشد، اما در مقوله اقتصادی از جهاتی نگرانی‌ها را بیشتر می‌کند، چرا که این حوزه ارتباط مسـتقیمی با روند توسعه اقتصادی کشور و معیشت جامعه دارد. رونـد مهاجـرت، حذف یا خروج نخبگان در شـرایط اقتصادی تحریمی در عمل خسارت‌های به‌مراتب بالاتری از شرایط عادی اقتصادی را به‌همراه دارد،زیرا اصولا در شرایط سـخت اسـت که قابلیت یک نخبه نسبت به یک فرد عادی متمایز و نمایان می‌شود.

یـک نخبه اقتصـادی اگرچه ممکن اسـت فی‌نفسـه از امکانـات مـادی زیـادی برخورد نباشـد،اما با اسـتفاده از خلاقیت و توان ذهنی می‌تواند ضریب موفقیت بسیار بالایی را برای یک نهاد، سـازمان و حتی کشور فراهم سازد. امروزه اسـتراتژی توسعه اقتصادی جهان به استفاده از همین افراد متکـی شـده و نخبگان با کمترین هزینه بیشـترین انتفاع را نصیـب این کشـورها کرده‌اند. موضوعـی که نمود عینی آن در اقتصـاد مالزی و برخی کشـورهای دیگر مثل برزیل به‌خوبی دیده می‌شود. این کشورها با نگاه یادشده می‌توانند چشـم‌اندازهایی تا نیم قرن را بـا کمترین میزان انحراف از برنامـه در آینده پیش‌بینـی و برنامه‌ریزی کنند؛ موضوعی که در اقتصاد کشـورهایی مثل آلمان، سوئد و ایالات‌متحده قابل‌مشاهده است.

در یک مطالعه عینی درباره کشـوری مثل سوئد به نتایج جالبـی می‌رسـیم. اگرچه تعداد ایرانی‌های سـاکن در این کشـور از نظـر تعداد کمتر از یک درصـد این جامعه (کمتر از ۸۵ هـزار نفر) اسـت،اما بخش مهمـی از نیروهای مولد، متخصص و موثر اقتصادی این کشور را همین افراد در اختیار دارند. با مطالعه شـرایط شـغلی این افراد متوجه می‌شوید هریک از این افراد چگونه توانسـته‌اند با پشـتکار، تلاش و ایده‌پـردازی خلاقانه نقـش مهمی در روند بهبود امور بنگاه خود داشته باشند. این در حالی است که براساس گزارش‌ها و اظهارات منتشرشده، بسیاری از ظرفیت‌های اقتصادی کشور به‌سبب وجود همین آسیب مهم یعنی عدم‌استفاده از توان و ظرفیت نخبگان، معطل مانده یا به‌صورت نیمه‌فعال روزگار می‌گذرانند؛ گروهی که به‌جای سـوددهی و رفع مشکلی از مشکلات کشور با استفاده از توان علمی، خود به یک مشکل جدید برای کشـور تبدیل شـده‌اند. در این شرایط کشور با شـرکت‌ها، بنگاه‌ها و دستگاه‌هایی مواجه می‌شود که از نظر تعداد پرسنل و نیروی کار، مشکلی نداشته‌اند و حتی گاهی با تعدد نیرو هم مواجهند،اما از نظر بهره‌وری واقعی و عینی در شرایط نامطلوبی قرار می‌گیرند.

در حوزه اداری نیز مشـکل به‌شـکلی دیگر خود را نشان می‌دهد. در این باره با دستگاه‌ها و نهادهایی مواجه می‌شویم که به سـبب اسـتفاده نکـردن از توان علمـی و تخصصی نخبگان و عدم تصدی آنها در مسئولیت‌های مهم رفته‌رفته به فراموشی سپرده و از بدنه تصمیم‌سازی‌ها حذف می‌شوند. در این شـرایط به‌جای بهره از توان علمی این افراد در دوره فعالیت، در عمل فقط هزینه‌سـاز شـده‌اند و به‌قول مرحوم فردوسـی طوسـی که می‌فرمایند: «از ایشـان بجز نام هیچ نشنیده‌ام.»

در این شـرایط اگر نهادها و دستگاه‌هایی مثل بنیاد ملی نخبگان نتواند برنامه و سیاست جامعی برای حفظ نخبگان در کشور و جذب و حضور منظم آنها در دستگاه‌های اجرایی تدویـن کند، چگونه می‌توان به حراسـت از توان این گروه امیـدوار بود. اگر بنیاد ملی نخبگان نتواند نهادهای مختلف اجرایی را مجاب به اسـتفاده و فعال‌سازی ظرفیت نخبگان کند، دیگر چه انتظاری می‌توان از این دستگاه داشت؟ اگرچه این موضوع را می‌توان موضوعی فرادسـتگاهی قلمداد کرد، اما این دست از نهادهای تخصصی نیز می‌توانند نقش بایسته خود را داشته باشند.

امروزه تجربه حضور نخبگان در کشـورهای توسعه‌یافته نشـان می‌دهد که آنها چگونه با شـیوه‌های مختلف موفق شـدند بستر را برای ورود نخبگان فراهم کنند، به‌نحوی که یک نخبه خارجی حاضر اسـت حتی با کمترین شـرایط و منافع حداقلی بار سـفر ببندد و رحل اقامت در این کشورها بگسـتراند و چه منفعتی از این بالاتر که یک کشـور بتواند با کمترین هزینه، بیشـترین جـذب و بهره‌برداری را از یک نخبه داشته باشد؛ نخبه‌ای که در عمل هزینه مادی و معنوی پرورش او در کشور مبدأ تامین شده و در نهایت سود آن به جیب کشور مقصد رسیده است.

آیـا ایـن نوع تجارت برای کشـور مقصـد از تجارت طلا ارزشمندتر نیست؟

و آیا برای کشور مبدأ خسارتی بالاتر از این می‌تواند وجود داشته باشد؟

موافقت مجلس با برنامه‌های وزیر پیشنهادی صمت

اکثریت اعضای کمیسیون صنایع و معادن مجلس پس از بررسی صلاحیت، سـوابق و برنامه‌های علی‌آبادی با برنامه‌های وزیر پیشـنهادی صمت موافقت کردند.به گزارش ایرنا، مصطفی طاهری در توضیح روز گذشـته کمیسـیون صنایـع و معادن مجلس با حضور عباس علی‌آبادی، وزیر پیشـنهادی صمت گفت: اعضای کمیسـیون در این نشسـت پس از اسـتماع سوابق مدیریتی و برنامه‌های علی‌آبادی، دغدغه‌های خود و مسائل حوزه صنعت، معدن و تجارت را بیان کردند.رئیس کمیسیون صنایع و معادن مجلس بااشاره به اینکه در این نشسـت وزیر پیشنهادی صمت برخی اولویت‌های خود را تشریح کرد، ادامه داد: وزیر پیشنهادی صمت درباره موضوع خودرو معتقد بود که باید به‌سمت خودروهـای برقی و هیبریدی برویم و در بسـیاری از کشـورها، خودروهای بنزینی یا با سـوخت فسـیلی شماره‌گذاری نمی‌شود، همچنین علی‌آبادی بر سـاماندهی و واگذاری خودرو به بخش خصوصی و کاهش دخالت‌های دولت در این حوزه تاکید کرد.طاهری تصریح کرد: در نهایت، اعضای کمیسیون پس از جمع‌بندی از مباحث مطرح‌شده از سوی وزیر پیشنهادی صمت، نسبت به صلاحیت، سوابق و برنامه‌های علی‌آبادی رأی دادند و با برنامه‌های پیشنهادی وی موافقت شد. علی‌آبادی، سوابق اجرایی بسیاری در هر دو بخش دولتی و خصوصی دارد که از آن جمله می‌توان به فعالیت به‌عنوان معاون برق و انرژی وزارت نیرو، مدیرعامل شرکت توسعه منابع آب و نیروی ایران، مجری بسیاری از طرح‌های صنعتی برای صنایع مختلف اعم از نیرو، معادن، فلزات، نفت، گاز و پتروشیمی، ریلی، هوایی و ... و همچنین رئیس هیات‌مدیره و مدیرعامل گروه بزرگ صنعتی مپنا برای مدت بیش از ۱۵ سال اشاره کرد.

برگزاری سی‌امین همایش سیاست‌های پولی و ارزی

دومینوی افت نرخ به بازار طلا و سکه رسید

روز گذشته سی‌امین همایش سیاست‌های پولی و ارزی کشور با حضور وزیـر امـور اقتصادی و دارایی، رئیس کل بانک مرکزی، رئیس سـازمان برنامه و بودجه و جمعی از مسـئولان و کارشناسـان بانکی و ارزی کشور برگزار شـد. وزیر اقتصاد در این همایش ضمن تاکید بر اقدامات مناسب برای حل مشـکل ناترازی بانک‌ها گفت: سـال گذشته ۳۵ هزار میلیارد تومان و امسـال ۵۰ هزار میلیارد تومان به سـرمایه بانک‌ها اضافه شـده اسـت. رئیس سـازمان برنامـه و بودجه نیز از تلاش دولـت برای کنترل تـورم و قیمت‌هـا خبر داد و گفت: ۱۹ اقدام دولـت در این باره به‌صورت زمان‌بندی‌شده ابلاغ شده است. رئیس کل بانک مرکزی نیز تئوری دولت بـرای مهار تورم را تثبیت اقتصادی خواند. این اظهارات در حالی مطرح شـد که روند نزولی نرخ ارز و طلا از ۲ هفته گذشـته آغاز شـده اسـت و همچنان ادامه دارد.

عکس: خبرنگار

دلار در آستانه کانال ۴۶ هزار تومان

قیمت‌هـا در بازار ارز همچنان روند نزولی را طی می‌کند و دلار به‌عنوان شـاخص این بازار در ۲ هفته اخیر از کانال ۵۲ هزار تومان با روند ریزشـی در اسـتانه سقوط به کانال ۴۶ هزار تومان قرار گرفته است.

برخـی مسـئولان دولتی معتقدند یکـی از دلایل اصلی ریزش نرخ دلار، موفقیت در کنترل انتظارات تورمی اسـت که نشانه‌های آن را در بهبود شاخص‌های اقتصادی، کاهش تقاضا و افت قیمت‌ها در بازارها مشاهده می‌کنیم.

همچنین، کاهش تقاضای سـفته‌بازی، خبرهایی از ادامه مذاکرات و احتمال توافقات بین‌المللی و آزاد شـدن بخشی از پول‌های بلوکه‌شـده منجر بـه روند نزولی نرخ ارز طی ۲ هفته گذشـته شـده اسـت. بانک مرکزی از ابتدای امسال سیاسـت کوچک‌سازی بازار غیررسمی ارز را در دستور کار خود قرار داد و تامین ارز موردنیاز مردم و فعالان اقتصادی را از تقاضا در بازار غیررسـمی کاست.مشـاهدات حاکی از این اسـت که نرخ دلار در پایان معاملات روز یکشـنبه ۲۱ خرداد به ۴۷ هزار و ۱۰۰ تومان رسـید و روز گذشـته را نیز در همین کانال سـپری کرد. به این ترتیب، ریزش قیمت‌ها در مرکز مبادله ارز کشـور نیز ادامه دارد و دیروز قیمت هر اسکناس دلار در این مرکز برابر ۴۱ هزار و ۹۸۹ تومان و نرخ هر حواله دلار نیز ۳۸ هزار و ۱۷۲ تومان بود. هر قطعه سکه تمـام بهار آزادی طرح جدید نیز در بازار تهران ۲۷ میلیون و ۷۵۰ هزار تومان معامله شـد که نسـبت به روز پیش‌از آن ۷۵۰ هزار تومان کاهش نرخ داشته است.

افزایش سرمایه ۵۰ هزار میلیارد تومانی بانک‌های دولتی

وزیر اقتصاد گفت: سـال گذشـته ۳۵ هزار میلیـارد تومان به سـرمایه بانک‌های دولتی اضافه شـد که این رقم امسـال به ۵۰ هزار میلیارد تومان می‌رسـد که بی‌سابقه است. بنابراین، امسال شاهد اقدام عملی وزارت اقتصاد درباره کفایت سرمایه بانک‌های دولتـی خواهیم بود.خاندوزی حل موضـوع ناترازی بانک‌ها را از دیگر سیاسـت‌های در دسـت اقدام خواند و گفت: سیاست‌های حذف ارز ترجیحی باعث زیان به برخی از بانک‌ها شـد و اگر این سیاسـت‌ها نبود، شـاید امروز این مشکلات را نداشتیم. در پایان اسـفند سال قبل، ۶۰ درصد افزایش حجم نقدینگی داشتیم، اما چند برابر آن اضافه‌برداشت بانک‌ها را شاهد بودیم.

وی اظهار کرد: یکی از سیاست‌های دولت این است که باوجود سیاسـت‌های انقباضی و کنترل نقدینگی تلاش می‌کند ضربه‌ای به تولید وارد نشـود و تامین مالی بنگاه‌های دولتی دچار مشـکل نشود. در این زمینه سال گذشته سیاست تامین مالی زنجیره‌ای تولید تدوین شد که به‌صورت جدی در دستور کار قرار نگرفت و امسال تلاش داریم سیاست تامین مالی زنجیره‌ای در دستور کار قرار گیرد.به‌گفته وزیر اقتصاد، در حالی که سیاسـت‌گذار تلاش می‌کنـد ترازنامه بانک‌هـا را با هدف مهار تورم کنترل کند، اما از سوی دیگر عطش نقدینگی برای سرمایه در گردش در بنگاه‌های تولید وجود دارد و مطالبه جدی ما از شـبکه بانکی این اسـت که تامین مالی تولید به‌صورت زنجیره‌ای انجام شود.

وزیـر امور اقتصـادی و دارایی همچنین گفـت: انحراف منابع بانکی باید کاهش پیدا کند و هدررفت منابع را به حداقل برسانیم و از طرفـی باید منابع موردنیاز برای تولیدکنندگان را هم تامین کنیم.خاندوزی اظهار کرد: در شرایطی که بانک‌های ناتراز وجود دارنـد، تامین مالی در قالب عملیات بازار باز با خرید اوراق بدهی دولت توسط بانک‌ها صورت می‌گیرد.

وی همچنین هدف اجرای سیاست‌های پولی و ارزی را ابزاری بـرای مهار تـورم به‌عنوان سیاسـت دولت عنوان کـرد و گفت: پیشـران کوتاه‌مدت تورم در اقتصاد ایران نوسـانات ارزی بوده و پیشران بلندمدت تورم نیز ناشی از بی‌انضباطی سیاست‌های پولی و مالی است.به‌گفته وزیر امور اقتصادی و دارایی، در حالی که نرخ رشـد نقدینگی در سـال ۱۴۰۰ به ۳۹ درصد رسیده و در ۲ سال قبـل از آن هـم ۴۰ درصد بود، اما این نرخ با هدف‌گذاری دولت به ۳۱ درصد کاهش یافت. امسـال هم هدف‌گذاری کاهش نرخ رشد نقدینگی وجود دارد.

وی اظهار کرد: در سـال‌های قبل با این حجم از اضافه‌برداشت بانک‌ها از بانک مرکزی مواجه نبودیم. با حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی از محل خالص دارایی‌های بانک مرکزی و صندوق توسـعه ملی منابع بیشـتری به پایه پولی اضافه شد و اسـتفاده از خالص دارایی‌های بانک مرکزی افزایش یافت، اما در عین حال با انضباط در قالب حساب واحد خزانه تلاش شد تا این مسئله مدیریت شود.

بیش از ۱۰۰ میلیارد دلار منابع ارزی داریم

فرزین در همایش تثبیت اقتصادی بااشـاره به اینکه تثبیت نرخ ارز با مداخله انجام می‌شود، گفت: هم‌اکنون بیش از ۱۰۰ میلیارد دلار منابع ارزی داریم.

محمدرضا فرزین در سی‌امین همایش سیاست‌های پولی و ارزی، بااشـاره به تثبیت اقتصادی و سیاسـت‌های اجرایی بانک مرکزی گفـت: مجموعه سیاسـت‌های دولت و بانک مرکـزی باید بتواند ثبات را به اقتصاد برگرداند و بی‌ثباتی شـاخص‌های اقتصادی باید رفع شـود. فرزین با بیان اینکه برای مهار تورم باید برنامه داشـته باشـیم، افزود: تئوری ما تثبیت اقتصادی اسـت، ثبات اقتصادی با دخالت شـروع می‌شـود و نمی‌توان کنار نشست تا اقتصاد به ثبات برسد.رئیس کل بانک مرکزی، هماهنگی اقتصادی را زمینه تثبیت اقتصادی دانسـت و خاطرنشـان کرد: نرخ ارز در بازار غیررسـمی موضوع مهمی است که همه را نگران کرده، البته در روزهای اخیر شاهد کاهش نرخ ارز در بازار هستیم.

این مقام مسئول اظهار کرد: برخی به بازار غیررسمی می‌گویند بـازار آزاد؛ در حالـی که هیچ بازاری در دنیـا بدون مقررات نبوده و تمام بازارها در دنیا شـامل قوانین و مقررات هسـتند. وی افزود: کم‌عمق بودن بازار، حساسـیت پایین بـازار به متغیرهای بنیادی، حساسیت بالا نسبت به اخبار، بستر سفته‌بازی و استفاده از شبکه اجتماعـی بـرای تعیین نـرخ ارز از مهم‌ترین مشـخصه‌های بازار غیررسمی ارز است. رئیس کل بانک مرکزی با تاکید بر اینکه هیچ دلیـل بنیادی برای تغییر نرخ ارز وجود ندارد؛ تصریح کرد: درعین حال رابطه عمیقی بین دارایی‌های سـرمایه‌گذاری با نرخ ارز وجود دارد؛ چنانچه ضریب همبسـتگی بین دلار با مسـکن و خودرو ۷۵ تا ۸۰ درصد اسـت.به‌گفته وی، متوسط تغییرات نرخ دلار در بازار غیررسـمی در دهـه ۷۰ معادل ۲۰.۶ درصـد؛ دهه ۸۰ حدود ۲.۷ درصـد؛ ۹۰ تـا ۹۶ معادل ۲۳.۹ درصد و ۹۷ تا ۱۴۰۱ معادل ۶۱.۱ درصد بوده است.

به گفته رئیس کل بانک مرکزی، شـروع هر سیاسـت تثبیتی، منوط برکنترل نرخ ارز اسـت؛ اما باید سیاست مالی هم با سیاست ارزی هماهنگ شود تا سیاست تثبیت موفق شود. رئیس کل بانک مرکزی با بیان اینکه از سال ۸۹ تا ۱۴۰۱ بانک مرکزی معادل ۵۷ میلیارد دلار مداخله ارزی در بازار داشـته اسـت، گفت: مداخله در بازار امری معمول است. وی با بیان اینکه بالای ۱۰۰ میلیارد دلار منابع ارزی داریم؛ تصریح کرد: باید از منابعی که در کشورهای دیگر داریم، استفاده کنیم و تا امروز دستگاه دیپلماسی اقدامات خوبی در این زمینه انجام داده است.فرزین درباره برنامه‌های آتی حوزه ارز نیز گفت: توسعه مرکز مبادله ارز و طلا، تاسیس صندوق تثبیت، اصلاح سیاست‌های خرید و فروش ارز، از مهم‌ترین برنامه‌ای آتی این حوزه است. البته در بازار طلا هم ورود خواهیم کرد،امـا الان تمرکزمـان روی کنترل و کاهش نرخ ارز است.

رئیس کل بانک مرکزی گفت: از آنجا که مسئولیت تامین مالی بلندمدت تماما بـه دوش نظام بانکی افتاده، بنابراین دیگر پولی برای اختصاص به تسـهیلات خـرد باقی نمی‌ماند. برای رفع این مشـکل باید تلاش کنیم تامین مالی کلان به بازار سـرمایه منتقل شـود. در این بین، تسهیلات تکلیفی هم بر مشکلات نظام بانکی می‌افزاید.وی بااشاره به وجود برخی بانک‌های ناسـالم در نظام بانکی کشـور گفت: همه این ایرادات ناشی از سیاست داخلی بانک‌ها نیست، بلکه فشارهای بیرونی هم در پیدایش بانک‌های ناسـالم دخیل هستند. بنابراین، باید موضوع ناترازی بانک‌ها در دستور کار قرار گیرد و اصلاح شود.

اقتصاد به بازار آزاد ارز شرطی شده است

رئیس سـازمان برنامه و بودجه گفت: براسـاس سیاسـت نادرست در ۱۰ سال گذشته اقتصاد به بازار آزاد ارز و دلار شـرطی شـده اسـت و اقتصاد کشـور از بازار آزاد ارز تاثیر می‌گیرد.

داود منظور در این همایش گفت: در برنامه مشترکی بین بانک مرکزی، سازمان برنامه و بودجـه و وزارت اقتصـاد ۱۹ تدبیـر و اقدام زمان‌بندی شـده را ابلاغ کردیم که وظایف هریک از دستگاه‌ها در آن مشخص است. رئیس سازمان برنامه و بودجه با بیان اینکه بازار غیررسـمی یک بازار حاشـیه‌ای و با عمق ناچیز اسـت، گفت: این بازار در فضای مجازی و تلگرامی نرخ ارز را تایید می‌کرد و به فعالان اقتصادی علامت می‌داد که این نشـان از یک نهادسازی نادرست در اقتصاد دارد. منظور با بیان اینکه تجربه دنیا نشان می‌دهد که رشـد اقتصادی در فضای باثبات صورت می‌گیرد، اظهار کرد: نرخ تورم باید به حد قابل قبول کاهش پیدا کند و از یک ثبات برقرار شـود. به گفته وی، با تدابیر عالمانه و اجرای درسـت سیاسـت‌ها کم‌کم به‌سـمت ثبات و آرامش در بازار و علامت‌دهی مثبت به فعالان اقتصادی حرکـت می‌کنیـم و در آن صورت رشـد اقتصادی هم شـکل می‌گیرد.

عکس روز

بدرقه رئیس‌جمهوری پیش از سفر به آمریکای لاتین

عکس: ایسنا

ویژه‌تر از خبر

مذاکرات از طریق واسطه‌ها ادامه دارد

کنعانی درباره گمانه‌زنی مبنی بر مذاکره میان ایران و امریکا در یکی از کشورهای همسایه بیان کرد: ما با هدف تحرک‌بخشی به مذاکرات لغو تحریم‌ها از مسـاعی جمیله عمان و مقامات ارشـد این کشور که چندین هفته قبل مطرح شده بود، استقبال کردیم و تبادل پیام‌هایی با طرف مقابل داشـتیم.به‌گزارش ایرنا، سـخنگوی وزارت امورخارجه اظهـار کـرد: ما در ارتباط با برجام و رونـد مذاکرات دیدگاه اصولی و روشنی داریم و ضمن اینکه ایران سیاست خنثی‌سازی تحریم‌ها را با تکیه بر ظرفیت‌های داخلی و روابط گسـترده با همسـایگان سرلوحه کار خـودش قـرار داده، امـا فرآیندهای دیپلماتیـک را با هدف رفع تحریم‌های ظالمانه رها نکرده اسـت.وی گفت: تبادل پیام‌ها و رایزنی دیپلماتیک با طرف‌های مقابل در سطوح مختلف از طریق کشورهای واسـطه و دوست ادامه داشـته و دارد و برای تامین حداکثری منافع ملـی هیچ‌گاه طرف ایرانی میز مذاکره را ترک نکرده و برای به نتیجه رسیدن آن هم همواره آمادگی خود را نشان داده و ملاک ما عملکرد طـرف مقابل بوده و نه اظهارات رسـانه‌ای آنهـا. کنعانی افزود: دولت سـیزدهم از ابتدا سیاسـت اصولی را درباره برجام داشته و آن این بود که برجام همه موضوع سیاسـت خارجی ما نیسـت، بلکه فقط یکی از آنهاسـت و در زمینه توافق هم بارها اعلام شـد که در هرگونه توافقی، منویات مسـتحکم رهبری معظم انقلاب، منافع ملی، قانون راهبردی مجلس شـورای اسـلامی و عدم عدول از خطوط قرمز موردتوجه تیم مذاکره‌کننده بوده و هست و این روند را تا حصول نتیجه ادامه خواهیم داد. وی اظهارکرد: مبنای مذاکرات لغو تحریم‌ها همان توافق امضاشده اسـت و برخی گمانه‌زنی‌های رسـانه‌ای مبنی بر توافق موقت و امثال این موارد که توافقی جایگزین برجام باشد، نمی‌تواند موردتایید باشد. کنعانی با بیان اینکه از طریق واسطه‌ها گفت‌وگوها را انجام می‌دهیم، گفت: هیچ مذاکره اعلام‌نشده‌ای نداشتیم و ما در عین توجه به خطوط قرمـز، هیچ فرصتی را بـرای تحقق منافع ملی از دسـت نمی‌دهیم. کنعانـی درباره تبادل زندانیان میان ایـران و امریکا گفت: امیدواریم شـاهد تبادل زندانیان باشـیم، چرا که تمام تلاش‌های لازم را با نگاه به جنبه انسـانی موضوع انجام دادیم و مذاکرات از طریق واسـطه‌ها ادامه دارد و می‌توانیم اظهار خرسندی کنیم که در صورتی که طرف مقابل هم جدیت لازم را داشـته باشـد، می‌تواند ایـن موضوع اتفاق بیفتد؛ بنابراین همه‌چیز بسـتگی به اراده طرف مقابل دارد.سخنگوی وزارت امورخارجه در پاسـخ به سـوالی درباره حقابه ایران از هیرمند گفت: گفت‌وگوهای خوبی با مقامات دولت موقت افغانستان در زمینه حقابه ایران از هیرمند انجام و توافق شـده است که طرف افغانستانی گام‌های مثبت و جدیدی درباره حقابه هیرمند بردارد و اقدامات فنی لازم انجام شـود. کنعانی درباره بازپرداخت بخشی از بدهی‌های عراق بـه ایران گفت: ایران انتظار دارد براسـاس توافـق میان ایران و عراق مطالبـات مالی ایران در زمینه صادرات گاز با زمان‌بندی توافق‌شـده انجام شـود، اما در بازه زمانی یک‌سـاله اخیر متاسفانه با مشکلاتی در این‌باره مواجه بودیم.

اعتراض خودروسازان به قیمت‌ها مردود است

در پی اعتراض شرکت‌های خودروساز به قیمت‌گذاری محصولات‌شان، شورای رقابت اعلام کرد: این اعتراض مردود است و روند قیمت‌گذاری به صورت کارشناسی انجام‌شده است. به گزارش ایلنا، هیات تجدیدنظر شورای رقابت در تجدیدنظرخواهی اعتراض خودروسازان نسبت به مصوبه ۵۴۳ شورای رقابت، طی رأی ۰۲/۱۲۷ه ت خود اعلام کرد: درباره تجدیدنظرخواهی شرکت‌های ایران‌خودرو، مدیران خودرو، آتی موتور، بهمن موتور نسبت به دستورالعمل تنظیم بازار خودروهای سواری نظر به اینکه اولا به لحاظ اقتصادی، شاخص تمرکز بازار خودرو نشانگر درجه قدرت انحصاری بالا در بازار خودرو است و محدودیت‌های ناشی از اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت و قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور و قانون ساماندهی صنعت خودرو و ممنوعیت ورود خودرو نیز بر انحصاری بودن این بازار افزوده است. بنابراین در انحصاری بودن این بازار تردیدی وجود ندارد. ثانیا باوجود ادعای تجدیدنظرخواهان، تعیین شرایط برای متقاضی خرید خودرو، با توجه به قید عبارت «مقدار و شرایط دسترسی به بازار کالاها و خدمات انحصاری» در بند ۵ ماده ۵۸ قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) در حیطه صلاحیت شورای رقابت است. ثالثا شورای رقابت رأسا اقدام به تعیین قیمت ننموده بلکه براساس فرمول ارائه‌شده توسط کارگروه خودرو مبادرت به تصویب دستورالعمل تنظیم بازار خودرو سواری کرده و استخراج قیمت بر اساس این فرمول را به سازمان حمایت به‌عنوان نهاد متولی تعیین قیمت ارجاع داده است. گفتنی است هیأت تجدیدنظر شورای رقابت در این رأی تبصره‌ای با مضمون «کسانی که دارای پلاک انتظامی فعال هستند و عمر خودرو موضوع پلاک یادشده بیش از ۵ سال باشد، از ممنوعیت فوق مستثنا هستند» به بند ۴ ماده ۴ دستورالعمل ۵۴۳ شورای رقابت الحاق داشته است.

چگونه راه فرار مالیاتی سد می‌شود؟

امیرعباس آذرم‌وند
editor@smtnews.ir

عکس: آیدا فریدی

مالیات‌ها معمول‌ترین و مهم‌ترین منبع مالی برای تامین درآمدهای عمومی و یکی از موثرترین ابزارهای سیاست‌های مالی دولت به‌شمار می‌روند. دولت می‌تواند به‌واسطه آن بسیاری از خدمات اجتماعی و رفاهی را در خدمت مردم قرار دهد و به بسیاری از فعالیت‌ها و جریانات اقتصادی و اجتماعی سمت‌وسوی لازم را ببخشد. بالا بودن سهم منابع حاصل از فروش نفت و پایین بودن سهم وصولی‌های مالیاتی در ترکیب منابع بودجه عمومی دولت، علاوه بر آنکه عوارض ناگواری را همچون وابستگی درآمد کشور به صدور یک کالا در بردارد، اقتصاد کشور را از امکان استفاده موثرتر از مالیات‌ها برای اعمال سیاست مالی محروم کرده است.

امروزه در نظام برنامه‌ریزی از درآمدهای مالیاتی به‌عنوان درآمدهای پایداری نام برده می‌شود که دولت‌ها باید برای تامین هزینه‌های جاری خود، با هدف ارتقای نظام مالیاتی از آن استفاده کنند.

> ظرفیت بالقوه مالیاتی حداکثر میزان مالیاتی است که باید در یک دوره مشخص و در چارچوب قوانین و مقررات مالیاتی و با فرض کارآیی کامل دستگاه وصول‌کننده مالیات، دریافت شود

در ایران به‌دلیل درآمدهای حاصل از فروش نفت، نظام مالیاتی آن‌طور که شایسته بود تکامل نیافت و اگر تحریم‌های دهه ۹۰ نبود شاید اکنون عقب‌تر از چیزی که امروز هست، قرار داشت. گفته می‌شود با وجود افزایش چشمگیر سهم مالیات از کل درآمدهای قوه مجریه، اگر معافیت‌های مالیاتی و فرارهای بزرگ نبود، درآمدهای مالیاتی می‌توانست دو برابر باشد. به همین دلیل به بررسی نهادهای کنترلی فرار و اجتناب مالیاتی در کشورهای مختلف پرداخته شد تا برای مشکلات کلان کشور راهکارهای تجربه‌شده‌ای مطرح شوند. امروز در گفتمان اداری و حتی سیاسی سازمان‌های مالیاتی مدرن و مودی‌مدار به‌جای «فرار مالیاتی» از «عدم تمکین» که همزمان دو مشکل اساسی تمام نظام‌های مالیاتی (فرار و اجتناب مالیاتی) را پوشش می‌دهد، استفاده می‌شود. فرار و اجتناب مالیاتی چالش مشترک همه نظام‌های مالیاتی در جهان است و تفاوت بین این کشورها تنها در اندازه فرار و اجتناب به‌عنوان درصدی از تولید ناخالص داخلی است. گرچه حذف کامل پدیده فرار و اجتناب ناممکن است، اما در بسیاری از کشورها با طراحی و اجرای برنامه‌های مختلف درصد مدیریت ریسک‌های تمکین و کاهش فرار مالیاتی برآمدند. برنامه مدیریت ریسک تمکین، به‌عنوان یک رویکرد نوین مدیریت مالیاتی امروز در کشورهای توسعه‌یافته برای کاهش فرار مالیاتی اجرا می‌شود. در این زمینه، شناسایی ریسک‌های مهم تمکین، ارزیابی و اولویت‌بندی این ریسک‌ها، تحلیل رفتار تمکین مودیان و پیاده‌سازی استراتژی‌های برخورد با این ریسک‌ها از ارکان اصلی برنامه مدیریت ریسک تمکین است.

شکاف و اجتناب مالیاتی چگونه کسری بودجه را افزایش می‌دهند؟

ظرفیت بالقوه مالیاتی حداکثر میزان مالیاتی است که باید در یک دوره مشخص و در چارچوب قوانین و مقررات مالیاتی و با فرض کارآیی کامل دستگاه وصول‌کننده مالیات، دریافت شود. بر این اساس، میزان کل مالیات بالقوه یک کشور در یک دوره شامل مالیات وصول شده و مالیات وصول نشده یا شکاف مالیاتی می‌شود.

بخشی از ظرفیت مالیاتی از سوی دستگاه مالیاتی اخذ می‌شود و بخشی دیگر به دلایل گوناگون وصول نمی‌شود که این بخش وصول نشده، مجموع فرار و اجتناب مالیاتی را تشکیل می‌دهد و شاخص سنجش آن «شکاف تمکین» است. شکاف مالیاتی خود از دو بخش شکاف سیاستی و شکاف ناشی از عدم‌تمکین مودیان مالیاتی تشکیل می‌شود. شکاف سیاستی ناشی از اعطای معافیت‌های قانونی و شکاف عدم تمکین نیز از عملکرد مودیان به وجود آمده است. گفته می‌شود شکاف و اجتناب مالیاتی محصول دو علت مهم است. از یک سو فعالیت‌های بخش غیررسمی اقتصاد که نتیجه آن عدم‌ثبت شدن وضعیت فعالیت‌های اقتصادی در نظام مالیاتی است. از سوی دیگر، عدم‌تمکین مودیانی که در بخش رسمی فعال هستند به اجتناب مالیاتی منجر می‌شود.

پرواضح است که گسترش اقتصاد زیرزمینی به شکاف مالیاتی در کشور هم منجر می‌شود. این شکاف ناشی از رشد اقتصادی در اقتصادهایی مانند ایران سهمی مهمی دارند به نحوی که برآوردها از حجم ۱۸ تا ۲۵ درصدی بخش زیرزمینی اقتصاد در ایران خبر می‌دهند. چنانچه حجم اقتصاد غیررسمی را معادل ۲۵ درصد تولید ناخالص داخلی در نظر بگیریم و با فرض اعمال نرخ متوسط ۷ درصد مالیات در این بخش، نسبت فرار مالیاتی این بخش به کل تولید ناخالص داخلی به ۱.۷۵ درصد می‌رسد. در بخش عدم تمکین مودیان نیز همه سازمان‌های مالیاتی آرزو دارند که فعالان اقتصادی به شکل داوطلبانه وظایف قانونی خود را انجام دهد. با این حال در عمل بخشی از مودیان از عمل به تکالیف خود امتناع می‌کنند.

سازمانی برای شناخت رفتار مودیان

مدیریت ریسک تمکین مالیاتی، رویکرد رایج و نوین مدیریت مالیاتی در کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی و توسعه است و در بیش از یک سوم از این کشورها، ریسک تمکین مالیاتی به‌طور عمومی اعلام می‌شود. از این مدل می‌توان به ماهیت چرخه‌ای فرآیند تدوین برنامه مدیریت تمکین پی برد که به نوبه خود نشان می‌دهد این سیستم یک سیستم یادگیری از روی خطاست. بیشتر سازمان‌های مالیاتی یک واحد اداری برای مدیریت تمکین کسب‌وکارهای بزرگ ایجاد کرده یا برنامه مشابهی برای آن دارند. در این واحدها امور مربوط به انواع مالیات‌ها مدیریت می‌شود. استفاده از برنامه‌های تمکین مشارکتی یا همیارانه برای مدیریت تمکین کسب‌وکارهای بزرگ در حال رشد است. برنامه‌های تمکین مودی یک برنامه سطح بالاست که در آن ریسک‌های مهم تمکین مالیاتی در یک کشور شناسایی و نحوه واکنش دستگاه مالیاتی نسبت به این ریسک‌ها تشریح می‌شود. این برنامه به‌دنبال پوشش دادن فعالیت‌های عملیاتی نیست و در این برنامه‌ها، اغلب ریسک‌های تمکین گروه‌های اصلی مودیان بررسی می‌شود.

این فرآیند، یک رویه مستمر چندمرحله‌ای از بالا به پایین است و هدف از آن شناسایی و رفع ریسک‌های سطوح مختلف و شناسایی و برخورد با مودیان پرریسکی است که حاضر به تمکین نیستند. پس از آماده‌سازی و ایجاد بسترهای لازم در سازمان مالیاتی یا به عبارت دیگر برطرف کردن پیش‌نیازها، نخستین مرحله شناسایی ریسک‌های تمکین است. ریسک‌های تمکین مالیاتی در چند پراکنده‌اند و در گام نخست باید به شناسایی و رفع ریسک‌های سطح بالا یا کلان اقدام کرد. پس از رفع ریسک‌های کلان سازمان باید سراغ ریسک‌های موجود در سطوح پایین‌تر برود. در این مرحله باید به‌طور مستمر نسبت به شناسایی و تحلیل ریسک‌های مختلف اقدام شود. آخرین مرحله شناسایی ریسک‌های تمکین در سطح مودی یا پرونده است. در این مرحله، شاخص‌های رفتاری تک‌تک مودیان در موتور ریسک تحلیل، ارزیابی و در نهایت ریسک هر مودی محاسبه و براساس آن نسبت به انتخاب پرونده‌ها برای حسابرسی، کارهای لازم در دستور قرار می‌گیرد.

ریسک‌های سطح مودی را نباید تنها با اتکا به شاخص‌های مالی بررسی و محاسبه کرد. مدیریت تمکین، یک فرآیند چندمرحله‌ای مستمر شامل شناسایی، تحلیل، ارزیابی و رفع تمام ریسک‌های تمکین است و رعایت این توالی، لازمه اجرای موفق این برنامه و ارتقای تمکین است. فراموش نشود که سازمان‌ها با انسان و رفتارهای انسانی سروکار دارد و تمکین یک مقوله رفتاری انسان محور است و نگاه مکانیکی به این معضل منجر بهبود شاخص تمکین نخواهد شد. به بیان ساده‌تر با فشردن چند دکمه یا کلیک امکان مدیریت و کاهش ریسک تمکین مالیاتی وجود ندارد. این سیستم‌ها پشتیبان تصمیم‌گیران هستند و نیروی انسانی متخصص در بخش علوم داده، تحلیل ریسک، اقتصادی رفتاری، آمار و حسابرسی و حتی روانشناسی، مهم‌ترین مولفه‌های یک سیستم کارآمد مدیریت ریسک است.

چگونه ریسک مالیاتی در اروپا کاهش یافت؟

اصطلاح «مدیریت ریسک تمکین مالیاتی» نخستین بار در گزارش مجمع سازمان‌های مالیاتی مطرح شد. در گزارشی که در این نشست منتشر شد، تجارب سازمان‌های مالیاتی در استفاده از روش‌های نوین مدیریت ریسک تمکین برای کاهش ریسک‌های مالیاتی بررسی‌شده است. مدیریت ریسک تمکین مالیاتی یک فرآیند تکرار شوند. در بخش شناسایی، ارزیابی و کاهش ریسک‌های تمکین مالیاتی در طول زمان است. مدیریت ریسک تمکین بخشی از ساختار سازمانی کشورهاست، اما سازمان‌های مالیاتی در مراحل متفاوت از توسعه قرار دارند. برای سازماندهی مدیریت ریسک تمکین مدل یکسانی وجود ندارد و ساختار سازمانی مدیریت ریسک در میان سازمان‌های مالیاتی از تنوع فراوانی برخوردار است.

در اتریش مدیریت ریسک بخش مهمی از مبارزه همیشگی علیه تقلب است. مدیریت ریسک و تمکین در وزارت دارایی این کشور متمرکز است و مسئولیت هدایت، سازماندهی و مقابله با تقلب‌های مالیاتی در بخش گمرک و مالیات را برعهده دارد. هدف اصلی آن توسعه راهبردها برای تحت‌تاثیر قرار دادن رفتارهای مودیان و کاهش موارد اجتناب مالیاتی است.

در آلمان، راهبردهای مدیریت ریسک در سطح فدرال درک می‌شوند. پیاده‌سازی فنی این سیاست‌ها به‌شکل یکپارچه برای همه ایالات این کشور انجام می‌شود. عملیات سیستم‌های مدیریت ریسک در سطح منطقه‌ای یا ایالتی، که بالاترین مسئول ارزیابی طرح‌هاست، هماهنگ می‌شوند. نتایج ارزیابی به‌عنوان ورودی برای بررسی، بازبینی و توسعه سیستم‌های مدیریت ریسک در سطح فدرال به‌کار گرفته می‌شود. سازمان امور مالیاتی و گمرک هلند با جدیت موضوع نظارت را بررسی می‌کنند. هدف این سازمان ارتقای تاثیر اقدامات ماخوذه و در عین حال کاهش بار اداری مربوط به فعالیت‌های نظارت است. این سازمان برای تحقق اهدافش جریانات ایجاد شده در کابینه و رویکرد تنظیم چارچوب نظارت را پیگیری می‌کند. چالش پیش‌روی این سازمان انجام نظارت‌های گزینش‌تر است. مبنای این اقدامات اعتماد است و در صورت وجود اعتماد مودیان اقدامات خود را تا حد ممکن درست انجام می‌دهد.

در کشور سوئد مدیریت ریسک به صورت متمرکز کنترل می‌شود، اما در سطح منطقه‌ای نیز شدت خاص خود را دارد. برای هر منطقه نسبت به حوزه‌های ریسک مشخص، مسئولیت‌هایی در سطح کشور تعریف شده و نمایندگان هنگام اولویت‌بندی و تخصیص منابع در گروه‌های مرجع شرکت می‌کنند. هدف این است که ارزیابی ریسک به یک نگرش کل‌نگرانه در کشور تبدیل شود.

> فرار و اجتناب مالیاتی چالش مشترک همه نظام‌های مالیاتی در جهان است

آخرین مهلت استفاده از تبصره ماده ۱۰۰ مالیاتی

سخنگوی سازمان امور مالیاتی توضیحاتی را درباره استفاده صاحبان مشاغل از تسهیلات تبصره ماده ۱۰۰ برای پرداخت مالیات ارائه کرد.

مهدی موحدی بدنظر در گفت‌وگو با ایسنا با بیان کل صاحبان مشاغلی که تا روز پنج‌شنبه (۱۸ خرداد) نسبت به تعیین‌تکلیف مالیات عملکرد ۱۴۰۱ خود اقدام کرده‌اند، بیش از ۸۲۱ هزار فقره است، اظهار کرد: در این بین و تا تاریخ فوق، بیش از ۶۹۳ هزار پرونده با تکمیل فرم تبصره ماده ۱۰۰ ق مالیات‌های مستقیم و ۱۲۸ هزار پرونده، از طریق تسلیم اظهارنامه اقدام کرده‌اند؛ بنابراین تا این تاریخ بیش از ۸۴ درصد صاحبان مشاغل از تسهیلات تبصره ماده ۱۰۰ برای پرداخت مالیات خود استفاده کرده‌اند.

وی ادامه داد: در سال گذشته از مجموع ۴ میلیون و ۴۵۰ هزار پرونده مالیاتی صاحبان مشاغل، ۳ میلیون و ۸۸ پرونده از طریق فرم تبصره ماده ۱۰۰ به تعیین و تکلیف مالیات خود پرداختند.

سخنگوی سازمان امور مالیاتی بر این نکته تاکید کرد که اگر تا انتهای روز سه‌شنبه (۲۳ خرداد) فرم تبصره ۱۰۰ قانون مالیات‌های مستقیم برای مودیان در درگاه خدمات الکترونیکی سازمان بارگذاری نشد، حتما نسبت به تسلیم اظهارنامه اقدام کنند.

تبصره ماده ۱۰۰ چیست؟

بر اساس این گزارش، مشمولان تبصره ماده (۱۰۰) تمامی صاحبان مشاغلی هستند که مجموع فروش کالا و ارائه خدمات آنها در سال ۱۴۰۱ حداکثر صد برابر معافیت موضوع ماده (۸۴) قانون مالیات‌های مستقیم ۶ میلیارد و ۷۲۰ میلیون تومان (۶۷.۲۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال) بوده و فرم مالیات مقطوع برای آنها در درگاه خدمات الکترونیک سازمان بارگذاری می‌شود مشمول مقررات این دستورالعمل بوده و از نگهداری اسناد و مدارک موضوع قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۹۴ و ارائه اظهارنامه مالیاتی برای عملکرد مذکور معاف هستند.

سازمان امور مالیاتی سال گذشته برای اولین بار فرآیند محاسبه و تعیین مالیات مقطوع موضوع تبصره ماده ۱۰۰ قانون مالیات‌های مستقیم را از حالت سنتی به محاسبه سیستمی مبتنی بر داده‌ها برای محاسبه مالیات عادلانه تغییر داد. برای عملکرد سال ۱۴۰۰ برخی مؤدیان صاحب مشاغل، در سال‌های گذشته به صورت سنتی میزان رشد سالانه کمتری از مالیات واقعی را در قالب تبصره ۱۰۰ قانون مالیات‌های مستقیم تجربه کرده بودند و در عین حال برخی مؤدیان، آگاهی کاملی از چگونگی استفاده از حساب‌های تجاری نداشتند یعنی ممکن بود درآمدی به جز درآمدهای فروش خود را در حساب‌های تجاری خود واریز کرده باشند.

لذا مالیات این مودیان با افزایش چند ۱۰ یا چند صد برابری میزان مالیات مقطوع خود نسبت به مالیات‌های توافقی سال‌های قبل مواجهه شدند؛ بنابراین سازمان امور مالیاتی کشور مناسب دید چون سال اول تغییر مبنایی محاسبه بود برای رعایت حال مؤدیان صاحبان مشاغل مساعدت‌هایی را در نظر گیرد که کاهش ۵۰ درصدی نسبت فعالیت و لحاظ سقف‌هایی برای جلوگیری از پرش چندین برابری مالیات مقطوع مؤدیان نسبت به عملکرد سال ۱۳۹۹ از جمله آن بود.

امسال نیز (برای عملکرد سال ۱۴۰۱) فرآیند محاسبه مالیات مقطوع موضوع تبصره ماده ۱۰۰ قانون مالیات‌های مستقیم باوجود افزایش اطلاعات و اشراف سازمان امور مالیاتی کشور بر داده‌ها، تفاوت چندانی با سال گذشته نداشته و فقط اطلاعات در اختیار با عنایت به رایزنی‌های گسترده به‌شدت افزایش یافته است. اما باز هم برای رعایت حال صاحبان مشاغل با کاهش نسبت فعالیت و لحاظ سقف‌هایی برای جلوگیری از پرش چندین برابری مالیات مقطوع مودیان، همچنان از جمله اقدامات امسال سازمان امور مالیاتی است.

میزان رشد بیشتر مالیات مقطوع موضوع تبصره ۱۰۰ امسال برخی مودیان در مقایسه با میزان رشد کمتر درآمد و فروش مودیان، به‌واسطه افزایش فزاینده اطلاعات در اختیار سازمان امور مالیاتی و پرداخت مالیات کمتر از واقعیت در سال گذشته است. هرچند مالیات مقطوع موضوع تبصره ۱۰۰ تعیین‌شده در سامانه نیز همچون سال گذشته برای جلوگیری از افزایش چند برابری، در سقف‌هایی محدود شده است.

چهره

ترخیص ۴هزار خودرو وارداتی

سرپرست سازمان توسعه تجارت با بیان اینکه هنوز خودروهای وارداتی به‌دست مشتریان نرسیده است، گفت: ۴ هزار دستگاه خودرو وارد گمرک شده و تعداد قابل توجهی هم در انتظار دریافت تاییدیه استاندارد هستند.مهدی ضیغمی در گفت‌وگو با خبرنگاران درباره آخرین وضعیت واردات خودرو، اظهارکرد: از زمانی که فرآیند واردات خودرو در نیمه دوم سال گذشته آغاز شد می‌دانستیم که با قوانین فعلی بحث واردات خودرو کار سختی خواهد بود بنابراین به دنبال اصلاح و تسهیل قانون واردات خودرو توسط قوانین بالادستی رفتیم. وی افزود: پیشنهاد اصلاح قوانین واردات خودرو در دی ماه پارسال مطرح شد اما ۳ ماه به طول انجامید تا جلسه در این مورد تشکیل شود و در نتیجه قانون اصلاح شده در اردیبهشت ماه ابلاغ شد.

واردات خودرو تسهیل شد

وی ادامه داد: به دلیل شیوه ابلاغ قوانین بالادستی تا زمانی که ابلاغ به دستورالعمل تبدیل شد مدتی زمان برد، لذا با قانون جدید، بحث واردات خودرو در خصوص استاندارد، گمرک، محیط‌زیست و غیره تسهیل شده است؛ به عنوان مثال در خصوص قوانین محیط زیست، یورو ۶ به یورو ۵ تبدیل شده است و یا در گمرک دیگر چالش واردات خودرو از طریق نمایندگی اصلی مطرح نیست. همچنین بر اساس قانون اصلاح شده واردات خودرو الزام استانداردای مارک (استاندارد اتحادیه اروپا) برای خودروهای وارداتی برداشته شد و لذا استاندارد خودروهای وارداتی غیر ازای مارک نیز پذیرفته شد.ضیغمی با بیان اینکه با تغییرات به عمل آمده در قانون واردات خودرو و اجرای آیین‌نامه جدید ترخیص خودروهای وارداتی تسریع می‌شود، گفت: با اقدامات انجام شده در خصوص واردات خودرو روز شنبه تعدادی خودروی زوتی از گمرکات کشور ترخیص شد و طی هفته جاری و هفته آینده نیز ترخیص خودروهای هیوندا آغاز خواهد شد.

نحوه تامین ارز واردات خودرو

وی با بیان اینکه ۱۷ شرکت فعال ثبت سفارش واردات خودرو داده‌اند، افزود: خودروهای وارداتی بنا نیست ارز نیمایی دریافت کنند بلکه بحث تأمین ارز واردات خودرو از سوی بانک مرکزی پیگیری و مقرر شد که ارز منشأ صادرات غیرنفتی و صادرات غیر پتروشیمی و به عبارتی صادرات محصولات خرد در اختیار واردات این خودروها قرار می‌گیرد و در واقع مسیر واردات خودرو هموار شده است.

۴ هزار خودرو وارد گمرک شد

مدیر طرح واردات خودرو وزارت صمت ادامه داد: نزدیک به ۴ هزار دستگاه خودرو تاکنون وارد گمرک شده است و تعداد قابل توجهی از خودروهای وارداتی نیز در انتظار دریافت تاییدیه استاندارد هستند که با توجه به تغییرات انجام شده در استانداردهای خودرویی به زودی این خودروها تاییدیه استاندارد را دریافت می‌کنند.

وی افزود: تعدادی خودرو نیز در بر روی کشتی در مسیر ایران است در مجموع نیز روند ترخیص خودروها از گمرکات کشور آغاز شد؛ به طوری که در سری قبل تعداد ۵۱ دستگاه خودرو چانگان از گمرکات ترخیص شد و همانطور که اشاره شد روز شنبه تعداد خودرو زوتی از گمرکات ترخیص شد.ضیغمی همچنین گفت: با توجه به اقدامات انجام شده به زودی بالغ بر یک هزار دستگاه خودرو از گمرکات کشور ترخیص می‌شود.سرپرست سازمان توسعه تجارت درباره دیگر خودروهایی که به بازار ایران وارد خواهند شد نیز افزود: با توجه به اینکه فرآیند مذاکره و پیگیری شرکت‌ها ادامه دارد، قطعاً فهرست خودروهای وارداتی نیز تغییر خواهد کرد اما تاکنون دو شرکت توانسته‌اند برای واردات تویوتا مدارک خود را ارائه کنند. ضیغمی اضافه کرد: از سوی دیگر ۵۰۰۰ دستگاه نیسان نیز ثبت سفارش شده است. مدل‌هایی از ماشین‌های کره‌ای مانند هیوندای نیز به بازار وارد خواهد شد و همچنین پیگیری شرکت‌ها برای واردات خودروهای اروپایی نیز ادامه دارد.

تعرفه واردات تغییری نکرد

مدیر طرح واردات خودرو درباره تغییر تعرفه واردات خودرو گفت: تعرفه واردات تغییر داشته است اما این موضوع باید از سوی گمرک ابلاغ شود.ضیغمی همچنین اظهارکرد: پس از نهایی شدن نرخ این خودروها از سوی سازمان حمایت و شورای رقابت، خودروهای وارداتی ترخیص شده و در زمان تحویل مشکلی برای پلاک‌گذاری نخواهند داشت.

گفت‌وگو

کارشناس حوزه حمل‌ونقل در گفت‌وگو با صمت تاکید کرد

ناوگان جاده‌ای نیازمند تغییر نگاه

شـهناز صفایی: براسـاس بررسـی‌های انجام‌شـده در بخش حمل‌ونقـل جاده‌ای ایران، فرسـودگی ناوگان و عدم‌بازسـازی زیرسـاخت‌ها، قیمت‌گذاری غیراقتصادی و مدیریت غیربهینه از یک سـو منجر به روند نزولی بهره‌وری شده و از سوی دیگر، افزایـش مصرف سـوخت، آلودگـی زیسـت‌محیطی، تلفات و تصادفـات جاده‌ای این زیربخش را بـا چالش‌هایی مواجه کرده که ضـرورت اهتمام به بازبینی، نوسـازی و توسـعه روش‌های جایگزین را بیش‌ازپیش ایجاب می‌کند.

به‌گفته کارشناسـان، برنامه متناسب برای توسعه حمل‌ونقل کشـور تدوین نشـده و منابع مالـی موردنیاز بـرای طرح‌های نیمه‌تمام بخش حمل‌ونقل کشور رقمی بسیار بزرگ است.

از سـوی دیگر، تکمیل و نوسـازی ناوگان حمل‌ونقل کشـور نیـاز بـه تامیـن مالـی دارد. صمت در گفت‌وگویی بـا علیرضا سیدوکیلی،کارشـناس حـوزه حمل‌ونقل به بررسـی وضعیت حمل‌ونقـل جاده‌ای با تمرکـز بر نوسـازی و جایگزینی ناوگان فرسوده پرداخته که در ادامه می‌آید. همراه ما باشید.

◉ نظرتان درباره برنامه‌های مربوط به نوسـازی نـاوگان فرسـوده حمل‌ونقـل جـاده‌ای کشـور چیست؟

حمل‌ونقل جاده‌ای شـامل دو بخش باری و مسافری اسـت که هر کـدام از این بخش‌هـا زیرمجموعه‌های دیگری مانند شـهری و بین‌شـهری و... دارند؛ بنابراین وقتـی می‌خواهیم درباره حمل‌ونقـل جاده‌ای صحبت کنیـم باید ابعاد مختلف و آمارهای مربوط به هر بخش آن را موردتوجـه و بررسـی قرار دهیم تـا اظهارنظرها شفاف و در مواجهه با چالش‌ها راهگشا باشد.

درباره فرسودگی ناوگان حمل‌ونقل جاده‌ای در آنچه به‌عنوان شاخص‌های فرسودگی قلمداد می‌شود، بیشتر از آنکه بعد فنی مدنظر باشد، بعد اقتصادی مطرح است؛ یعنی به‌طورمعمول فرسوده بودن یا نبودن خودرو فقط براسـاس سال سـاخت آن تعیین می‌شود، در صورتی که باید نگاه اقتصادی داشـته باشیم و براساس آن یک تعریف مشـخص، شـاخص‌های خاص و ویژه‌ای برای اینکه خودرویی را فرسوده بنامیم، داشته باشیم.

در واقـع چه خودروهای سـبک و چه سـنگین در صورتی فرسـوده به‌شمار می‌روند که اسـتفاده از آنها توجیه و صرفه اقتصادی نـدارد. این نگاه اقتصادی نیز خود دو بعد مختلـف دارد؛ یکی اقتصاد ملی و دیگری اقتصاد استفاده‌کننده.

این دو جنبه با هم متفاوت اسـت و براسـاس اینکه کدام جنبه مدنظر قرار بگیرد، تحلیل‌ها متفاوت خواهد بود که طبیعتا نتایج گوناگونی هم دارد.

به‌عنـوان نمونه از جنبه اقتصاد ملـی، خودرویی که مصرف سـوخت بالایـی دارد، غیراقتصادی اسـت، در حالـی که از دید مالک اسـتفاده از خـودرو باتوجه به اینکه هزینه سـوخت در کشـور ما ارزان است، صرفه اقتصادی دارد.

فرسـودگی در کل برگرفتـه از یـک دارایـی مستهلک‌شـده و غیرقابل استفاده است. در حال حاضر شـاهد تردد کامیون‌های بسـیار قدیمی در جاده‌های کشور هستیم که گازوئیل زیادی هم مصرف می‌کنند، اما بکارگیری آنها برای اسـتفاده‌کننده صرفه اقتصادی دارد.

در نهایت اینکه در بررسـی وضعیت یک بخش مانند حمل‌ونقل باید موضوع را درسـت شناخت و از زوایای گوناگونی درباره آن اظهارنظر کرد؛ یعنی درست دیدن موضوع اسـت کـه ما را به نتایج درسـتی می‌رسـاند. جایی که نگاه درسـتی نداشته باشـیم، برنامه‌ریزی ما غلط می‌شـود و طبیعتا به نتایج اشتباهی هم خواهیم رسید. وقتی در بررسی وضعیت ناوگان حمل‌ونقل، بین دو وجـه اقتصاد ملـی و مالک، تفکیک قائل نباشـیم، تحلیل‌های ما از وضعیت موجود اشـتباه خواهد بود که در نهایت به سیاسـت‌گذاری‌های غلط می‌رسیم. بدتر از همه اینکه سیاسـت‌گذاری که براسـاس تحلیل‌های اشتباه انجام‌شـده را چند سالی اجرا و هزینه‌هایی هم صرف آن می‌کنیم، اما در نهایت نتیجه مثبتی نخواهد داشت و تفاوتی ایجاد نمی‌شود.

◉ قوانیـن و برنامه‌هـای خوبـی بـرای ارتقـای وضعیت ناوگان حمل‌ونقل به‌عنوان نمونه در بخش نوسـازی و جایگزینی داریم، اما در نهایت شاهد اجرای کامل آنها نیسـتیم. چرا این‌گونه اسـت و باوجود تاکید بـر اینکه صنعت حمل‌ونقل یکی از شـاخص‌های توسعه اسـت و بر آن در برنامه‌های گوناگون تاکید می‌شـود، راه به جایی نمی‌بریم و وضعیت کمی و کیفی نـاوگان حمل‌ونقل جاده‌ای ما مناسب نیست؟

واقعیت این است که چارچوب درستی برای شناخت مشـکلات نداریـم و همان‌طور که گفته شـد از زاویه مناسـبی مسائل و مشـکلات را نمی‌بینیم. برای پاسخ به این پرسش یک مثال می‌زنم.

اگر در مجتمع ذوب‌آهن تکنولوژی و ماشین‌آلات ۵۰ سال پیش استفاده می‌شـود آیا می‌توانیم ذوب‌آهن را یک مجموعه فرسوده معرفی کنیم که باید ماشین‌های قدیمی را دور بیندازد؟ به‌طبع چنین رویکردی درست نیست.

درسـت این است که ضوابط زیست‌محیطی که برای تولید فولاد وضع می‌کنیم را نسبت به قبل ارتقا دهیم تـا در یک فرآیند الزام‌آور ذوب‌آهن هم در این راسـتا اقداماتی انجام دهد و خود را به‌روز کند. شـاخص‌های زیسـت‌محیطی و آلایندگـی کـه در حـال حاضـر موردپذیرش است با ۵۰ سال پیش بسیار تفاوت دارد. اگـر به‌عنوان نمونـه این مجتمع را ملـزم به رعایت شـاخص‌های زیست‌محیطی کنیم، در نهایت ذوب‌آهن مجبور می‌شـود بخشـی از تکنولوژی و ماشـین‌آلاتی کـه دارد را ارتقا دهد و برای نصب کاتالیسـت و ایجاد تصفیه‌خانـه اقدام کند تا در شـاخص‌های الزامی نمره قبولی کسب کند.

به‌نظر من در موضوع حمل‌ونقل و ناوگان فرسـوده از یک اسم درست، استفاده تجاری می‌کنیم. از جایگزینی خودروهای فرسوده و نوسازی ناوگان حمل‌ونقل صحبت و طرح‌هایـی را به این عنوان مطرح می‌کنیم، اما توجه نداریـم که در واقعیت از این عنوان برای فروش خودرو به‌نوعی اسـتفاده تجاری می‌شـود، در حالی که هدف از این عبارت کاهش آلایندگی محیط‌زیسـت، کاهش مصرف سوخت و... است.

◉ چرا این اتفـاق می‌افتد؛ در پس‌زمینه حرکت اشتباه در این مسیر چه موضوعاتی قرار دارد؟

این‌گونه به‌نظر می‌رسـد که هدف دیگری پشت این موضوع وجود دارد یا اینکه از حسن غرض سیاست‌گذار به‌دلیـل اینکه بازار رفتار متفاوتی دارد در جهت منافع بازار اسـتفاده می‌شـود؛ در نتیجه هدف سیاست‌گذار محقق نمی‌شود.

اگر هدف واقعی این اسـت که کاهش مصرف انرژی اتفـاق بیفتد یا بایـد اقتصاد را به‌نحـوی تنظیم کنیم که برای مالـک خودرو هیچ گزینـه‌ای جز جایگزینی خودرو فرسـوده وجود نداشـته باشـد یا اینکه گزینه رقیب که مصرف انرژی کمتری دارد را توسـعه دهیم. مثلا رفت‌وآمد با مترو در سـطح شـهر اقتصادی باشد که خودبه‌خـود گزینه منتخب افراد برای رفت‌وآمد در شهر خواهد شد.

حمل‌ونقـل ریلـی می‌توانـد بخشـی از ضعف‌های حمل‌ونقـل جاده‌ای را پوشـش دهـد، اما متاسـفانه سال‌هاسـت حمل‌ونقل ریلی و توسـعه آن در کشـور فرامـوش شـده و در نهایت وقتی به نـاوگان جاده‌ای و مصـرف بالای انرژی در این بخش می‌رسـیم، سـن ناوگان را پایین می‌آوریم تا به نتیجه موردنظر برسـیم کـه تاکنون نتیجه‌بخش نبـوده و در آینده هم نخواهد بود و به‌عبارتی شیپور را از سر گشاد آن می‌زنیم.

◉ اگـر روند کنونـی را ادامـه دهیـم در نهایت وضعیـت سـخت‌تر خواهد شـد و تعـداد ناوگان فرسوده بیشتر می‌شود.

بلـه؛ قطعا این اتفاق خواهد افتاد. هدف از نوسـازی خودروهای فرسـوده یا کاهش مصرف انرژی اسـت یا کاهش آلایندگی. در نوسـازی ناوگان هدف اقتصادی مستقیم وجود ندارد. مثلا اینکه هزینه تعمیر و نگهداری برای مالک خودرو باری کاهش یابد، نمی‌تواند هدف از نوسازی خودروهای این بخش ازسوی دولت باشد.

اگر هدف دولت کاهش مصرف سوخت است می‌تواند بر این بخش تمرکز کند و مصرف انرژی را کاهش دهد که هدف اصلی است.

یـا باید هزینـه اسـتفاده از خودروهای فرسـوده را افزایش دهد تا اسـتفاده از آن خودرو دیگر برای مالک صرفه اقتصادی نداشته باشد. مثلا افزایش قیمت بنزین و گازوئیـل، گران کردن بیمه، سـخت کردن شـرایط معاینه فنـی، اجازه ندادن برای صدور بارنامه و... یعنی در واقع هزینه اسـتفاده مالک از خودرو فرسوده‌ای که آلاینده است بالا برود.

یـا اگـر واقعا هـدف کاهش مصـرف انرژی اسـت، دولـت به‌طـور جـدی، توسـعه جـاده‌ای را متوقف و سـرمایه‌گذاری‌های بخـش حمل‌ونقل جـاده‌ای را به بخـش ریلی منتقـل کند تا بـرای مردم، شـرکت‌ها، صاحبـان کالا مسـافران اسـتفاده از حمل‌ونقل ریلی به‌صرفه‌تر باشد.

◉ حمل‌ونقل ما در داخل شـهر نیـز با معضلات گوناگونـی مواجه اسـت کـه بخش زیـادی از آن مربوط به فرسـودگی اسـت. راهکار خـروج این بخش از وضعیتی که دارد، چیست؟

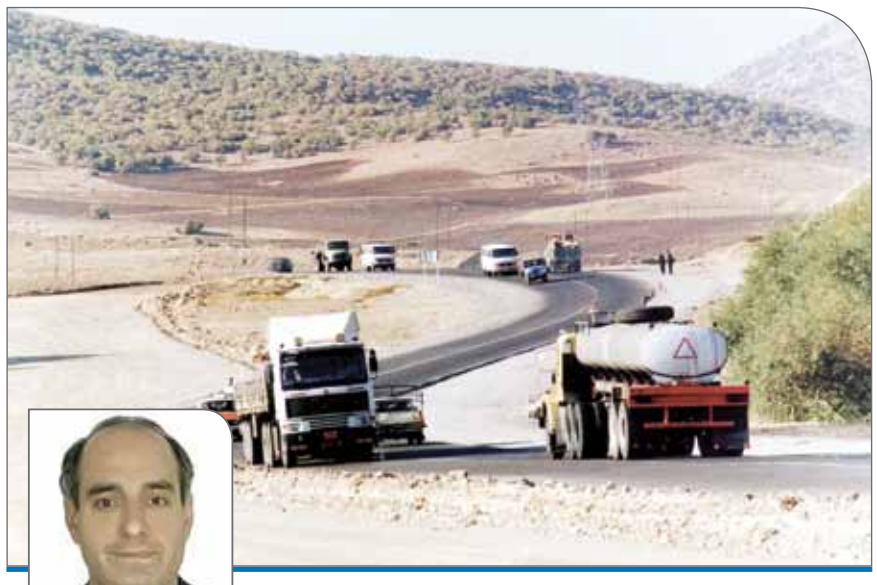
بخشی از مشـکلات ناوگان حمل‌ونقل داخل شهری به رویکردهای اشـتباهی برمی‌گـردد که در این بخش دنبال می‌شود. اغلب نگاه اقتصادی به این بخش درست نیست که باید آن را اصلاح کنیم.

راهکارهای گوناگونی برای توسـعه این بخش و رفع مشـکلات آن وجود دارد. مثلا برای حمل‌ونقل عمومی درآمدزایی‌های جانبی تعریف یا قیمت‌ها شـناور شود تا اقتصاد آن بهتر شـود. اگر به این نتیجه رسیدیم که استفاده از اتوبوس شهری به‌دلیل مصرف انرژی کمتر و برای اقتصاد ملی موثر است، هزینه سوخت خودروهای شـخصی را بـالا ببریـم و مابه‌التفـاوت را بـه بخش اتوبوسرانی بدهیم؛ یعنی به‌نوعی مالیات بر سوختی که در خودرو شـخصی استفاده می‌شـود، دریافت شود و آورده حاصل از این مالیـات را به اتوبوس‌های عمومی بدهیم؛ یعنی اگر بلیت را گران نمی‌کنیم به این بخش منابـع مالی تزریق کنیم تا خدمات بهتری ارائه دهد و رغبت افراد جامعه برای اسـتفاده از آن بیشـتر شـود، اما متاسـفانه رویکـرد ما اختصـاص دادن منابع مالی ازسوی دولت برای نوسازی و جایگزینی است که روند اشـتباهی اسـت و نتیجه‌بخش نیز نخواهد بود. در این حوزه اشتباه دیگر ما به نادیده گرفتن حمل‌ونقل ریلی و عمومی، چه شـهری و چه برون‌شـهری برمی‌گردد. در طول سـال‌ها در کشور زیرسـاخت‌های حمل‌ونقل جاده‌ای را به‌شـدت توسـعه داده‌ایم، اما از بخش ریلی غافل بوده‌ایم.

توسعه حمل‌ونقل ریلی می‌تواند به صنعت حمل‌ونقل کشور کمک بسـیار زیادی کرده و بخشی از مشکلات صنعت حمل‌ونقل ما را برطـرف کند. نمود واقعی این نـوع از حمل‌ونقـل را به‌وضوح می‌توانـد در مترو دید. باتوجه به اهمیت و نقش بی‌بدیل حمل ریلی در اقتصاد انتظار این اسـت که دولت توجه ویژه‌ای به این بخش داشته باشد.

از سـویی هم در شـهر تعـداد اسـتفاده‌کنندگان از حمل‌ونقل عمومی ثابت اسـت؛ بر همین اساس دولت و متولیان شـهر باید در سیاست‌گذاری‌ها و برنامه‌هایی کـه اجرا می‌کنند مانند ایجـاد خیابان عریض، خودرو ارزان، متـرو، خطـوط اتوبوس و... بـه تصمیمات افراد جهت دهند.

دولت همچنین می‌تواند هزینه اسـتفاده از خودرو را گران کند، محدوده ترافیک را بیشتر، هزینه پارکینگ، بیمـه و بنزیـن را گران کنـد و... تا بـه نتایجی مانند کاهش مصرف سوخت برسـد، اما اشتباها مثلا شرایط خریـد خودرو با وام را فراهـم می‌کند؛ یعنی در جهت توسـعه حمل‌ونقل شخصی عمل می‌شود، نه در جهت توسـعه حمل‌ونقل عمومی و کاهش مصرف سـوخت. البته دولـت درآمد و منابع محـدودی دارد؛ پس باید انتخـاب کنـد کدام بخش را توسـعه دهـد و تاثیرات مستقیم و غیرمستقیم راهکارهایی که انتخاب می‌کند را به‌طور دقیق بسنجد.

اگـر در بررسـی وضعیت نـاوگان حمل‌ونقـل، بین دو وجـه اقتصاد ملـی و مالک، تفکیک قائل نباشـیم، تحلیل‌های ما از وضعیت موجود اشتباه خواهد بود

شرکت سهامی برق منطقه‌ای باختر
Bakhtar Regional Electricity Co

نوبت دوم
شناسه ۱۵۰۹۸۸۸

آگهی مناقصه عمومی یک‌مرحله‌ای با ارزیابی کیفی بصورت یکپارچه
شماره ۱۴۰۲/۰۹

شـرکت سـهامی برق منطقه‌ای باختر درنظر دارد نسبت به واگذاری پروژه زیر از طریـق برگزاری مناقصه عمومی به شـرکت‌های واجد صلاحیـت دارای حداقل رتبه ۵ در رشته نیرو اقدام نماید:

۱. موضوع مناقصه: عملیات ساختمانی،تهیه، نصب، تست و راه‌اندازی پست سیار نهاوند ٤
۲. مدت تحویل تجهیزات / و انجام کار: ۸ ماه شمسی
۳. محل انجام کار: استان همدان - شهرستان نهاوند روبروی روستای لیلی یاد گار
٤. مبلغ برآورد: ٤١/٦٠٣/٤٩٤/٩٠٣ ریال
۵. سـپرده شـرکت در فرآیند ارجـاع کار به مبلغ ۲/۰۸۰/۱۷۵/۰۰۰ریـال بصورت یکی از تضامین قابل قبول ذکر شده در فرآیند ارجاع کار، مطابق آئین‌نامه تضمین معاملات دولتی به شماره ۱۲۳٤۰۲/ت/۵۰۶۵۹ هـ مورخ ۹٤/۹/۲۲ هیئت وزیران
۶. محل تحویل پاکت تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار فوق به نشانی اراک - میدان امام خمینی(ره)- بزرگراه امام علی(ع) - جنب پل راه‌آهن - دبیرخانه شرکت برق منطقه‌ای باختر.
۷. اطلاعات تماس سامانه تدارکات الکترونیکی دولت جهت انجام مراحل عضویت در سامانه به شماره تلفن: ۰۸۶-۳۳۲٤۵۲٤۸ و مرکز راهبری و پشتیبانی به شماره تلفن: ۱٤۵۶
- کلیه شـرکت‌های واجد شـرایط متقاضی شـرکت در مناقصه فوق می‌توانند جهت اخذ اسناد مناقصه از تاریخ ۱٤۰۲/۰۳/۲۲ لغایت ۱٤۰۲/۰۳/۲۸ به سامانه تدارکات الکترونیکی دولت بـه آدرس www.setadiran.ir مراجعه نمایند. لازم اسـت مناقصه گران درصورت عدم عضویت قبلی در سامانه، مراحل ثبت‌نام در سامانه و دریافت گواهی امضاء الکترونیکی را جهت دریافت اسناد و شرکت در مناقصه محقق سازند.
مهلت بارگذاری پیشـنهادات تا سـاعت ۱۲ روز یکشـنبه مورخ ۱٤۰۲/۰٤/۱۱ به نشانی فوق می‌باشـد. ضمنـاً پیشـنهادات بارگذاری شـده در سـاعت ۱۰:۳۰ صبح روز دوشـنبه مورخ ۱٤۰۲/۰٤/۱۲ در محل دفتر معاونت مالی و پشـتیبانی شـرکت سـهامی برق منطقه‌ای باختر به نشـانی بالا به ترتیب قید شـده در اسـناد مناقصه باز گشـایی می گردد. به پیشنهادات فاقد سپرده به مبلغ و صورت قید شده فوق‌الذکر، فاقد امضا، مشروط، مخدوش ترتیب اثر داده نخواهد شد و شرکت سهامی برق منطقه‌ای باختر در رد یا قبول پیشنهادات مختار می‌باشد.
- آگهی فوق در شـبکه اطلاع‌رسانی شـرکت توانیر به نشانی WWW.tavanir.org.ir قابل رؤیت می‌باشد.
شرکت سهامی برق منطقه‌ای باختر
تاریخ انتشار نوبت اول: ۱٤۰۲/۰۳/۲۲
تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱٤۰۲/۰۳/۲۳

فرصت‌ها و چالش‌های اکتشاف در ایران

چندی پیش رئیس سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی از اجرای طرح پیمایش و اکتشاف در بخشی از مناطق کشور ازجمله استان اصفهان با همکاری زمین شناسان روسیه خبر داد.

وی بابیان اینکه بزرگ‌ترین طرح پیمایش زمین‌شناسی به وسعت هشتاد هزار کیلومترمربع در کشور اجرا می‌شود، اظهار داشت: در این طرح علاوه بر استفاده از توانمندی داخلی در بحث نیروی انسانی از همکاری‌های بین‌المللی نیز بهره خواهیم برد. وی خاطرنشان کرد: با توجه به کارنامه خوب کشور روسیه در زمین‌شناسی و اکتشاف در نظر داریم تا بخشی از مناطق را از طریق زمین‌شناسان روسیه اکتشاف کنیم. به گفته وی، در این طرح با پیمایش‌هایی که در مناطق انجام می‌شود منابع قابل‌توجهی از کانسارهای فلزی مانند آهن، مس، پلی متال‌ها، طلا و ... را اکتشاف می‌کنیم. معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت بابیان این‌که در دیواندره استان کردستان با اجرای ژئوفیزیک هوایی منابع قابل‌توجهی از ذخایر پنهان کانسار آهن را اکتشاف کردیم، تصریح کرد: امیدواریم که این کانسار آهن بتواند در صنایع معدنی استان استفاده شود و در آنجا موجب رشد تولید و کاهش بیکاری شود. شهیدی افزود: امیدواریم در ادامه طرح پیمایش بتوانیم ذخایر قابل‌توجهی را در استان‌هایی همچون استان قم، مرکزی، اصفهان و آذربایجان‌غربی اکتشاف کنیم. البته این روی خوش فعالیت‌های اکتشافی در کشور است. اما به اعتراف فعالان حوزه معدن، اکتشاف روی نگران‌کننده‌ای هم دارد که ضعف فعالیت‌های اکتشافی در کشور است. در گزارش امروز صمت نگاهی داریم به دوسر طیف اکتشاف در کشور.

عکس: آیدا فریدی

گسترش همکاری با پیشروان اکتشاف

سابقه همکاری ایران و روسیه

رئیس سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی بابیان اینکه همکاری سازمان زمین‌شناسی با روسیه مربوط به امروز نیست، خاطرنشان کرد: سابقه همکاری زمین‌شناسی و اکتشافی با روسیه از سال ۱۳۷۷ وجود داشته است. در تفاهم و توافقنامه دهه هفتاد که به امضای مشترک سازمان و شرکت JSC روسیه رسید زمینه‌های همکاری شامل اکتشاف مواد معدنی، تهیه نقشه‌های زمین‌شناسی، آنالیز نمونه‌های اکتشافی و ژئوفیزیک بوده است. شهیدی در پاسخ به این سوال که همکاری با روسیه چه مزایایی دارد، خاطرنشان کرد: روسیه در بحث زمین‌شناسی و اکتشافی جزو کشورهای پیشرو است و یادمان نرفته که حتی سازمان زمین‌شناسی در شوروی سابق در اندازه وزارتخانه زمین‌شناسی بوده است. وجود نیروهای متخصص و آزمایشگاه‌های شیمی و تعیین سن مطلق دقیق و امکان تولید اطلاعات پایه استاندارد و مستند بخشی از امکانات روسیه است.

جلوگیری از دوباره‌کاری

معاون وزیر صمت با اشاره به رکوردهای به‌دست‌آمده در این زمینه، تصریح کرد: امضای تفاهم‌نامه سه‌جانبه بین ایمیدرو، معاونت معدنی وزارت صمت و سازمان زمین‌شناسی و مجزا شدن وظایف هر یک از آنها، مانع از زمان‌بر شدن و هزینه‌بر شدن کارها شده و از دوباره‌کاری جلوگیری می‌کند. شهیدی در ادامه با اشاره به فعالیت‌های اکتشافی در زمینه عنصر لیتیم، اظهار داشت: اکنون اکتشافات سیستماتیک و نمونه‌برداری‌ها برای این عنصر در اقصی نقاط کشور در حال انجام است، بااین حال تاکنون نتوانسته‌ایم سطحی از لیتیم را که برداشت آن اقتصادی باشد اکتشاف کنیم. رئیس سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور خاطرنشان کرد: بخش خصوصی در این زمینه ورود کرده و در اقصی نقاط کشور مشغول به فعالیت اکتشافی است.

بزرگ‌ترین چالش اکتشاف ذخایر معدنی

مدیرکل دفتر برنامه‌ریزی، فن‌آوری و بودجه سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور گفت: توجه‌نکردن به ساختارهای قانونی و وظیفه‌ای، بزرگ‌ترین چالش اکتشاف ذخایر معدنی است. به گزارش ایرنا رضا جدیدی مدیرکل دفتر برنامه‌ریزی، فن‌آوری و بودجه سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور گفت: در مقوله تولید اطلاعات پایه اکتشافی و استفاده از روش‌های فن‌آور اکتشافی در کشور با چالش جدی در حوزه ساختارشناسی توسط سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان مواجه هستیم، به‌طوری که فعالیت‌های اکتشافی با این سیاست هیچ‌گاه همگرا و موثر واقع نمی‌شود و همواره دچار تکرار و اتلاف زمان و منابع در این حوزه خواهیم بود.

اکتشاف جامع و چندلایه

جدیدی با اشاره به تفاوت ساختارهای حاکمیتی با بنگاه‌های توسعه‌ای و بخش خصوصی، خاطرنشان کرد: در حوزه حاکمیت، هدف شناخت توان سرزمینی، اکتشاف جامع چندلایه‌ای و بدون قضاوت اقتصادی است که در همه کشورهای توسعه‌یافته و همچنین طبق قانون در کشور ما بر عهده سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور است. مدیرکل دفتر برنامه‌ریزی، فن‌آوری و بودجه سازمان زمین‌شناسی ادامه داد: بااین حال در سال‌های اخیر با نبود نگاه مناسب در حوزه سیاست‌گذاری و تامین منابع مالی و انسانی برای این ساختار دولتی مواجه بوده‌ایم که ادامه این روند تبعات خوبی برای وضعیت تامین مواد اولیه موردنیاز صنایع معدنی نخواهد داشت.

رشد مناسب در حوزه معدنکاری

به گفته جدیدی، هدف بنگاه توسعه‌ای و بخش خصوصی نیز منفعت اقتصادی و اکتشاف موضوعی است که نیازمند وجود اطلاعات پایه مناسب و ریسک معقول است که در این ساختارها نیز طی سالیان اخیر، اتلاف منابع و دوباره‌کاری در حوزه اکتشافات مقدماتی و تولید اطلاعات شاهد بودیم. وی با اشاره به سرمایه‌گذاری محدود دولتی در حوزه تولید اطلاعات پایه زمین‌شناسی و اکتشاف ذخایر معدنی در برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، یادآور شد: میزان اعتبارات سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور در حوزه مصارف حقوق دولتی معادن که منجر به انجام طرح‌ها و پروژه‌های این سازمان می‌شود، رقمی در حدود ۶۵۰ میلیارد تومان طی ۶ سال از سال ۹۶ تاکنون بوده که تناسبی با ظرفیت‌های کشور در حوزه منابع معدنی و نیازهای اطلاعاتی آن ندارد و در مقایسه با کشورهای دارای ظرفیت معدنی سرمایه‌گذاری ناچیزی به‌حساب می‌آید. جدیدی ابراز امیدواری کرد با شناخت و بهره‌گیری مناسب از ساختارهای قانونی اکتشاف و توجه مناسب به ظرفیت‌های هر یک از آنها، کشور بتواند به رشد مناسبی در حوزه معدنکاری و استفاده از ظرفیت‌های اقتصادی و اشتغال آن نایل آید.

سخن پایانی

ایران با دارا بودن یک درصد جمعیت دنیا، سهمی ۷ درصدی از منابع معدنی آن را در اختیار دارد؛ این در حالی است که سهم بخش معدن در تولید ناخالص داخلی حدودا ۶۵۰۰ همت در سال گذشته، تنها برابر با ۱۹۰ همت بوده است. ارزش خالص تولیدات مواد معدنی در سال ۲۰۲۰ در کشور چین حدودا ۱۸۳.۸ میلیارد دلار، استرالیا ۱۴۳ میلیارد دلار و شیلی حدودا ۴۱ میلیارد دلار و در کشور ما تقریبا ۳.۲ میلیارد دلار بوده است. امید است با رفع موانع اکتشاف و تسهیل فعالیت معدنی به‌زودی کشور به جایگاه شایسته خود در این زمینه دست یابد.

نوبت اول

آگهی فراخوان مناقصه عمومی یک‌مرحله‌ای
شماره ۱۴۰۱/۵۶

شرکت پالایش نفت امام خمینی (ره) شازند «سهامی عام»

تحت عنوان مدیریت گازهای فلر با هدف شناسایی دلایل فلرینگ و کاهش میزان گازهای ارسالی به مشعل

شرکت پالایش نفت امام خمینی(ره) شازند در نظر دارد تامین/ خدمات موضوع صدرالاشاره را از طریق مناقصه عمومی طبق اسناد مناقصه به پیمانکار واجد شرایط واگذار نماید. شرکت‌های متقاضی می‌توانند جهت دریافت اطلاعات بیشتر و شرایط شرکت در مناقصه به سایت اینترنتی شرکت پالایش نفت امام خمینی(ره) شازند به نشانی WWW.IKORC.IR مراجعه نمایند.

۱- موضوع مناقصه:
الف) شرح مختصر:

ردیف	شماره مناقصه	موضوع مناقصه	مدت زمان	مبلغ تضمین شرکت در مناقصه(ریال)
۱	۱۴۰۱/۵۶	مدیریت گازهای فلر با هدف شناسایی دلایل فلرینگ و کاهش میزان گازهای ارسالی به مشعل	یکسال شمسی	۹۸۰,۰۰۰,۰۰۰

ب) برآورد هزینه انجام موضوع مناقصه ۸۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال می‌باشد.
ج) تضمین مورد قبول شامل: ضمانتنامه بانکی / چک تضمینی / چک بین بانکی / واریز وجه نقد
د) شرکت در رد یا قبول هر یک یا تمام پیشنهادها بدون آنکه محتاج به ذکر دلیل باشد مختار است.
۲) کلیه اشخاص حقوقی واجد شرایط می‌توانند مطابق تاریخ‌های ذیل جهت دریافت اسناد استعلام ارزیابی به آدرس اینترنتی فوق‌الذکر مراجعه نمایند و پس از دریافت اسناد و مطالعه آن، مستندات ارزیابی کیفی را در قالب لوح فشرده در مهلت مقرر به آدرس ذیل ارسال نمایند. بدیهی است پیشنهادهایی که با شرایط مندرج در فراخوان اختلاف داشته و ارسال مدارک مناقصه از سوی متقاضیان بعد از مهلت مقرر قابل پذیرش نمی‌باشد. پس از ارزیابی کیفی از متقاضیان تائید شده جهت ادامه فرآیند مناقصه دعوت بعمل خواهد آمد.
۳) مهلت دریافت اسناد:
۳-۱- مهلت ارسال تقاضا و دریافت اسناد استعلام ارزیابی کیفی: از روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۳/۲۸ لغایت روز شنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۴/۰۳ می‌باشد.
۳-۲- آخرین مهلت ارسال مدارک استعلام ارزیابی کیفی: تا روز شنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۴/۱۷
۳-۳- تاریخ گشایش پاکات اسناد مناقصه متعاقباً اعلام می‌گردد.
۴) نام و نشانی دستگاه مناقصه‌گزار: شرکت پالایش نفت امام‌خمینی(ره) شازند واقع در استان مرکزی، اراک، کیلومتر ۲۰ جاده بروجرد-ساختمان مرکزی - طبقه دوم - امور حقوقی و پیمانها
تلفن تماس ۳۳۴۹۱۰۹۵-۰۸۶ و تلفکس ۳۴۱۶۶۷۰۱-۰۸۶

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۳/۲۳ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۳/۲۷

روابط عمومی شرکت پالایش نفت امام خمینی (ره)شازند

آگهی تمدید حق تقدم خرید سهام در خصوص افزایش سرمایه

شرکت دوستداران آینده‌ساز کیش (سهامی عام) ثبت شده به شماره ۱۳۸۴۲ و شناسه ملی ۱۴۰۰۸۳۵۷۶۹۰

به مجمع عمومی فوق‌العاده صاحبان سهام

بدینوسیله به اطلاع کلیه سهامداران محترم **شرکت دوستداران آینده‌ساز کیش** (سهامی عام) می‌رساند در اجرای مصوبه مجمع عمومی فوق‌العاده مورخ ۱۴۰۱/۱۱/۲۵ و تفویض اختیار عملی نمودن افزایش سرمایه به هیات‌مدیره، نظر به اینکه مقرر است سرمایه شرکت در مرحله اول از مبلغ ۵۰ میلیارد ریال منقسم به ۵۰ میلیون سهم هزار ریالی عادی با نام به مبلغ ۷۰۰ میلیارد ریال منقسم به ۷۰۰ میلیون سهم هزار ریالی عادی با نام به شرح ذیل به مدت یک‌ماه تا پایان روز ۱۴۰۲/۰۴/۲۳ افزایش و تمدید گردید:

۱- سرمایه فعلی شرکت پنجاه میلیارد ریال
۲- مبلغ افزایش سرمایه مبلغ ششصدوپنجاه میلیارد ریال
۳- ارزش هر سهم هزار ریال
۴- تعداد سهم عرضه شده ششصدوپنجاه میلیون
۵- نوع سهام عادی با نام
۶- محل افزایش سرمایه از محل مطالبات حال شده سهامداران یا آورده نقدی یا توامان
۷- موضوع افزایش سرمایه اصلاح ساختار مالی شرکت
۸- به هر صاحب سهم در ازای مالکیت هر سهم متعلق، در تاریخ ۱۴۰۱/۱۱/۲۵ سهم حق‌تقدم را دارا می‌باشد.
۹- در اجرای مواد ۱۶۶- ۱۶۹- ۱۷۰ قانون تجارت، سهامدارانی که مایل به افزایش سرمایه خود از محل مطالبات حال شده می‌باشند مراتب را به شرکت اعلام نمایند.
۱۰- چنانچه سهامداران مطالبات نداشته باشند یا مطالبات آنها تکاپوی حق‌تقدم آنها را ننماید تمام یا بقیه وجه را به حساب جاری ۱۰۵۸۴۰۵۱۹ و شماره شبا IR ۳۰۰۱۸۰۰۰۰۰۰۰۰۰۱۰۵۸۴۰۵۱۹ نزد بانک تجارت شعبه پردیس یک نام شرکت دوستداران آینده‌ساز کیش واریز نمایند و رسید بانکی مربوطه را در ساعات اداری در روزهای هفته از ساعت ۹ الی ۱۷ بعدازظهر به دفتر مرکزی کیش- میدان امیرکبیر- امیرکبیر ۹ مرکز خرید رویامال- طبقه دوم واحد ۲۱۴ به واحد مالی تسلیم نماید و رسید دریافت نمایند.
۱۱- بدیهی است چنانچه بعضی از سهامداران از حق‌تقدم خود ظرف مهلت قانونی استفاده ننمایند هیات‌مدیره مجاز خواه بود حق‌تقدم‌های استفاده نشده را به هر نحو که مصلحت بدانند با هر قید و شرط که صلاح می‌دانند به سایرین عرضه نمایند و افزایش سرمایه را عملی نمایند و نسبت به اصلاح ماده (۵) اساسنامه مبادرت ورزند.

شرکت دوستداران آینده‌ساز کیش (سهامی عام)

خدمتی نوین در عرصه دندانپزشکی ویژه سازمان های دولتی و خصوصی

تا ۹۰٪ پوشش دندانپزشکی در ۴۵۰ مرکز طرف قرارداد در سراسر کشور

دارای نشان طلایی از جشنواره ملی ارتقاء سلامت
دارای نشان گلدن آفرین برتر

۰۲۱-۴۳۳۱۶ (۳۰ خط)
www.bonyansalamat.com

نماینده انحصاری ساجد سوئیس در کشور جمهوری اسلامی ایران

یادداشت

ابزار هوشمند پردازشگر یا نابودگر

علیرضا مهدیه
کارشناس و فعال معدن

هوش مصنوعی (Artificial Intelligence) یا به‌اختصار AI به مجموعه‌ای از فناوری‌ها و تکنولوژی‌هایی گفته می‌شود که به کامپیوتر و سیستم‌های دیگر اجازه می‌دهد تا با استفاده از الگوریتم‌های خاص، داده‌های بزرگ را تحلیل کنند و به‌صورت خودکار و بدون نیاز به دخالت انسان، تصمیمات درست و منطقی بگیرند؛ هدف اصلی هوش‌مصنوعی، شبیه‌سازی قابل‌قبول عملکرد ذهن انسان در کامپیوتر است.

تمام کلمات، تعاریف و جملات فوق را هوش مصنوعی در تعریف خود نوشته و بازگو کرده است و می‌شود همانند خودش عمیق‌تر نگریست، دید و آموخت که تا چه میزان می‌تواند برای بشریت مفید و موثر و حتی مخرب و ویرانگر باشد.

اما هوش‌مصنوعی نیز همانند بسیاری از مصنوعات ساخت بشر، چالش‌ها و فرصت‌های فراوانی را به میدان آورده و خارج از بحث مهارت، در چالشی عمیق‌تر و بزرگ‌تر، حتی خردورزی و هوشمندی انسان را نیز به چالش کشیده است و می‌خواهد که در موارد بسیاری، جایگزین این موجود پیچیده و حساس شود.

جالب اینکه هوش‌مصنوعی هدف نیست و ابزار و وسیله است و همان ابزاری است که طی گذشت قرن‌ها انسان به آن رسیده، خود آن را ساخته و توسعه داده است تا به ماهیت خردمندی و فن‌ورزی خود دست یابد و بتواند تا جایی که می‌تواند از این هویت حفاظت کند.

در نگره ماتریالیستی انسان حیوان ابزارساز معرفی می‌شود و انسانی که ابزار می‌سازد، ثروت و سرمایه و توسعه هم می‌سازد؛ این یعنی فصل ممیز انسان با حیوان، ابزارسازی آن است و به‌عبارتی، حیوان عاقل و ناطق بودن در پس‌پرده ابزارسازی است و عقل و نطق در صورت نبود ابزار به کار آینده بشر و تولید نخواهد آمد.

جالب‌تر اینکه، امروز و در چالش اصلی می‌بینیم که ابزاری که ساخته همین انسان ابزارساز است، می‌تواند در بسیاری از موارد، جایگزین همین ابزارسازی و ابزارخواهی نسل بشر شود و حتی جایگزین خود انسانی که به تعابیری شاهکار و اشرف همه مخلوقات عالم است، باشد و می‌بینیم که در حال حاضر هوش‌مصنوعی می‌تواند هم ابزار باشد و هم ابزارساز و هم حیوان باشد و هم خود انسان!

پردازشگر و شاید نابودگری که هم ماشین است و هم ضدماشین و هم انسان است و هم ضدانسان و هم ابرابزاری است که تمام ابزارها و ابزارسازهای قبلی را به چالش می‌کشد و باز هم خواهد کشید.

هوش‌مصنوعی و مصنوع هوشمندی که از تمام انواع هوش انسانی و فرانسانی بهره دارد و نمی‌شود به‌راحتی تغییری در تصمیمات آن ایجاد کرد و برنامه‌های منظم و دقیق آن را اجرا نکرد.

ابزاری که هم مدیر است و هم کارگر و هم خادم است و هم مخدوم، خردمندی که مفهوم انسان خردمند را بازتعریف و باهوشی که ضریب و سطح هوشی انسانی را معامله خواهد کرد.

باری، انسانی که ابزار ساخت و تولید کرد و طبیعت را شکل و صورت جدید بخشید، حالا به ابزاری رسیده که در حال تغییر دادن شکل و ماهیت خود اوست و می‌رود که هوشمندتر از خودش، از ابزاری به نام انسان بهره‌برداری کند.

کارکنان سرمایه‌های هوشمند سازمان

معاون سرمایه انسانی شرکت فولاد مبارکه با بیان اینکه کارکنان به‌عنوان ارزنده‌ترین سرمایه‌های هوشمند سازمان، نقشی کلیدی در تحقق اهداف سازمان ایفا می‌کنند، گفت: بی‌تردید تلاش برای توسعه و ارتقای سطح عملکرد و بهره‌وری کارکنان، می‌تواند یکی از استراتژی‌های موثر در دستیابی به چشم‌اندازهای بلندمدت سازمان باشد. مهدی کفایت درباره اهمیت سرمایه‌های انسانی در سازمان به فلزات آنلاین گفت: به‌طور کلی، بهره‌وری شامل ۲ مولفه است؛ مولفه نخست، کارآیی و مولفه دیگر، اثربخشی. کارآیی به توانایی به‌دست آوردن ستاده از داده کمتر اطلاق می‌شود. به‌عبارت‌دیگر، انجام درست کار همان کارآیی است. در طرف مقابل، اثربخشی به نتیجه حاصل از انجام کار مربوط می‌شود. به‌عبارت‌دیگر، کار خوب انجام دادن را می‌توان اثربخشی نامید. بنابراین، در یک تعریف کلی بهره‌وری عبارت است از درست انجام دادن کار درست. وی افزود: در شرایطی که وظایف سازمانی به‌خوبی مشخص و شرایط احراز هر مسئولیت و نحوه انجام هر وظیفه نیز معین‌شده باشد، انتظار می‌رود که بهره‌وری نیروی انسانی افزایش یابد. البته مولفه‌هایی همچون فرهنگ سازمانی، میزان رضایت از رهبری سازمان، چشم‌انداز روشن و نویدبخش و نظام جبران خدمت عادلانه متناسب با عملکرد کارکنان، از عوامل تاثیرگذار بر عملکرد نیروی انسانی به‌شمار می‌آیند. در واقع بدون انجام صحیح موارد یادشده، نه‌تنها بهره‌وری افزایش نمی‌یابد، بلکه کارکنان به‌دلیل کارآیی نداشتن سیستم در جبران خدمات آنها، دچار ناامیدی و بی‌عدالتی‌های حاکم بر سازمان می‌شوند.معاون سرمایه انسانی شرکت فولاد مبارکه با بیان اینکه کارکنان به‌عنوان ارزنده‌ترین سرمایه‌های هوشمند سازمان، نقشی کلیدی در تحقق اهداف سازمان ایفا می‌کنند، گفت: بی‌تردید تلاش برای توسعه و ارتقای سطح عملکرد و بهره‌وری کارکنان می‌تواند یکی از استراتژی‌های موثر در دستیابی به چشم‌اندازهای بلندمدت سازمان باشد.

گزارش صمت درباره چالش هوشمندسازی معادن و نیروی انسانی

ربات جای کسی را تنگ نمی‌کند

گیتا جاودانی
editor@smtnews.ir

چندی پیش خبری با عنوان تدارک ایران و روسیه برای تبادل فناوری و هوشمندسازی معادن منتشر شد. در این خبر از قول معاون صنایع، ماشین‌آلات و تجهیزات وزارت صمت آمده بود که جمهوری اسلامی ایران و فدراسیون روسیه در زمینه تبادل فناوری و هوشمندسازی معادن همکاری‌های جدیدی را طرح‌ریزی خواهند کرد.

سیدمحمد موسوی بااشاره به مذاکرات هیات ایرانی با پتروف اوگینو، رئیس آژانس فدرال صنایع منابع‌معدنی روسیه تصریح کرد: باتوجه به توانمندی طرف روس در عرصه معادن، در این مذاکرات مقرر شد که از دانش فنی روسیه در راستای هوشمندسازی معادن و ماشین‌آلات حفاری استفاده کنیم. وی در ادامه یادآور شد: این مذاکرات در آینده نزدیک به تفاهمنامه همکاری دوجانبه منجر خواهد شد.

این موضوع بهانه‌ای شد تا در گزارش امروز صمت دوباره موضوع هوشمندسازی را موردبررسی قرار دهیم و به این موضوع بپردازیم که ضرورت هوشمندسازی در شرایط امروز معدن در کشور ما چقدر است و آیا استفاده از فناوری‌های نوین فرصت اشتغال نیروی کار را محدود نخواهد کرد؟

آنچه در ادامه می‌آید، نظرات مهدی لطفی‌اصل و کاظم بروسمند ۲ تن از کارشناسان و فعالان حوزه معدن در این زمینه است.

عکس: آیدا فریدی

دلیل عمده وجود معارضان محلی، موضوع اشتغال یا عدم‌اشتغال ساکنان منطقه نیست، بلکه عدم‌تخصیص سهمی از منابع حاصل از فعالیت‌های معدنی به مناطق وقوع معادن است

اولویت معدنکاری

مهدی لطفی‌اصل ـ کارشناس و فعال معدنی: امروزه یکی از ابزارهای مهم در صنعت، کشاورزی و معدن استفاده از دستگاه‌های هوشمند و سامانه‌های مانیتورینگ در راستای افزایش راندمان عملکرد و بهینه‌سازی فعالیت‌های اجرایی است. در بخش معدن نیز از سال‌های گذشته استفاده از فناوری‌های نوین و همچنین هوشمندسازی روند فعالیت‌های معدنی از جمله اکتشاف، استخراج، بارگیری و ترابری، دستگاه‌های ایمنی و... عملیاتی و اجرایی شده است. مشخص است که استفاده از دستگاه‌های هوشمند باعث افزایش راندمان فعالیت‌های معدنی و متناظر با آن کاهش صدمات و آسیب‌های ناشی از فعالیت‌های معدنی خواهد شد. بنابراین، استفاده از سامانه‌های هوشمند و تجهیز معادن به ابزار و تجهیزات هوشمند باید جزو اولویت‌های فعالیت‌های معدنی قرار گیرد.

▣ هوشمندسازی و اشتغال

این موضوع که استفاده از سامانه‌های نوین و هوشمندسازی معادن باعث کاهش اشتغال در مناطق کمتربرخوردار می‌شود که بیشتر نیروی انسانی غیرمتخصص خود را از اهالی مناطق محل وقوع معادن انتخاب می‌کنند، به‌نظر من، گزاره صحیحی نیست، چرا که در بحث هوشمندسازی معادن نیاز به تکنسین‌ها و اپراتورهای آشنا به مباحث معدنی و الکترونیکی و رایانه‌ای کاملا مشهود و موردنیاز است. بنابراین، با برگزاری دوره‌های تخصصی در این زمینه و آموزش پرسنل معادن، می‌توان عملکرد پرسنل را ارتقا داد و ضمن افزایش راندمان فعالیت‌های معدنی با استفاده از دستگاه‌های هوشمند، سطح ایمنی در معادن را افزایش داد و به‌تبع آن، شاهد کاهش آسیب‌ها و صدمات ناشی از فعالیت‌های معدنی بود.البته استفاده از دستگاه‌های هوشمند دارای مزایا و معایبی است،اما در بحث فعالیت‌های معدنی مزایای استفاده از این سیستم‌ها آنقدر کاربردی و موردنیاز است که وجود اندک معایب موجود، تاثیری در استفاده از آن ندارد.

▣ آموزش و دانشگاه

در مبحث آموزش دانشگاهی باید موضوع آموزش دانشجویان معدن سمت‌وسوی اجرایی و عملیاتی به خود گیرد. یعنی علاوه بر آموزش تئوری مباحث معدنی باید دوره‌های بازدید از معادن به‌صورت مستمر و کاربردی توسط دانشگاه‌ها اجرایی شود. همچنین، ضروری است آموزش دانشجویان معدن به‌منظور کاربرد و پیاده‌سازی دستگاه‌های هوشمند و یادگیری اپراتوری این سیستم‌ها در دستور کار باشد. به‌نظر می‌رسد که در راستای هماهنگ‌سازی فعالیت‌های معدنی با تغییرات گسترده جهانی در این زمین، ضرورت تغییر نگرش از بحث آموزش سنتی به‌سمت آموزش نوین و کاربردی اجتناب‌ناپذیر است. این موضوع اگرچه سبب کاهش نیازمندی معادن به نیروی کار سنتی خواهد شد و در بیشتر معادن شاید شاهد تعدیل نیروی انسانی که اکثرا از مناطق روستایی محل وقوع معادن هستند باشیم، اما مزایای استفاده از روش‌های نوین در فعالیت‌های معدنی به‌قدری است که می‌تواند اثرات منفی و زیانبار آن را تاحدودی مرتفع کند. افزایش راندمان و بهره‌وری معادن و صنایع‌معدنی و همچنین کاهش خطرات و آسیب‌های ناشی از فعالیت‌های معدنی از عمده‌ترین مزایای استفاده از روش‌های نوین معدنکاری به‌شمار می‌روند. همچنین، باتوجه به اینکه آموزش نیروی انسانی در راستای استفاده از فناوری‌های نوین جزو پیش‌نیازها و ملزومات این روش است و به‌تبع آن، این آموزش نیازمند دوره‌ای چندین ساله است، بنابراین معادن بزرگ و متوسط‌مقیاس می‌توانند با همکاری شرکت‌های دولتی از جمله سازمان ایمیدرو و سازمان نظام‌مهندسی معدن کشور و همچنین دانشگاه‌های سطح کشور، دوره‌های آموزشی مرتبط را برای کارکنان و پرسنل معدنی خود برای تربیت تکنسین و اپراتور برگزار کنند. در این صورت اثرات منفی تعدیل نیروی انسانی نیز به‌طرزچشمگیری کاهش خواهد یافت.

▣ افزایش یا کاهش تعارضات

به‌نظر می‌رسد، در صورت اجرایی شدن پیشنهاد فوق می‌توان اطمینان حاصل کرد که تعارضات محلی نه‌تنها روند افزایشی نداشته باشد،بلکه رو به کاهش هم بگذارد. از سوی دیگر، به‌گمان من، دلیل عمده وجود معارضان محلی، موضوع اشتغال یا عدم‌اشتغال ساکنان منطقه نیست، بلکه عدم‌تخصیص منابع حاصل از فعالیت‌های معدنی به مناطق وقوع معادن است، در صورتی که درآمدهای حاصل از معادن طبق قانون معادن و آیین‌نامه اجرایی آن در مناطق روستایی محل وقوع معادن هزینه شود و سرمایه‌گذاری اصولی در بحث توسعه و ایجاد زیرساخت‌های این مناطق عملیاتی و واحدهای صنایع‌معدنی در این مناطق احداث شود، شاهد توسعه زنجیره صنایع معدنی پایین‌دستی در این مناطق باشیم و در یک نگاه کلی، افراد محلی اثرات مثبت فعالیت‌های معدنی را در زندگی اجتماعی و اقتصادی خود به‌عینه مشاهده می‌کنند، در این صورت می‌توان با قطعیت اعلام کرد که چیزی به‌عنوان معارض محلی نخواهیم داشت.

▣ پیشرفت‌های باورنکردنی

در حال حاضر کشورهای معدنی مطرح دنیا با سرعتی باورنکردنی در حال ایجاد، توسعه و گسترش استفاده از فناوری‌های نوین و هوشمندسازی از جمله استفاده از رباتیک در مبحث ایمنی معادن به‌ویژه معادن زیرزمینی زغال‌سنگ هستند. برای مثال، با استفاده از این فناوری پیش از حضور پرسنل معدن میزان ایمنی این شکل از معادن از نظر وجود گازهای خطرناک و دیگر اشکال خطرات احتمالی کنترل می‌شود یا از وسایل نقلیه خودران برای کاهش آسیب‌ها و خطرات احتمالی و بالا بردن دقت عمل ماشین‌آلات معدنی استفاده می‌شود یا پهپادها برای انجام عملیات نقشه‌برداری از معادن به کار می‌رود.

محاسبه میزان ذخایر در مناطق پرخطر به‌جای نیروی انسانی و جایگزینی این شکل از فناوری در مبحث نظارت و کنترل، استفاده از دستگاه‌های مانیتورینگ برای کنترل میزان مواد معدنی جابه‌جا شده و در نهایت استفاده از هوش‌مصنوعی به‌منظور هشداردهی برای مواقعی که امکان بروز ناهنجاری و خطرات احتمالی در هنگام انجام عملیات معدنکاری و فرآوری وجود دارد، از دیگر کاربردهای مهم هوشمندسازی در معادن است.

▣ اولویت‌های نوین

در نهایت باید گفت که تطبیق فعالیت‌های معدنی با فناوری‌های نوین و هوشمندسازی آنها و تربیت نیروی متخصص در راستای فعالیت در این زمینه جزو اولویت‌های معدنکاری نوین به‌شمار می‌آید و باید ترتیبی اتخاذ شود که مسیر فعالیت‌های معدنی به‌سمت استفاده از این فناوری‌های نوین حرکت کند.

گرچه هوشمندسازی یک تهدید برای بکارگیری نیروی انسانی محسوب می‌شود، اما در سوی مقابل، با توسعه فعالیت‌های معدنی، خود یک فرصت برای ایجاد اشتغال پایدار است

شاهراه شکوفایی اقتصاد

کاظم بروسمند ـ کارشناس و فعال معدنی: امروزه بهره‌برداری اصولی و استفاده بهینه از منابع‌معدنی سهم قابل‌توجهی در رشد و شکوفایی اقتصادی کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه دارد. یکی از خصوصیات بارز ذخایر معدنی دنیا و کشور ایران، پراکندگی آنها در مناطق مختلف اقلیمی است. همین موضوع سبب ایجاد فرصت اشتغال در مناطق مختلف دنیا و پراکندگی صنعت معدنکاری و صنایع وابسته شده و به‌این‌ترتیب، سهم قابل‌توجهی از میزان ایجاد اشتغال و رونق اقتصادی در مناطق دور از مراکز استان‌ها را به خود اختصاص داده است.

با کاهش عیار ذخایر معدنی و افزایش عمق معدنکاری و همچنین افزایش تقاضا برای مواد معدنی بهره‌برداری اصولی و کنترل هزینه‌های معدنی و لزوم تولید با هزینه‌های تمام‌شده پایین سبب شده است که این صنعت به‌سمت استفاده از تکنولوژی‌های نوین و هوشمندسازی عملیات معدنی گام بردارد و به این ترتیب، استفاده از ماشین‌آلات و ابزارآلات مدرن و هوشمند با قابلیت تولید بهنگام داده و مکانیزاسیون عملیات معدنی قوت گرفته است.

▣ تهدید یا فرصت

استفاده از تکنولوژی و هوشمندسازی عملیات معدنی از ۲ منظر قابل‌بررسی است.

اول اینکه استفاده هوشمندسازی و مکانیزاسیون عملیات معدنی باعث کاهش استفاده از نیروی انسانی در این معدنکاری خواهد شد که این امری طبیعی است، اما نمی‌توان به‌طورقطع گفت این ارتباط مستقیم است. دیگر اینکه استفاده از تکنولوژی و هوشمندسازی معادن می‌تواند علاوه بر ایجاد شرایط ایمنی بهتر، باعث افزایش تولید، توجیه اقتصادی برخی پروژه‌های معدنی غیرفعال، توسعه صنایع وابسته به تولید و ایجاد زنجیره ارزش شود؛ به‌طورمثال، راه‌اندازی کارخانه‌های فرآوری مواد معدنی که خود باعث ایجاد اشتغال بیشتر خواهد شد. بنابراین، اگرچه هوشمندسازی یک تهدید برای بکارگیری نیروی انسانی محسوب می‌شود، اما در سوی مقابل، با توسعه فعالیت‌های معدنی، خود یک فرصت برای ایجاد اشتغال پایدار است. در این‌باره، سیاست‌ها و اهداف استفاده از هوشمندسازی و تکنولوژی‌های روز مشخص‌کننده این فرصت‌ها و تهدیدها است.

▣ کارآمدتر کردن نیروی انسانی

باتوجه به اینکه استفاده از هوشمندسازی در معادن نیازمند نیروی انسانی متخصص است، این فرصت برای فارغ‌التحصیلان دانشگاهی فراهم است تا با آموزش‌های لازم بتوانند در زمینه پیاده‌سازی برنامه هوشمندسازی معادن نقش موثری داشته باشند که این موضوع تهدیدی برای جامعه کارگری و اپراتوری معادن محسوب می‌شود، اما از طرفی این افراد خود می‌توانند تحت آموزش قرار گیرند و در سطوح مختلف تکنولوژی معدنی بکارگیری شوند. به‌طبع با کاهش استفاده از نیروی کارگری به‌ویژه در مناطق دوردست، شاهد اعتراضات محلی خواهیم بود که همان‌طور که در بالا اشاره شد، می‌توان با راه‌اندازی کارگاه‌های آموزشی در چنین مواردی از ظرفیت‌های منطقه‌ای به‌نحو بهتری بهره‌مند شد. در این‌باره به‌تازگی در برخی شرکت‌های خصوصی این موضوع عملیاتی شده و با راه‌اندازی کارگاه‌های آموزشی در زمینه حفاری اکتشافی با تکنیک‌های به‌روز، زمینه اشتغال برای بومیان مناطق معدنی فراهم شده است.

امروزه در معادن بزرگ دنیا استفاده از مهندسان و کارشناسان متخصص در حوزه اپراتوری ماشین‌آلات و تجهیزات مرسوم شده است و به‌نوعی با کاهش هزینه‌های تعمیر و نگهداری و به‌تبع آن، کاهش نرخ تمام‌شده تولید از معادن و افزایش تولید، صنایع پایین‌دستی نیز توسعه داده‌شده که این موضوع سبب رونق اقتصادی و ایجاد رضایت عمومی و ایجاد بسترهای مناسب برای فعالیت بومیان و نیروی انسانی در این معادن شده است.

بنابراین برنامه‌ریزی و هدف‌گذاری صحیح در استفاده از تکنولوژی نوین و هوشمندسازی معادن می‌تواند فرصتی برای رونق اقتصادی و ایجاد اشتغال باشد، نه یک تهدید.

سخن پایانی

اهمیت مقوله‌هایی مانند هوشمندسازی بر کسی پوشیده نیست، اما آنقدر عرصه بر تولیدکننده‌ها، چه صنعتی و چه معدنی، تنگ شده است که آن‌چنان تمایلی برای ورود به این مباحث ندارند.

به‌عبارت‌دیگر، در حال حاضر معادن کوچک در کشور آنقدر گرفتار مسائل ابتدایی و پیش‌پاافتاده شده‌اند که می‌توان گفت دغدغه اصلی آنها هوشمندسازی نیست، در صورتی که به‌گمان نگارنده، این اقدام نیاز امروزه هر فعالیت اقتصادی، از جمله معدن و صنایع‌معدنی است، البته شکی نیست که با بهبود شرایط و تامین زیرساخت‌های لازم، معدنکاران حتی در معادن کوچک و متوسط، به‌سرعت مسیر خود را تغییر می‌دهند و امید است به‌زودی شاهد این تغییر جهت باشیم.

ظرفیت ۱۵ میلیارد دلاری تجارت ایران و ترکیه

معاون سازمان توسعه تجارت می‌گوید با توجه به تمرکز دولت سیزدهم در توسعه تجارت با کشورهای همسایه می‌توان انتظار داشت که تجارت مشترک سالانه ایران و ترکیه به ۱۵ میلیارد دلار برسد.

به گزارش ایسنا، فرزاد پیلتن در همایش اقتصادی ایران و ترکیه در اتاق بازرگانی اظهار کرد: یکی از اصلی‌ترین سیاست‌های اقتصادی دولت سیزدهم، توسعه روابط تجاری با کشورهای منطقه و همسایه است و در این میان ترکیه نقش و سهمی بسزایی در برنامه‌های ایران دارد. همان‌طور که آمارها نشان می‌دهد ترکیه یکی از شرکای اصلی تجاری ایران به‌شمار می‌آید و می‌توان این نقش را از گذشته پررنگ‌تر کرد.

وی با اشاره به نزدیکی سیاسی، فرهنگی و اقتصادی ایران و ترکیه بیان کرد: آمارها نشان می‌دهد که اقتصاد ترکیه در سال‌های گذشته رشد قابل‌توجهی داشته و چه در حوزه صادرات و چه واردات این کشور از اقتصادهای بزرگ منطقه به‌شمار می‌رود. معاون سازمان توسعه تجارت با اشاره به پیشرفت‌های اخیر ثبت‌شده در اقتصاد ترکیه تصریح کرد: ما نیز در اقتصاد ایران سبد صادراتی متنوعی داریم که بخش قابل‌توجهی از آن می‌تواند برای حضور در بازار ترکیه شانس قابل‌قبولی داشته باشد. ما در سال‌های گذشته چه در حوزه مواد اولیه و کالاهای اساسی و چه در زمینه تجهیزات با ترکیه مراودات قابل‌توجهی داشتیم و این روند می‌تواند با توجه به سیاست‌های دو کشور توسعه پیدا کند.به گفته پیلتن یکی از بخش‌هایی که تاکنون ظرفیت آن مغفول باقی مانده، خدمات فنی‌مهندسی ایران است که قطعا در بازار ترکیه طرفداران زیادی خواهد داشت.

فرضیه‌های ناکارآمد، تجارت را نجات نمی‌دهد

صادرات اسیر سیاست‌های اشتباه

ملیکا انصاری
editor@smtnews.ir

آخرین گزارش‌های گمرک از میزان تجارت ایران در سال جاری نشان می‌دهد میزان صادرات ایران در فروردین ۱۴۰۲ نسبت به مدت مشابه سال قبل از نظر ارزش حدود ۱۳ درصد کاهش داشته و از نظر وزن، حدود ۱۸ درصد افزایش یافته است. این ارقام در حالی وجود دارند که از اواسط سال گذشته تاکنون، افزایش چشمگیر نرخ ارز را اقتصاد ایران تجربه کرده‌است. در این میان برخی عقیده داشتند که افزایش نرخ دلار نسبت به ریال می‌تواند سبب رشد درآمدهای صادراتی ایران شود. اما با استناد به آمارها نه‌تنها این اتفاق رخ نداد، بلکه شاهد کاهش میزان ارزش صادراتی بودیم. از سویی دیگر به نظر می‌رسد به‌دلیل وجود تورم در کنار رشد نرخ ارز، بسیاری از مشکلات اقتصادی برای تجار و تولیدکنندگان پیش آمده که این اتفاق به نوبه خود می‌تواند مانعی جدی برای رشد صادرات غیرنفتی کشور تلقی شود.

حال این پرسش پیش می‌آید که فرضیه تاثیر نرخ ارز بر میزان صادرات و همچنین توسعه تجارت خارجی، تا چه میزان صحت داشته است و آیا می‌توان از آن برای تدوین برنامه‌های کلان تجاری استفاده کرد یا خیر. صمت دراین‌باره با کارشناسان و فعالان تجاری به گفت‌وگو پرداخته است که در ادامه می‌خوانید.

عکس: صمت

> چین تولیدکننده انواع کالاهای مصرفی بوده و تجار این کشور با یوآن تجارت می‌کنند. این کشور تورم شدیدی در اقتصاد خود نداشته و توانسته ارزش واحد پول ملی خود را نسبت به دلار ثابت نگه دارد. چین، نمونه بارز موفقیت وجود تفاوت در ارزش واحد پول ملی و نرخ ارز است

آینده مبهم تجارت

ساجد نیک‌مهر، عضو کنفدراسیون صادرات ایران و دبیر اتاق مشترک بازرگانی ایران و ویتنام در گفت‌وگو با صمت نسبت به وجود فرضیه تاثیر نرخ ارز بر تجارت خارجی واکنش نشان داد و گفت: برخی معتقدند نرخ ارز به‌طور مستقیم می‌تواند بر میزان صادرات تاثیر مثبتی داشته باشد. این فرضیه تا حدی درست است، اما زمانی این تغییر و کاهش ارزش واحد پول ملی می‌تواند تاثیرگذار باشد که نرخ ارز قابل پیش‌بینی و دارای حداقل نوسان باشد.

به عبارتی دیگر، تاجر باید بداند نرخ ارز در چند ماه پیش‌رو چه قیمتی داشته و بتواند براساس آن پیش‌بینی کند. اما در شرایطی که نرخ ارز نوسانات شدید و جدی داشته و مانند شرایط فعلی، آینده مبهم و غیرقابل مدیریت باشد، نرخ دلار نه‌تنها کمک‌کننده نیست، بلکه آسیب‌زا نیز خواهد بود.

وی ادامه داد: وجود بستری که براساس آن بتوان سیاست‌های باثبات تدوین کرده و مدیریت جریان تجارت را در دست داشت، می‌تواند به بهبود اقتصاد کشور کمک کند، اما شرایط غیرقابل پیش‌بینی و نوسانات متعدد، اثرات مثبت افزایش نرخ ارز بر صادرات را از بین می‌برد؛ بنابراین درحال‌حاضر، نمی‌توان نرخ فعلی ارز را یکی از عوامل مثبت تاثیرگذار بر میزان صادرات غیرنفتی ایران عنوان کرد.

■ ایراد از سیاست‌گذاری است

نیک‌مهر در ادامه صحبت‌های خود به چالش‌های موجود در مسیر صادرات ایران اشاره کرد و گفت: یکی از مهم‌ترین مشکلات تجارت خارجی در ایران، وجود ایراد در روند مدیریت در سطوح مختلف است که این موضوع از ضعف در سیاست‌گذاری سرچشمه می‌گیرد. دولت به‌عنوان متولی اصلی سیاست‌گذاری در بخش‌های مختلف، موانع گوناگونی را طی چند سال اخیر برای تجار به وجود آورده که هیچ‌یک به نفع تجارت کشور نیستند. برخی کارشناسان معتقدند سیاست‌گذاری‌های دولت بر مبنای فعالیت صادرکنندگان است که این نگاه را نمی‌توان مثبت ارزیابی کرد. به بیانی دیگر، دولت جایگاه صادرکننده را اشتباه دیده و سیاست‌های اعمال شده در این مدت، در راستای محدود کردن فعالیت آنها بوده که این اقدام درستی نیست. این کارشناس بازرگانی ادامه داد: نگاه دولت به فعالیت صادرکنندگان اشتباه بوده و همین اشتباه باعث شده قوانینی مانند رفع تعهدات ارزی شکل گیرند. صادرکننده متولی مدیریت بازار ارز نبوده و عامل اخلال در این بازار نیز نیست. ذات فعالیت صادرکننده، در حوزه‌های بازاریابی و فروش است و وضعیت ارز به متخصصان این حوزه، بانک‌ها، صرافان و تمام مجموعه‌های مالی باز می‌گردد. زمانی که سیاست‌های اشتباه ارزی بر پایه فعالیت صادرکننده تدوین و تحمیل شود، بدیهی است که تاجر نمی‌تواند اقدامات موثری در حوزه تخصصی خود داشته باشد.

■ ریسک بالای سرمایه‌گذاری در تجارت

نیک‌مهر در ادامه صحبت‌های خود نابسامانی و بی‌ثباتی را عامل کاهش صادرات دانست و در این‌باره گفت: تاجر ایرانی برای انجام فعالیت‌های خود همواره با مشکلات مختلفی در سطح بین‌الملل مانند تحریم و دشواری بازاریابی مواجه است. زمانی که مسئله رفع تعهدات ارزی به این چالش‌ها اضافه می‌شود، بدیهی است که بازرگان شرایط را برای ادامه فعالیت مساعد نبیند. این وضعیت در حالی بدتر می‌شود که نوسان نرخ ارز به آن اضافه شده و هر لحظه ممکن است دولت چارچوب‌های تجارت و رفع تعهدات ارزی را تغییر دهد. در چنین شرایطی، تاجر نگران آینده فعالیت خود بوده و سرمایه خود را در خطر می‌بیند؛ بنابراین ترجیح می‌دهد سرمایه خود را در حوزه‌های کم‌خطرتری وارد کند. این فعال تجاری خاطرنشان کرد: نباید فراموش کرد که صاحب سرمایه ترسو است و در شرایطی که ریسک فعالیت بالا رود، ترجیح می‌دهد از آن حوزه خارج شود. افزایش ریسک تجارت باعث شده تا در چند سال اخیر شاهد کاهش صادرات و پسرفت در این بخش باشیم. در این مدت، سرمایه‌ها به حوزه‌هایی مانند ملک یا بازار ارز که سودآوری بالایی دارند، واردشده و بخش غیرمولد بزرگ‌تر شده است. این اتفاق نه‌تنها برای کشور سودآفرین نیست، بلکه آسیب‌زا بوده و باید جلوی استمرار آن گرفته شود.

■ نقش صادرکننده شناخته شود

این فعال بازرگانی در پایان صحبت‌های خود به راهکارهای ترغیب تجار به افزایش صادرات اشاره کرد و گفت: اگر دولت خواهان توسعه صادرات است، باید نقش صادرکننده را به‌خوبی تبیین کرده و براساس آن از فعال بازرگانی توقع داشته باشد. باید از صادرکننده انتظار افزایش فروش و بازاریابی داشته باشیم؛ مدیریت و کنترل مسائلی مانند تامین ارز بازار ارز، برعهده دولت بوده و زیان‌های واردشده به کشور در این حوزه را نباید تاجر پرداخت کند. نیک‌مهر خاطرنشان کرد: هر زمان که فشارها بر تاجر افزایش یافت و در بحث تامین درآمدهای ارزی کشور با مشکل مواجه شدیم، تولید و توزیع در بازارهای داخلی نیز با چالش مواجه شده و تجارت داخلی نیز درگیر دست‌انداز شد. بنابراین نباید فراموش کرد که تجارت داخلی و خارجی زنجیروار به یکدیگر متصل هستند و باید تمام موانع رشد و توسعه این بخش را برطرف کرد.

> افزایش ریسک تجارت باعث شده در چند سال اخیر شاهد کاهش صادرات باشیم. در این مدت سرمایه‌ها به حوزه‌هایی مانند ملک یا ارز که سودآوری بالایی دارند، وارد و بخش غیرمولد بزرگ‌تر شده است

تورم مانع تجارت است

جمشید عدالتیان، فعال بازرگانی در گفت‌وگو با صمت نگاهی متفاوت به تاثیر افزایش نرخ ارز بر میزان صادرات داشته و در این‌باره گفت: برخی معتقدند افزایش نرخ ارز باعث رشد درآمدهای ریالی صادرکنندگان شده و این کار به سود کشور است.

در حالی که این سود عاید شده، کوتاه‌مدت بوده و نمی‌توان به آن اتکا کرد. زمانی که تورم عامل اصلی کاهش ارزش پول ملی است، تولیدات داخلی نیز به فراخور آن گران شده و صادرکننده باید هزینه بیشتری را برای تهیه کالاها بپردازد.

به عبارت دیگر، نرخ کالاها داخلی منطبق با نرخ روز ارز می‌شوند. بنابراین تمام سودهای عاید شده از تفاوت ریال و دلار، ظرف مدت چند ماه پرداخته شده و از بین می‌رود. این فعال بازرگانی ادامه داد: اتفاق یادشده برای تمامی کالاها حتی محصولات کشاورزی رخ داده و صادرکنندگان مجبورند اقلام را با نرخ دلار روز خریداری کنند؛ بنابراین تورم و افزایش نرخ ارز را نمی‌توان به نفع توسعه صادرات دانست و فرضیه‌ای که در ابتدا گفته شد، برای شرایط اقتصادی مانند ایران کاربردی ندارد.

■ کالاهای جایگزین تولید شوند

عدالتیان در ادامه صحبت‌های خود به شروط تاثیر نرخ ارز بر صادرات اشاره کرد و گفت: زمانی افزایش نرخ ارز اثر مثبت بر روند تجارت خارجی دارد که در ابتدا تورم کنترل شده باشد و سپس تولید داخلی توان جایگزینی کالاهای وارداتی را داشته باشد؛ بنابراین وجود ثبات نسبی ارزش پول ملی و همچنین تورم کنترل شده در بازارهای داخلی از مهم‌ترین شروط تاثیرگذاری مثبت بالابودن نرخ ارز در کشور است. اما در شرایطی که تورم در کشور بالای ۵۰ درصد بوده و پول ملی ارزش خود را روزبه‌روز بیشتر از دست می‌دهد، نمی‌توان انتظار داشت شرایط به نفع صادرات باشد.

وی ادامه داد: تورم داخلی بر تمامی حلقه‌های زنجیره تولید تاثیرگذار است و نرخ نهایی کالاها را افزایش می‌دهد. بنابراین با رشد تورم، نقدینگی موردنیاز صادرکنندگان برای خرید کالاها بیشتر شده و در این میان سود حاصل شده برای اقتصاد کشور بیشتر نخواهد شد. کالاها در داخل اغلب براساس نرخ روز دلار افزایش یافته و ریال در این میان جایگاهی ندارد؛ ازاین‌رو فرضیه تاثیر مثبت افزایش نرخ دلار بر میزان صادرات را باید رد کرد.

■ چین، صادرکننده موفق جهان

عدالتیان در پایان به نمونه‌های موفق در تجارت جهانی اشاره کرد و گفت: با افزایش نرخ ارز، علاوه بر تهیه کالا برای صادرات، واردات نیز با هزینه بالاتری انجام خواهد شد؛ بنابراین تا زمانی که تورم کنترل نشده و کالای جایگزین اقلام وارداتی در داخل تولید نشود، کاهش ارزش پول ملی اثر خود را در صادرات نشان نخواهد داد. نمونه بارز این اتفاق، کشور چین است. این کشور توانست با استفاده از تفاوت ارزش پول خود با دلار، بازارهای صادراتی را به‌خوبی تصاحب کند. چین خود تولیدکننده انواع اقلام و کالاهای مصرفی بوده و تجار این کشور با یوآن تجارت می‌کنند. چین تورم شدیدی در اقتصاد خود نداشته و توانسته ارزش واحد پول ملی خود را نسبت به دلار ثابت نگه دارد. در نهایت کالاهای چین با نرخ پایین صادر شده و کشورها خواهان آن شدند. چین، نمونه بارز موفقیت وجود تفاوت در ارزش واحد پول ملی و نرخ ارز است، اما چنین اتفاقی برای ایران رخ نخواهد داد.

سخن پایانی

سیل سنگین تورم که بر کشور همچنان حاکم است، طی چند سال اخیر باعث شده بسیاری از فعالیت‌های اقتصادی درگیر مشکلات نقدینگی شدید شوند. شرایط نابسامان داخلی نه‌تنها مصرف‌کنندگان را تحت‌تاثیر قرار داد، بلکه واحدهای تولیدی، صنایع و حلقه‌های زنجیره تامین کالا نیز وارد چالش‌های جدی شدند. در این میان تجارت خارجی نیز متاثر از شرایط داخلی در دست‌انداز افتاد و در نهایت با اجرای برخی تصمیمات اشتباه از سوی دولت، ایران بازار جهانی برخی از کالاهای مهم خود را از دست داد. بعضی از فعالان اقتصادی در سال‌های قبل معتقد بودند با واقعی شدن نرخ ارز متناسب با تورم داخلی (افزایش نرخ ارز)، درآمدهای ریالی داخلی بیشتر شده و می‌توان با مشکل نقدینگی کشور مقابله کرد. آنها بر این باور بودند به‌دلیل پایین بودن نرخ تمام‌شده تولید، ایران بهتر می‌تواند با سایر رقبای جهانی مبارزه کند و در نهایت این اتفاق به نفع کشور است. اما معادله به این سادگی نبوده و افزایش نرخ ارز به بهانه واقعی‌سازی، نه‌تنها برای تجارت فرصت‌سازی نکرد، بلکه باعث از دست رفتن بسیاری از واحدهای تولیدی و سست شدن پایه‌های اقتصادی کشور شد. آمارهای ارائه شده از سوی نهادهای دولتی نیز این نتیجه را تایید کرده و نشان می‌دهند که پس از افزایش سرسام‌آور نرخ ارز، صادرات غیرنفتی در مسیر صعود قرار نگرفت. به نظر می‌رسد عبور از وضعیت نامساعد فعلی کشور در تمامی بخش‌های اقتصادی، نیازمند تدوین استراتژی و سیاست‌های مناسب است. متاسفانه برخی افراد، سودهای فردی و سلایق شخصی را ارجح‌تر از وضعیت کلان کشور در نظر گرفته و در نهایت این نوع رویکرد باعث آشفتگی اقتصاد ایران شده است.

یادداشت

از اشتباهات گذشته درس بگیریم

سیدمحمدمهدی رئیس‌زاده
فعال بازرگانی

ارزآوری مهم‌ترین پیامد و ضرورت صادرات است. کشورهای مختلف جهان از صادرات به‌ویژه صادرات کالاهایی با ارزش‌افزوده بالا، منابع ارزی و درآمدهای مهم خود را تامین می‌کنند. در بسیاری از جوامع، از صادرات غیرنفتی به‌عنوان ابزاری برای پیشرفت و بهبود شرایط اقتصادی خود استفاده شده و دولت‌ها همواره در تلاش هستند تا شریان‌های تجاری خود را از دست ندهند. ایران نیز از دهه‌های گذشته تلاش کرد تا فعالیت‌های تجاری خود را توسعه داده و با ظرفیت‌های خود به نیاز منطقه پاسخ دهد. این رویکرد مناسب، موثر ودرست ارزیابی می‌شود، اما برای رسیدن به نتیجه مطلوب، تنها برنامه‌ریزی کافی نیست. ایران طی سال‌های گذشته با مشکلات و لرزه‌های اقتصادی مواجه شد. مهم‌ترین این مشکلات، افزایش تحریم‌ها علیه ایران بود که درآمدهای نفتی را به نحو چشم‌گیری کاهش داد. تا پیش از این تحریم‌ها، برنامه‌ریزی ایران برای توسعه صادرات غیرنفتی بود. اگر پیش از اعمال تحریم‌ها، ایران می‌توانست تا حدی با این محدودیت‌ها مقابله کند و درآمدهای ارزی خود را از دست ندهد، اما نه‌تنها تا پیش از آن، بلکه حتی تا سال‌های پس از آن نیز به سمت تحقق اهداف خود حرکت نکرد. در اغلب برنامه‌های توسعه‌ای کشور، به مسئله صادرات و افزایش درآمدهای غیرنفتی توجه شده، اما هنوز راهکارها و راهبردهای عملیاتی برای این اهداف، تدوین و اجرا نشده است. حتی در سند چشم‌انداز نیز قرار بود ایران تا سال ۱۴۰۴ تبدیل به یکی از مهره‌های اصلی تجارت در منطقه تبدیل شود. با این وجود، نه‌تنها نتوانستیم به اهداف خود جامه عمل بپوشانیم، بلکه هر سال بازارهای صادراتی خود را از دست دادیم. این عقبگرد، دلایل گوناگون و متعددی دارد که مهم‌ترین آن را می‌توان ایراد در سیاست‌ها و نقشه راه داخلی معرفی کرد.

برای ایجاد توسعه پایدار در تجارت کلان و رسیدن به تراز تجاری مثبت، باید ابتدا پایه‌های فعالیت تجاری در تمامی حلقه‌ها را (اعم از تولید، توزیع و...) قدرتمند کنیم. ایجاد فضایی باثبات برای تجارت، لازمه توسعه متوازن است و نباید به این نکته بی‌توجه بود. از این‌رو در گام نخست اصلاح رویکردهای مدیریتی از نیازهای توسعه تجارت بوده و با تدوین سیاست‌های زیربنایی و اصولی، می‌توان پایه‌های صادرات را تقویت کرد. ایران ظرفیت‌های بالقوه‌ای را برای توسعه تجارت به‌ویژه افزایش صادرات غیرنفتی خود دارد. سال گذشته رئیس وقت سازمان توسعه تجارت از تدوین نقشه راه توسعه صادرات خبر داده بود. هر سال از این نوع اهداف بلندپروازانه صحبت‌های فراوانی می‌شود، اما متناسب با شرایط و امکانات بالفعلی که امروزه شاهد آن هستیم، تحقق اهداف کلان و سنگین اقتصادی کمی نشدنی به نظر می‌رسد. بنابراین به منظور گسترش صادرات غیرنفتی نخست باید ضعف‌های خود را شناسایی کرده و سپس به تدوین راهکار برای این خلأها توجه داشته باشیم. یکی از این ضعف‌های جدی، بی‌توجهی به تکمیل زنجیره ارزش‌افزوده و تنوع سبد صادراتی است. تنوع در سبد صادراتی به معنای افزایش تعداد کالاهای صادرات‌محور بوده و این اقدام جز با توسعه صنایع پایین‌دست محقق نخواهد شد. در حال‌حاضر، فقط ۵ دسته کالا ۸۰ درصد از صادرات غیرنفتی ایران را تشکیل می‌دهند و مواد پتروشیمی و مواد معدنی جایگاه مهمی در این آمار دارند.

نبود کالاهایی با ارزش‌افزوده بالا و همچنین دارای مزیت رقابتی یکی از موانع مهم صادرات غیرنفتی است. در حال‌حاضر بخش زیادی از صادرات غیرنفتی ایران، صنایع پتروشیمی و به نوعی مواد خام است. از این‌رو فعالان تجاری عقیده دارند که بهتر است به سمت صادرات کالاهایی با ارزش‌افزوده بالاتر حرکت کنیم. اما مشکل مهم تولید در ایران، وجود تورم فزاینده است. به‌دلیل افزایش تورم در تمامی بخش‌های تولیدی، نرخ تمام شده کالاها بالا بوده و همین مسئله مزیت رقابت‌پذیری را از تولیدات ایرانی سلب می‌کند. در نهایت باید تاکید کرد مهم‌ترین اقدام در شرایط فعلی برای توسعه تجارت غیرنفتی ایران، کنترل تورم و پیش‌بینی‌پذیر کردن فعالیت‌های اقتصادی و تجاری است. آنکه اهداف پیشین چه بود و در کجا ایستاده‌ایم، باید زمینه‌ساز برنامه‌ریزی‌های مناسب و اصلاح شده برای فعالیت‌های آینده شود.

گپ‌وگفت

نوسان نرخ ارز بازار چینی را شکست

کیمیا ملکی: بازار بلـور و چینـی ایران سال‌هاست که با ظروف تولید چک قبضه شده، اما فعـالان این حوزه معتقدند تولیدات داخلی نیز در بازارهـای جهانی می‌توانند حرفی برای گفتن داشـته باشند. تولید و استفاده از ظروف چینی که خاستگاه اصلی آن کشور چین بوده، سابقه چندین هزارسـاله در دنیا دارد. در حال حاضـر نیز این کشـور حـدود ۸۰درصد تولید جهانـی ایـن کالا را بـه خود اختصـاص داده اسـت. ایـران هم در سـال‌های اخیر در بخش تولیـد ظروف چینی، بلور و کریسـتال جایگاه بسیار خوبی کسب کرده، این در حالی است که صنعت چینی نیاز به تنوع دارد و تولیدکنندگان سـعی دارند تولیدات‌شان به‌روز باشد تا اجناس تولیـد داخل، از نظر کیفیت و نرخ مطلوب نظر مشتری شوند. اما خوشبختانه محصولات چینی و کریسـتال در کشور ما از نظر دوام، کیفیت و تنوع قابل‌رقابت با اجناس خارجی است.

صمت به‌منظـور بررسـی بیشـتر وضعیـت بـازار چینی و بلـور بـه گپ‌وگفت با غلامرضـا صفرنژاد، رئیـس اتحادیه تهیه و توزیع‌کننـدگان بلور و چینی تهران پرداخت.

◉ وضعیـت بـازار چینی و بلـور چگونه است؟

چینـی و بلـور از ملزومات زندگی نیسـت و بـرای خرید جهیزیه یا تکمیل ظروف در منازل خریداری می‌شـود و با افزایـش نرخ دلار نرخ چینـی و بلور نیز بسـیار افزایش یافته و قدرت خرید مردم و واردات کاهش پیدا کرده اسـت. در واقـع خریـد چینی و بلور در بیشـتر مواقع برای تهیه جهیزیه یا تکمیل ظروف خانه انجام می‌شـود و ایـن کالا، کالایی مصرفی نیسـت کـه افـراد مجبور بـه خرید آن باشـند. صنف تولیدکنندگان چینی و بلور توانایی بالایی برای تولید دارند، اما نرخ‌گذاری محصولات مشـکل دارد و مصرف‌کننده توان خرید ندارد.

◉ چـه عواملـی باعـث رکـود در بـازار می‌شود؟

عـدم واردات، بی‌ثباتـی و افزایـش نرخ ارز، گرانی بی‌رویـه مواد اولیه و پایین آمدن قدرت خریـد مردم بـه رکود بازار دامن زده اسـت. با شرایط موجود بازار اصلا قابل پیش‌بینی نیست و نمی‌تـوان پیش‌بینی کرد که در آینده به چه سمت‌وسویی می‌رود.

◉ ممنوعیت واردات تاثیری بر کار صنف شما دارد؟

نبود واردات به نقطه قوتی برای تقویت تولید داخل تبدیل شـده است؛ اما این تنها راه بهبود و توسـعه بازار نیسـت. تولیدکننـدگان باید از ظرفیت ایجادشـده به‌درستی اسـتفاده کنند. در گذشـته قسـمت عمده نیاز بازار را واردات تامیـن می‌کرد، اما اکنون باید تنها به تولیدات داخلی اکتفا کنیم که البته این موضوعی جالب و قابل‌توجه برای رشد و توسعه اقتصادی است. البتـه تولیدکنندگان هم باید با ارتقای کیفیت محصـولات خود به برندسـازی محصولات در سطح کشور و همچنین منطقه بپردازند.

◉ قیمت‌گـذاری محصـولات این صنف توسط اتحادیه انجام می‌شود؟

اتحادیـه هیـچ نظـارت یـا دخالتـی در قیمت‌گـذاری چینی و بلور تولیدشـده ندارد، زیـرا این‌گونـه کالاها مشـمول قیمت‌گذاری دسـتوری نمی‌شـوند. از طرف دیگر این صنف تنها توزیع‌کننده و پشتیبان تولیدکننده داخلی اسـت که متاسفانه بیشترین آسیب را به خاطر نوسانات نرخ ارز در بازار شیشه و بلور می‌بینند.

◉ کیفیت تولیدات داخلی چگونه است؟

خوشـبختانه به‌دلیـل برقـراری تحریم‌هـا تولیدکننده ما انگیزه و شوق و اشتیاق پیدا کرد که تولید خود را گسـترش دهد و طرح توسعه بـرای این منظور تعریف کند. امروز در کشـور واحدهای تولیدی قدرتمندی داریم که بازارها را کنتـرل می‌کنند و خوشـبختانه این واحدها تماما توسـط بخش خصوصی اداره می‌شـوند. بخشـی از آنها واردکننده بـوده و بخش دیگر تجارت چینی و بلور داشتند که در دوران تحریم جهش قابل‌ملاحظه‌ای را تجربه کردند.

◉ برای تامین مواد اولیه مشـکلی وجود دارد؟

خوشـبختانه در حال حاضـر تمام مواد اولیه موردنیـاز بـرای تولید چینی و بلور در کشـور موجود است. تولیدکننده و سرمایه‌گذار داخلی هـم وجـود دارد. در نتیجه با انسـجام زنجیره تولید می‌توان بستر مناسبی برای تولید بیشتر، افزایش کیفیت و ایجاد افق صادرات و ارزآوری برای کشور فراهم کرد.

ثبات در بازار مواد غذایی

رئیس اتحادیه بنکداران مواد غذایی گفت: بازار شاهد ثبات در قیمت‌ها و عرضه محصولات غذایی است.

رضـا کنگری در گفت‌وگـو با ایرنا با بیان اینکه طی روزهای گذشـته شـاهد کاهش نرخ محصولاتی مانند حبوبات بوده‌ایم، خاطرنشـان کرد: با نزدیک شـدن به فصل برداشـت برنج، این محصول ایرانی ۳۵ درصد کاهش نرخ داشـته اسـت. وی با اشـاره به واردات مواد اولیه محصولات غذایـی با ارز ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومانی، تصریح کـرد: در حال حاضر بازار شاهد ثبات نرخ در تمام محصولات است و تلاطم‌های هفته‌های اخیر از میان رفته اسـت. کنگری با اشـاره به کاهش نرخ ارز در روزهای گذشته تاکید کرد: ثبات در بازار نشان‌دهنده آرامش است و سفره‌های مردم را از شرایط نابسامان خارج می‌کند و مصرف‌کنندگان بدون نوسانات می‌توانند محصولات موردنیاز خود را خریداری کنند.

طی روزهای اخیر شاهد کاهشی بودن نرخ ارز و بازگشت دلار به کانال ۴۰ هـزار تومانی بوده‌ایم که با تداوم ایـن روند می‌توانیم به کاهش نرخ محصولات در کشـور امیدوار باشـیم. در همین حال رئیس هیات مدیره اتحادیه سراسـری مرغداران تخم‌گذار میهن با بیان اینکه تولیدکنندگان توان عرضه تخم‌مرغ با نرخ سال گذشته را نداشتند، گفت: نرخ تمام‌شده تولید تخم‌مرغ در حدی اسـت که اگر دولت نرخ این محصول را اصلاح نمی‌کرد، نیمه دوم سال با کاهش تولید و کمبود محصول در بازار روبه‌رو می‌شدیم. به‌گفته حمیدرضا کاشانی سال گذشته صنعت تخم‌مرغ کشور ۱۵ هزار میلیارد تومان زیان دیده است.

بررسی صمت از پیامدهای اجرای طرح دریافت کارمزد از تراکنش خرید کارتی

از پذیرفتن کارت بانکی معذوریم!

کیمیا ملکی
editor@smtnews.ir

هنـوز درگیری با چالش‌های قانون مالیـات بر تراکنش‌های بانکی و فرار از آن به روش‌های مختلف تمام نشده که صحبت از طرح دریافت کارمزد از تراکنش خرید کارتی به گوش می‌رسد؛ طرحی که قرار است در روزهای ابتدایی تیر اجرایی شود و اکنون اجرای آن به‌دلیل آماده نبودن زیرساخت با تاخیر مواجه شده است. با این تصمیم جای سـوال دارد که کدام یـک از چالش‌های قانون مالیات بر تراکنش‌های بانکـی، از سـردرگمی شـهروندان برای پرداخـت هزینه خرید یا درمـان و... حل شـده که حالا بایـد برای خریدهای خرد نیز روش‌هـای پرداخت هزینه تغییر کند تا کارمزد از صاحب کسـب‌وکار کم نشـود؟ با اجرای طرح جدیـد دریافت کارمزد از تراکنش‌های کارت بانکی، به‌نظر می‌رسـد این بار نوبت به حذف شـیوه پرداخت با کارت بانکی و بازگشـت به سیستم پرداخت نقدی رسیده است! روش دیگر نیز ممکن اسـت خردکردن مبلغ باشـد تا به ۶۰۰ هزار تومان نرسـد و شـامل کارمزد نشـود. صمت در این گزارش به پیامدهای اجرای طرح دریافت کارمزد از تراکنش خرید کارتی در خریدهای خرد پرداخته است.

عکس: صمت

ارزیابی‌ها نشـان می‌دهد ۷۸ درصـد کل پایانه‌ها کمتر از ۲۰۰۰ تومـان در روز کارمـزد پرداخت می‌کنند و پیش‌بینی می‌شـود ۴۸ درصد کل پایانه‌ها کمتر از ۱۰۰۰ تومان در روز کارمزد بپردازند

دغدغه اصلاح نظام بانکی ادامه دارد

اصـلاح نظـام کارمـزد یکـی از دغدغه‌هـای اصلی کارشناسـان و متخصصـان در صنعـت بانکـداری و پرداخت است. در سیستم نامناسب فعلی، مبالغ زیادی بابت کارمزد تراکنش ازسوی بانک‌ها پرداخت می‌شود کـه علاوه بر هزینه‌های هنگفتـی که برای راه‌اندازی و پشـتیبانی خدمات بانکداری و پرداخـت الکترونیکی صرف می‌شـود، مشکلات فراوان دیگری را برای شبکه پرداخت ایجاد کرده اسـت. بسـیاری از کارشناسان و فعـالان صنعت پرداخت اصلاح نظـام کارمزد بانکی را یک ضرورت می‌دانند و به‌اعتقاد آنها نظام کارمزد فعلی نه‌تنها نمی‌تواند به اقتصاد کشور و سیستم بانکی کمک کند، بلکه مانع رشـد و توسـعه نیز اسـت. کارشناسان حـوزه بانکـی و فعالان صنعت پرداخـت در این زمینه اظهارنظر کرده و معتقدند بخشنامه جدید بانک مرکزی می‌تواند گامی مهم در مسیر اصلاح نظام کارمزد باشد.

ارزیابی‌ها نشان می‌دهد ۷۸ درصد کل پایانه‌ها کمتر از ۲۰۰۰ تومـان در روز کارمـزد پرداخـت می‌کنند و برآورد می‌شـود ۴۸ درصد کل پایانه‌ها کمتر از ۱۰۰۰ تومـان در روز کارمزد می‌پردازند. همچنین براسـاس برآوردهـای صورت‌گرفتـه اصناف غیرمالـی کارمزد بیشـتری نسبت به صندوق‌های سرمایه‌گذاری، سکه و طلا پرداخت می‌کنند. در راستای اصلاح نظام کارمزد، مقرر شـده درآمدهای حاصل از اجرای این طرح صرف سـرمایه‌گذاری در شـبکه پرداخت شود. از سوی دیگر بیش از ۱۱ سال است که تغییری در نظام کارمزد اتفاق نیفتاده بود و همچنان بانک‌ها سهم بالایی در پرداخت کارمـزد دارند، اما دارندگان کارت‌های بانکی کارمزدی پرداخت نمی‌کنند.

بانک باید درآمدزایی داشته باشد

کامران ندری، کارشناس اقتصاد درباره اخذ کارمزد بانکی از تراکنـش خرید کارتی بـه صمت گفت: این موضوع تنها موجب می‌شـود بانک‌ها درآمدزایی داشـته باشـند و تاثیر دیگری نخواهد داشـت. به‌هرحال نظام بانکی به مشـتریان خـود خدماتی ارائه می‌دهـد و دریافت کارمزد به این دلیل توجیـه منطقی دارد؛ به‌معنای دیگـر کارمزدی که بانک از مشـتریان دریافت می‌کند ناشی از دریافت وام یا خریداری اوراق قرضه است که جزو درآمدهای بهره‌ای به‌شمار می‌رود اما بخشـی از درآمد بانک‌ها کارمزدهایی است که عمدتا در این اشکال اخذ می‌شود.

وی درباره جزئیات این طرح اظهار کرد: جزئیات چندانی از ایـن طرح اعلام نشـده، اما اخـذ کارمزد به اسـتراتژی بانک‌ها بسـتگی دارد. بانک‌ها در رقابت با یکدیگر امتیازاتی به مشـتریان خود می‌دهند؛ گاهی اوقات می‌گویند کارمزد کمتـری دریافت می‌کنیم یا کارمزد بیشـتری. این موضوع بسـتگی به برنامه کاری بانک موردنظر دارد که چگونه برای خود درآمدزایی می‌کند.

نـدری ضمن بیان این مطلب افـزود: تنها راهی که پیش روی بانـک می‌ماند این اسـت که مردم هر روز تراکنشـی دارند؛ پس از فروشـنده کارمزد دریافت کند، زیرا بسـیاری برای مـدت طولانی نـزد بانک سـپرده‌گذاری نمی‌کنند و بر همین اسـاس بانک مبلغی را به‌عنـوان کارمزد به خاطر نقل‌وانتقالاتـی که انجـام می‌دهد دریافـت می‌کند تا درآمد داشـته باشد.

▣ تـورم کجـای ایـن قصـه است؟

این کارشناس اقتصاد با انتقاد از برخی نظرات درباره تاثیر اجرای این طرح بر تورم اظهار کرد: نرخ تورم کنونی کشـور در محـدوده ۵۰ درصد اسـت؛ بنابراین اجـرای این طرح و دریافـت کارمزد از تراکنش‌های خریـد کارتی هیچ تاثیری بر تورم ندارد.

وی با تاکید بر اینکه برای کنترل تورم چند مسئله جدی وجود دارد، بیان کرد: یکی از مهم‌ترین مباحث در کاهش یا افزایش تورم، بحث انتظارات تورمی اسـت. انتظارات تورمی با یـک خبر خوب فروکش و با خبرهـای بد و ناامیدکننده افزایش پیدا می‌کند. عملکرد مسـئولان هم در شکل‌گیری انتظارات تورمی تاثیرگذار اسـت و اخباری که به مردم نوید بهبـود وضعیت اقتصادی را بدهـد می‌تواند در کاهش تورم موثر باشـد. ندری افزود: رفع تحریم‌ها، بهبود روابط تجاری ایـران با سـایر کشـورها و همچنین رفع مشـکلات بانکی می‌تواند خیلی سـریع روی تورم تاثیر مثبت بگذارد. در این شـرایط بدون اینکه هزینه‌های خاصی بـه اقتصاد تحمیل شود، می‌توان تورم را در حد قابل‌توجهی مهار کرد.

آیا این بار نوبت به حذف پرداخت با کارت بانکی و بازگشت به سیستم پرداخت نقدی رسیده است؟

در تمام دنیا همین است!

آلبـرت بغزیان، کارشـناس اقتصـاد درباره اخذ کارمزد بانکی از تراکنـش خرید کارتی به صمت گفـت: در این موضـوع که بایـد در ازای خدمات ارائه‌شده ازسـوی نظام بانکی هزینه دریافت شود، شـکی نیسـت. در تمام دنیا هم یکی از مهم‌ترین مسـائلی که به بقای نظام بانکـی کمک می‌کند، دریافت وجهی بابت ارائه خدمات اسـت که از آن به‌عنوان کارمزد یاد می‌شود.

بغزیان با اشـاره به هزینه‌های بسیاری که صرف ارائه خدمات می‌شود، اظهار کرد: بانک‌ها معمولا از طریق دریافت کارمزد بقـا می‌یابند، چراکه بخش مهمـی از هزینه‌هـای زیرسـاختی بانک‌هـا مثل توسعه سیستم‌های مبادلاتی، طراحی اپلیکیشن‌ها و سامانه‌ها و نوسازی بانک و تجهیزات بانکی همه و همه از محل دریافت کارمزدها تامین می‌شـود؛ بنابرایـن در تمـام دنیا کارمزدها مخـارج بانک را تامین می‌کنند.

▣ مبلغ قابل‌توجهی نیست

این کارشـناس اقتصاد با اشاره به اینکه مبلغ در نظرگرفته‌شـده بابت کارمزد آنچنان نیز چشمگیر نیسـت، افزود: دریافت کارمزد، تاثیر قابل‌توجهی در بهبـود وضعیـت ناتـرازی بانک‌هـا نخواهـد داشـت، چراکـه ناترازی بانک‌ها متاثـر از مصارف و تسـهیلاتی اسـت کـه بانک پرداخت کـرده، اما طبـق برنامه پـس گرفته نشـده، به همین دلیل می‌توان تاثیر مثبت اصلاح نظام کارمزد بانک‌ها را در قسـمت‌های جزئی‌تر از جمله تجهیز و توسـعه زیرساخت در شبکه و ارائه خدمات الکترونیکی در نظـر گرفت. بانک‌ها نباید در اثر فشـار و مشـکلات مختلف به بنگاه املاک تبدیل شوند.

بغزیـان تاکید کـرد: فعالیت‌هایـی چون خرید ملک از جمله مسائلی است که می‌تواند در صورت اصلاح نشـدن نظام کارمزد بانک‌هـا رخ دهد. در واقع روند درسـت این اسـت که بانک‌ها با همان آورده‌های حاصل از ارائـه خدمات بانکی از جمله کارمزد، بقا پیدا کنند.

بغزیان با اشاره به تاثیرات مثبت اجرای این طرح اظهار کرد: قطعا این طرح باعث تجهیز و توسـعه شـبکه‌ای امن و سـریع خواهد شد که بدون شک بـرای هر دو طـرف بانک و مشـتری نتایج خوبی خواهد داشت.

جزئیات طرح دریافت کارمزد از تراکنش خرید کارتی

طبق دسـتورالعمل جدید بانک مرکـزی، دارندگان دستگاه‌های کارتخوان بخشـی از کارمزد تراکنش‌های خود را پرداخت خواهند کرد.

برهمیـن اسـاس، دارندگان دسـتگاه‌ها بـه‌ازای هر تراکنـش از ۱۲۰ تومان تا حداکثر سـقف تعیین‌شـده کارمزد پرداخت کنند.

باتوجه به مفاد این دسـتورالعمل، حداقل کارمزد در تراکنش‌هـای ۶۰۰ هـزار تومان برابر بـا ۱۲۰ تومان و برای تراکنش‌های بالاتر به‌صورت پلکانی افزایش خواهد یافت. بر همین اساس در این مرحله برخی اصناف مانند نانوایی‌ها، سـوپرمارکت‌ها و فروشـگاه‌های مواد غذایی فعلا مشـمول این کارمزد نخواهند شد. در مدل جدید کارمزد تراکنـش خرید، همه ذی‌نفعان یک تراکنش از جمله بانک صادرکننده کارت، بانک پذیرنده (حسـاب پشت کارتخوان) و پذیرنده تراکنش (فروشگاه) کارمزد پرداخت می‌کنند.

گفتنـی اسـت در قالب این طـرح دارنـده کارت یا خریـدار از این کارمـزد معاف اسـت. همچنین برآورد می‌شـود حدود ۲۲ درصد پایانه‌ها کارمـزدی بالاتر از حداقـل کارمزد پرداخت کنند و اجرای این طرح ضمن بقای شـبکه پرداخت، زمینه‌سـاز ورود ابزارهای نوین پرداخت به کشور خواهد شد.

در واقـع اصلاح نظـام کارمزد پذیرنـدگان به‌صورت مرحلـه‌ای اجـرا خواهد شـد و تراکنش‌های بـا مبالغ بالا در اولویت اجرا هسـتند. همچنیـن تا اطلاع ثانوی پذیرنـدگان صنـف نانوایی و سـوپرمارکت از پرداخت کارمزد مستثنا شده و سهم این صنوف همچنان توسط بانک پذیرنده پرداخت خواهد شد.

منافع حاصل از اخذ کارمزد، صرف نوسازی زیرساخت و تجهیزات شبکه پرداخت می‌شود تا خدمات ارائه‌شده، تداوم داشته باشد و نوآوری‌های جدید در اختیار مردم قرار گیرد.

منبعی برای تامین هزینه‌های زیرساختی

قاسـم نوده‌فراهانی، عضو اتاق اصناف ایران نیز در این باره گفت: نظام بانکی فعلی که در حال فعالیت و سرویس دادن است، قاعدتا هزینه‌هایی از جمله زیرسـاختی و پرسنلی دارد که باید از محل کارمزد تامین شود. این فعـال اقتصادی ضمن بیان این مطلب افزود: شـبکه پرداخت نیز با مشکلات جدی توسعه‌ای مواجه است و شرکت‌های پرداخت به وضعیتی رسـیده‌اند که توسـعه شبکه برای‌شـان امکان‌پذیر نیسـت و مشکلات ترازنامـه‌ای و سـودآوری پیـدا کرده‌اند. این موضـوع مطمئنا به کاهش سـطح سـرویس‌ها به پذیرندگان و مردم منجر خواهد شـد. وی افزود: بانک‌ها در حوزه پرداخت الکترونیـک به‌دنبال سـودآوری نیسـتند، بلکه به‌دنبال این هسـتند که این بخش با آورده‌های خودش توسعه پیدا کند. این یعنی اینکه در این صنعت ما زیرسـاخت‌ها، کارکنان و شـرکت‌های جدید را تجهیز کنیم و توسعه دهیم.

سخن پایانی

باتوجه به نظرات کارشناسـی درباره طرح اخذ کارمـزد بانکی از تراکنش خرید کارتـی دریافت کارمزد برای ارائه خدمات توسـط بانک‌ها امری منطقی اسـت. با این وجود باید در انتظار ماند و دید چه نتیجه‌ای حاصل می‌شـود. امیدواریم با این اتفاق شاهد برگشت به عقب در سیستم پولی نباشیم. هرچند دور از انتظار نیست که برای فرار از همین کارمزد به‌اصطلاح ناچیز نیز از این به بعد با برگه چسـبانده شـده در فروشـگاه‌ها یا مراکز ارائه‌دهنده خدمات با متن «از پذیرفتن کارت بانکی معذوریم» روبه‌رو شویم!

قیمت تمام‌شده چای بالا رفت

به‌گفته رئیس سازمان چای کشور، در ۲سال گذشته سعی شده است که برای ایجاد امید در بین چایکاران، نرخ برگ سبز چای باتوجه به هزینه‌های تولید منطقی‌تر شود. به‌گزارش مهر، حبیب جهانساز در گفت‌وگویی رادیویی درباره افزایش نرخ چای گفت: بخشی از نرخ چای مربوط به مواد اولیه است، یعنی برگ سبزی که از چایکاران خریداری می‌شود، نهاده‌هایی که چایکاران استفاده می‌کنند، هزینه‌های تولیدی که در کارخانه مترتب است، مثل خیلی از گرانی‌های دیگر مشمول آنها می‌شود، اما آن چیزی که امسال در بحث چای داخلی بیشتر مطرح بوده؛ نرخ برگ سبز سالیان سال رشد آنچنانی نداشته، بنابراین برای چایکاران خیلی صرفه اقتصادی نداشته است. وی افزود: در یکی ، دو سال اخیر سعی شده است که تاحدودی نرخ برگ سبز باتوجه به هزینه‌های تولید منطقی‌تر شود. وی ادامه داد: نرخ تضمینی اعلام‌شده امسال برای برگ سبز درجه یک ۱۳هزار و ۹۹۰ تومان و ۵۲ درصد نسبت به سال گذشته افزایش داشته است و برگ سبز درجه ۲ نیز، کیلویی ۱۱هزار و ۵۰۰ تومان معامله می‌شود و نسبت به سال گذشته با ۶۲ درصد قیمت همراه بوده است. رئیس سازمان چای کشور گفت: در گام نخست و متناسب با برگ سبزی که افزایش نرخ دارد، کمابیش نزدیک ۷۰ درصد هزینه‌های تولید مربوط به برگ سبز است و هر ۴.۵ تا ۵ کیلو برگ سبز یک کیلو چای خشک می‌دهد، بنابراین هزینه‌های دیگری که بر خود کارخانه مترتب است، برای تولید برگ سبز چای مثل هزینه‌های سوخت، هزینه‌های کارگری متناسب با همین در جامعه افزایش وکمابیش چای خشک هم به همین نسبت، در مقایسه با سال گذشته افزایش قیمتی حدود ۵۰ درصدی داشته است.

گزارش صمت از سهم ایران در بازار طلای سرخ جهان

زعفران در دست مافیا رنگ می‌بازد

گرچه ۸۰ تا ۸۵ درصد زعفران دنیا توسط ایران تامین می‌شود، اما هنوز در بازارگردانی دنیا سهم چندانی نداریم که این موضوع به عدم‌برنامه‌ریزی مدون و فراهم شدن زیرساخت‌ها در این حوزه کشاورزی مربوط می‌شود. باتوجه به افزایش نرخ زعفران در سال آتی، درآمد این صنعت بسیاری از کشاورزان را به‌سوی کشت این محصول جذب می‌کند. دلایلی همچون کاهش تولید ۷۰ درصدی زعفران در سال ۱۴۰۰، همه‌گیری بیماری کرونا و افزایش سرانه مصرف جهانی زعفران سرخ به‌دلیل خواص بی‌شمار آن سبب شد که نرخ زعفران تا حدود ۲۵۰ درصد رشد داشته باشد. در سال‌های اخیر از کشت زعفران استقبال فراوانی شده است و بیشتر استان‌ها به‌سمت کشت و کار زعفران روی آورده‌اند، اما با افزایش تولید و نرخ زعفران، این صنعت درآمد چندان بالایی برای کشاورزان ندارد. صمت در گفت‌وگو با دست‌اندرکاران این حوزه، این موضوع را بررسی کرده است که در ادامه می‌آید.

گروه کشاورزی
editor@smtnews.ir

عمده‌ترین دلیل برند نبودن زعفران ایران، شیوه سنتی تولید و عرضه و نیز بی‌توجهی به اقتصاد کشاورزی است. اهمیت این موضوع زمانی بیشتر مشخص می‌شود که بدانیم باوجود قدمت ۲هزار و ۵۰۰ ساله کشت زعفران در ایران، هنوز کشاورزان ما بدون اطلاع از دانش روز به کشت این محصول مشغول هستند

رقبا در کمین بازار زعفران ایران

فعالیت کشورهای دیگر همچون چین، امارات، ترکیه، یونان و افغانستان در حوزه تولید و بسته‌بندی زعفران روز به روز در حال گسترش است و باوجود کاهش تولید در ایران می‌توانند جایگاه زعفران ایرانی را از آن خود کنند. افغانستان مانند بسیاری از زعفران‌کاران ایرانی، به روش‌های سنتی کشت زعفران روی آورده و هر سال به تولید خود می‌افزاید، اما کشور چین و امارات به روش‌های کشت زعفران هیدروپونیک علاقه بیشتری نشان داده‌اند. در روش‌های کشت گلخانه‌ای زعفران به‌دلیل انتقال پیاز زعفران به خاک بعد از دوران گلدهی (چیدن گل زعفران)، در نهایت نیاز به زمین زراعی خواهد بود.

حفظ بازار، نیازمند مدیریت و برنامه‌ریزی است

عضو شورای ملی زعفران به صمت گفت: باوجود توسعه کشت زعفران از سوی رقبا و رقابت سرسخت در بازارهای دنیا، حفظ بازارهای دنیا نیازمند مدیریت و برنامه‌ریزی مدون است.

به‌گفته سیدعلی حسینی باتوجه به آنکه بزرگ‌ترین تولیدکننده زعفران در دنیا محسوب می‌شویم، بنابراین اگر خواهان این موضوع بودیم که بازار زعفران در اختیار ما باشد، باید از ۲۰ سال قبل برای این موضوع برنامه‌ریزی می‌کردیم.

این عضو شورای ملی زعفران درباره خام‌فروشی زعفران ادامه داد: اگر روی صنایع تبدیلی زعفران کار شود، دیگر دغدغه رقابت در بازارهای جهانی را نداریم.

▣ کشت سنتی طلای سرخ در ایران

کارشناس ارشد پژوهشکده زعفران ایران درباره کشت این محصول به صمت گفت: براساس تجربه حاصل از برپایی دوره‌های آموزشی برای کشاورزان و دست‌اندرکاران حوزه زعفران و نیز مطالعه و سرکشی از مزارع این محصول در نقاط مختلف جغرافیایی ایران معتقدم که کشت زعفران به روش سنتی درآمد چندانی برای کشاورزان ندارد و چه‌بسا که یک چالش هم هست. علیجان سالاریان در ادامه افزود: از دیگر سو، متاسفانه ۸۰ درصد کشاورزان ایران به مسائل به‌زراعی و اقتصاد کشاورزی آگاهی یا توجهی به روند علمی کشت ندارند. همچنین، خام‌فروشی یک زیان بزرگ و جبران‌ناپذیر است که در تولید بیشتر محصولات نظیر زعفران وجود دارد. مشاور امور پژوهشی، آموزش و ترویج پژوهشکده زعفران تربت‌حیدریه با بیان اینکه ایران قطب تولید زعفران است، گفت: باوجود این توانمندی بالا، براساس اعداد استخراجی از مرکز آمار ایران گردش مالی زعفران در دنیا سالانه بین ۸ تا ۱۲ میلیارد دلار است، اما سهم ایران از این مبلغ فقط حدود ۵۰۰ میلیون دلار است.

▣ بی‌توجهی به اقتصاد کشاورزی

این استاد دانشگاه در ادامه تاکید کرد: عمده‌ترین دلیل این موضوع، شیوه سنتی تولید و عرضه و نیز بی‌توجهی به اقتصاد کشاورزی است. اهمیت این موضوع زمانی بیشتر مشخص می‌شود که بدانیم باوجود قدمت بالغ بر ۲۵۰۰ ساله کشت زعفران در ایران، هنوز کشاورزان ما بدون اطلاع از دانش روز به کشت محصول مشغول هستند.

▣ بی‌اطلاعی کشاورزان از علم نوین

وی افزود: اکنون در کشورهای حاصلخیز دنیا حتی روی ژن محصولات کار می‌کنند تا کیفیت و کمیت تولیدات کشاورزی را افزایش دهند، اما بیشتر کشاورزان ایران درگیر مسائل روزمره و پیش‌افتاده هستند و از علم نوین کشاورزی دنیا اطلاعی ندارند، اگر هم دارند، به‌دلایل مختلف امکان پیاده‌سازی آن برای‌شان مقدور نیست.

▣ جای خالی مکانیزاسیون در تولید

سالاریان با بیان اینکه کشت غرقابی و کشاورزی خرده‌مالکی از چالش‌های عام حوزه کشاورزی ایران است؛ گفت: به‌طورخاص در تولید زعفران نیز تمام مراحل کاشت، داشت و برداشت و حتی خشک کردن زعفران به‌شیوه سنتی انجام می‌شود و مکانیزاسیون در آن جایگاهی ندارد. وی افزود: شاید خود مکانیزاسیون هم یک چالش در حوزه کشاورزی باشد، زیرا دخالت انسان و به‌تبع آن، اشتغال را کاهش می‌دهد، اما از دیگر سو، نمی‌توان انتظار داشت با خشک کردن زعفران به‌شیوه دستی و سنتی بتوان برای صادرات خیز برداشت و با محصولات مرغوب دنیا رقابت کرد. مشاور امور پژوهشی، آموزش و ترویج پژوهشکده زعفران تربت‌حیدریه ادامه داد: در زمین‌های پهناور و «کل مالک» صرفه‌جویی و مدیریت مصرف آب آسان‌تر بوده و کشت یکدست است. همچنین، مکانیزاسیون، هزینه تمام‌شده کالا را کاهش می‌دهد، بنابراین درآمد کشاورز افزایش می‌یابد.

▣ ضرورت ایجاد زنجیره تولید

علیجان سالاریان گفت: اگر بخواهیم از منظر علم اقتصاد کشاورزی به موضوع نگاه کنیم، گاهی به نظر می‌رسد که کار کشاورز ایرانی نوعی بیگاری است. بنابراین، برای رفع این چالش‌ها باید برای همه کشاورزان دوره‌های منظم و مدون آموزشی برگزار و زنجیره تولید و ارزش‌افزوده را نیز ایجاد کرد.

▣ هدررفت مازاد پیاز زعفران در مزارع

وی با برشمردن برخی چالش‌های زعفران‌کاران افزود: به‌عنوان نمونه، امسال به سبب انباشت و مازاد پیاز زعفران در مزارع؛ کشاورزان آن را ارزان‌فروشی کردند یا دور ریختند، حال آنکه از این گیاه می‌توان برای مصارف دیگر استفاده کرد، زیرا از ۸ گروه اسید آمینه ضروری برای بدن انسان، ۶ گونه آن در پیاز زعفران موجود است؛ به‌عبارت دیگر، ما یک محتوای پروتئینی بسیار بالا و ارزان‌نرخ در اختیار داریم.

این استاد دانشگاه افزود: می‌توان عرضه پیاز زعفران را به‌سمت صنایع غذایی از قبیل کیک و کلوچه یا شکلات هدایت کرد تا با ایجاد زنجیره تولید و ارزش‌افزوده، هم جلو زیان اقتصادی گرفته شود و هم محصولی تولید کنیم که سلامت مردم را تامین کند.

▣ لزوم جلوگیری از صادرات فله‌ای

سالاریان اضافه کرد: خام‌فروشی و صادرات فله‌ای زعفران بدون در نظر گرفتن هنر بسته‌بندی و بی‌توجه به فرآوری محصولات دیگر چالش زعفران‌کاران است که باعث ارزان‌فروشی و کاهش سرانه درآمدی کشاورز شده است. به‌عبارت دیگر، کشورهایی از این کار سود می‌برند که به اقتصاد کشاورزی توجه دارند و شاید در حوزه تولید محصولات مختلف جایگاهی هم نداشته باشند.

▣ ضرورت افزایش سطح علمی کشاورزان

وی بااشاره به رویکرد وزارت علوم برای افزایش سطح علمی کشاورزان تصریح کرد: امسال پژوهشکده زعفران تربت حیدریه برای ۱۰۰ نفر ،۸۳۰ دوره آموزشی و پژوهشی در حوزه گیاهان دارویی و زعفران و نیز ۵۰۰ دوره آموزشی مشاوره‌ای غیرحضوری برگزار کرد.

این استاد دانشگاه افزود: اگرچه برخی کشاورزان به آموزش علاقه دارند و نهادهای حمایتی همچون سازمان جهاد کشاورزی نیز رویکرد علمی نسبت به تولید و کشاورز دارند، اما باز هم باید اقدامات جدی‌تری در این راستا انجام داد تا کشاورزی علمی در کشور توسعه و تعمیم یابد.

▣ بازدهی کم طلای سرخ

وی تصریح کرد: در نگاه و باور عمومی، زعفران به‌دلیل نرخ بالای آن، طلای سرخ محسوب می‌شود، اما با در نظر گرفتن مصائب و مشکلات تولید در کنار بازدهی کم نمی‌توان ادعا کرد برای کشاورزان ایران حتی در خراسان و تربت‌حیدریه به‌عنوان قطب اصلی تولید این محصول، سوددهی بالایی دارد. استاد دانشگاه تربت‌حیدریه گفت: از دیگر سو، زعفران چالش‌هایی را برای بخش کشاورزی پدید آورده است؛ به‌عنوان‌مثال، کاشت بی‌رویه و بدون برنامه آن باعث رقابت نابرابر و کاهش تولید دیگر محصولات شده و می‌شود. همچنین، در برخی مناطق که خاک آن برای این محصول مرغوبیت ندارد، کشت آن عمومیت پیدا کرده است.

وی افزود: طی سال‌های اخیر، یکی از طرح‌های علمی ـ پژوهشی دانشگاه تربت‌حیدریه، طرح علمی پژوهشی اراسموس پلاس است که براساس آن بین سال‌های ۲۰۱۷ تا ۲۰۱۹ و در چارچوب برنامه Mobility Credit اتحادیه اروپا ضمن مبادله استاد و دانشجو، تبادل مشترک علمی و انجام طرح‌های تحقیقاتی با کشورهای لیتوانی و فرانسه منعقد و هزینه‌های آن را اتحادیه اروپا متقبل شد. به‌گفته سالاریان، دانشگاه تربت‌حیدریه در کنار ۷ دانشگاه سوئد، هلند، پرتغال، لیتوانی، عراق (۲ دانشگاه) و ملایر (استان همدان) به انجام پروژه‌های تحقیقاتی حوزه کشاورزی مشغول است. تربت‌حیدریه قطب کشاورزی محسوب می‌شود، به‌طوری که در تولید برخی محصولات همچون زعفران رتبه‌های بالای کشوری را در اختیار دارد. توانمندی بالای تربت‌حیدریه در تولید کمی و کیفی زعفران باعث شد که نخستین پژوهشکده تخصصی ایران و نخستین بورس اختصاصی زعفران کشور نیز طی سال‌های گذشته در این شهرستان راه‌اندازی شود.

زعفران در ایران و خارج از کشور مافیا دارد؛ این افراد به‌دنبال منافع خود هستند و باعث شده‌اند برندی از زعفران ایران در جهان وجود نداشته باشد

آشفتگی در بازار زعفران

مشاور عالی اتاق اصناف کشاورزی ایران نیز درباره دغدغه کشاورزان برای نرخ زعفران در گفت‌وگو با صمت گفت: کشاورزان بر این باورند که چارت خرید به ابزاری در دست خریدار حمایتی تبدیل شده است و او هرگونه که تمایل دارد، برای خرید زعفران اقدام می‌کند و این یعنی ایجاد آشفتگی در بازار. محمد بازرگان افزود: بخش خصوصی نیز در این شرایط زعفران را به نرخ اصلی خریداری نخواهد کرد؛ دولت و شورای قیمت‌گذاری برای حمایت از کشاورز قیمت‌گذاری اصولی انجام می‌دهد؛ اما بعد از آن، سایر نهادها سلیقه‌ای رفتار می‌کنند و این به کشاورز لطمه وارد می‌کند، البته به گفته وی؛ مجری خرید حمایتی مجوز افزایش یا کاهش قیمت‌ها را ندارد؛ این‌گونه برخوردها در نهایت کام دلال‌ها، واسطه‌ها و صادرکنندگان را شیرین می‌کند و در عمل، حقوق کشاورزان پایمال می‌شود.

▣ برندی از زعفران ایران در جهان نیست

بازرگان درباره نقش مافیای زعفران در قیمت‌گذاری این محصول گفت: زعفران در ایران و خارج از کشور مافیا دارد؛ این افراد به‌دنبال منافع خود هستند و تایید می‌کنم مافیای زعفران باعث شده است که برندی از زعفران ایران در جهان نباشد تا به‌راحتی زعفران را با ضرر از کشاورز خریداری و در کشورهای دیگر و با نرخ هنگفت عرضه کنند.

وی افزود: زعفران در ایران کیلویی ۴۱ میلیون و ۳۵۰ هزار تومان خریداری، اما در بازارهای جهانی کیلویی بالای ۲۵۰ میلیون تومان فروخته می‌شود.

مشاور عالی اتاق اصناف کشاورزی در پایان خاطرنشان کرد: کشاورز مستعمره مافیای زعفران است و کشاورزان به این نوع قیمت‌گذاری معترض هستند، چرا که این نحوه قیمت‌گذاری به تعاونی روستایی این امکان را می‌دهد که به هر شکلی که بخواهد زعفران را از کشاورزان خریداری کند.

سخن پایانی

زعفران یکی از محصولات مزیت‌دار بخش کشاورزی کشور محسوب می‌شود؛ مزیت‌دار از آن‌رو که ایران با تولید ۸۵ درصد زعفران جهان، رتبه نخست تولید این محصول را در اختیار دارد و سال‌ها است در تولید این محصول شهره است.

با این شرایط انتظار می‌رود کشور ما سهم قابل‌قبولی در تجارت جهانی زعفران داشته و عامل تعیین‌کننده در بازار این محصول باشد و ارزآوری خوبی را عاید زعفران‌کاران کند، اما با اینکه کشور ما بزرگ‌ترین تولیدکننده زعفران در جهان است، سهم ما از ارزش تجارت جهانی این محصول بسیار اندک است. در صورت حل نشدن مشکلات عنوان‌شده در تولید و بازار این محصول، توسعه کشت زعفران باوجود تمامی محاسن آن برای کشور از جمله صرفه‌جویی در آب، می‌تواند تبدیل به عامل مخرب برای بازار داخلی و خارجی این محصول شود.

دریچه

راهکارهای کشت و صادرات زعفران

امروزه یکی از گران‌قیمت‌ترین ادویه‌هایی که در سراسر جهان وجود دارد، زعفران است. از گذشته تا به امروز، صادرات زعفران یا خریدوفروش در بازارهای جهانی به‌عنوان یکی از پرسودترین کسب‌وکارها برای ایرانیان به‌شمار می‌رود.

بدون‌شک، تمامی ما می‌دانیم که کشور عزیزمان ایران به‌عنوان نخستین و بهترین صادرکننده زعفران در سراسر جهان شناخته شده است.

از دیگر شرایط کشت زعفران این است که شما باید شخم و صاف کردن زمین را نیز در نظر داشته باشد. این امر دارای هزینه‌های مختص به خود است. هزینه‌های این باتوجه به امکانات انسانی یا ابزارآلات شما می‌تواند متفاوت باشد.

▣ هزینه آبیاری

در صورتی که مورد تامینی به اندازه سیراب کردن زمین نباشد، باید به‌سراغ خرید آب بروید؛ هزینه‌هایی که در این راه باید پرداخت کنید نیز، متغیر است.

▣ انواع روش‌های کاشت زعفران

در صورتی که شما قصد صادرات زعفران را داشته باشید، بهتر است با انواع روش‌های کاشت این ادویه نیز آشنایی داشته باشید. روش‌های سنتی و روش مدرن در حقیقت ۲ روش اصلی و رایج کاشت زعفران است. از گذشته‌ها تا به امروز، زعفران به‌صورت سنتی توسط بسیاری از کشاورزان کاشته می‌شود، در حالتی که روش مدرن کاشت این ادویه کمتر از ۲۰ سال و از کشور چین آغاز شده است. از روش‌های مدرن می‌توان به کشت زعفران گلخانه‌ای و کشت زعفران آیروپونیک اشاره کرد. در ادامه روش‌های کاشت این ادویه گران‌نرخ را به شما معرفی می‌کنیم.

▣ روش کشت گلخانه‌ای زعفران

از دیگر روش‌های کشت می‌توان به کشت زعفران گلخانه‌ای اشاره کرد. به‌عنوان یکی از اصلی‌ترین دلایل محبوبیت کشت زعفران گلخانه‌ای، می‌توان به کمبود آب اشاره کرد. این روش کاشت با روش سنتی چندان تفاوتی نخواهد داشت. تنها تفاوت آن این است که کشاورزان آب کمتری مصرف خواهند کرد و در فضای کمتری، محصولات بیشتری را برداشت خواهند کرد. لازم به ذکر است که در روش کشت زعفران گلخانه‌ای، راندمان برداشت محصول ۱۰برابر بیشتر از روش سنتی خواهد بود.

▣ روش کاشت سنتی زعفران

در این روش در حقیقت کشاورزان با استفاده از کود حیوانی زمین را غنی می‌کنند. سپس در تابستان از مرداد تا شهریور پیازهای زعفران را در خاک می‌کارند. به این نکته توجه داشته باشید که زعفران در خاکی که شن و رسی باشد، گل خواهد داد؛ در نتیجه، داشتن خاک مناسب از اصلی‌ترین شرایط کشت زعفران به‌شمار می‌رود. در این روش، کشاورزان خاک را در پاییز و زمستان شخم خواهند زد.

▣ درآمد کاشت زعفران چگونه است؟

در کشت زعفران برای بسیاری از افراد این امر سوال شده که درآمد کشت زعفران چقدر محاسبه شده است؟ برای پاسخ به این پرسش بهتر است به این صورت شروع کنیم که درآمد کشت زعفران به ۲ صورت برای افراد می‌تواند سودآور باشد؛ اولی زعفران حاصل از مزرعه و دومی تکثیر پیاز زعفران است.

▣ نحوه صادرات زعفران

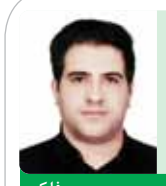
تمامی افرادی که قصد صادرات زعفران را دارند، باید به‌صورت کامل با نحوه صادرات این ادویه آشنایی داشته باشند. این امر به افراد در صادرات زعفران کمک می‌کند تا چگونگی صادرات زعفران و سود بیشتر را به‌خوبی درک کنند.

در گام نخست صادرات زعفران، شما باید شناخت دقیقی از بازار هدف خود داشته باشید، به زبان ساده‌تر شما باید نیازهای کشوری را که قصد صادرات به آنجا را دارید، شناسایی کنید و باتوجه به آن دست به صادرات بزنید. صادرات زعفران با استفاده از ۳ طریق اعم از دریایی، هوایی و زمینی صورت خواهد گرفت. هر یک از این روش‌ها دارای معایب و مزیت‌های مختص به خود هستند. به‌عنوان‌مثال، روش دریایی یکی از کم‌هزینه‌ترین روش‌ها به‌شمار می‌رود؛ در حالی که روش هوایی سرعت بسیار بالایی دارد. به این نکته توجه داشته باشید که شما برای صادرات زعفران باید مجوزهای لازم برای صادرات را از مواد غذایی دریافت کرده باشید.

منبع: روستانیوز

یادداشت

سیکل معیوب بازار مسکن

محسن فلکی
کارشناس بازار مسکن

ساخت مسکن به‌دلیل بیشترین پیوندهای بعدی و پیشینی که با بخش‌های مختلف اقتصاد دارد، می‌تواند زمینه‌ساز رونق تولید در همه آنها شود و همچنین اشتغال‌آفرینی بسیار زیادی هم داشته باشد.

یکی دیگر از محورهای اثربخشی رونق ساخت‌وساز، ماهیت ضدتورمی آن است. با هدایت منابع و تسهیلات بانکی به‌سمت مسکن‌سازی، از رفتن سرمایه‌ها به سوی دلالی در بازارهای ارز، طلا و خودرو جلوگیری و یکی از ریشه‌های تورم خشکانده می‌شود.

همچنین، با افزایش عرضه مسکن، تب بالای بازار تاحدود زیادی آرام خواهد شد و از این نظر هم به مدیریت تورم انتظاری کمک خواهد کرد.

براساس آمارها، حدود ۵۰ درصد از هزینه‌های خانوار در کشورمان را بخش مسکن می‌بلعد که اگر این حوزه سامان یابد، بخش اصلی فشار هزینه‌ای از دوش خانوار برداشته می‌شود.

مسکن در کشور ما به‌علت رونق نداشتن تولید و مشکلاتی که در صنعت و تجارت خارجی وجود دارد، از کالای مصرفی به کالای سرمایه‌ای تبدیل شده است و به‌عنوان مطمئن‌ترین کالا برای سرمایه‌گذاری در بین مردم شناخته می‌شود.

به‌همین‌علت، مشکلات مسکن در کشور فراتر از جابه‌جایی دولت‌ها است و هر دولتی هم که می‌آید، نظر و سلیقه خود را دنبال می‌کند و نبود منشوری واحد در ساخت مسکن، باعث موفق نبودن طرح‌های مسکنی از جمله مسکن مهر و نهضت ملی مسکن می‌شود و بسیاری از مردم، به‌ویژه خانه‌اولی‌ها از مسکن دور می‌مانند.

کشور به‌علت افزایش بازارهای موازی و ناکارآمدی متولیان مسکن در کشور، دچار رکود تورمی شده و اینکه مردم توان خرید ندارند ، باعث فلج شدن بسیاری از اصناف مرتبط با مسکن شده است.

در چنین شرایطی، سازنده‌های سنتی مسکن که با افزایش نرخ مصالح ساختمانی با کمبود نقدینگی مواجه شده‌اند، حاضر هستند تا برای انجام تعهدات خود، دست به فروش ۵ تا ۱۰ درصدی زیر نرخ املاک خود بزنند.

بعد از رشد افسارگسیخته مسکن در چند سال گذشته و رویا شدن مسکن برای خانه‌اولی‌ها و در کنار آن، بی‌اثر بودن وام خرید مسکن و باتوجه به اینکه عمده هزینه مسکن صرف زمین می‌شود؛ سیاست‌گذار باید به فکر راه‌حل جدید برای خانه‌دار کردن مردم باشد که در این زمینه، اهدای زمین رایگان به مردم و کارآمدتر کردن صندوق مسکن ادارات و شرکت‌ها می‌تواند بسیار موثر باشد.

ما در بحث مسکن، تشکل انبوه‌سازان را داریم که به ۲ بخش صنعتی‌سازان و سنتی‌سازان تقسیم می‌شوند که اگر سازنده‌های سنتی با اطلاعات و تکنولوژی روز این صنعت آشنایی بیشتر داشته باشند و طبق استانداردهای جهانی عمل کنند، نه‌تنها به نرخ تمام‌شده افزوده نمی‌شود، بلکه کاهش نرخ تمام‌شده مسکن را خواهیم داشت.

در تمام دنیا به مسکن نگاه مصرفی دارند، اما متاسفانه در کشور ما به‌علت رونق نداشتن تولید، بیشتر مردم مسکن را با دید سرمایه‌ای نگاه می‌کنند و متاسفانه سیاست‌گذار به‌جای اصلاح این نگاه خود، با تصمیمات غلط مانند بورس مسکن، مهر تایید به این فرهنگ غلط می‌زند و ما با فرار سرمایه از بخش تولید و سرازیر شدن نقدینگی به بخش مسکن روبه‌رو می‌شویم و این سیکل معیوب، همچنان ادامه پیدا می‌کند و ما هرساله شاهد رشد افسارگسیخته نرخ مسکن هستیم.

جریمه در انتظار موجران متخلف

نمایندگان مجلس شورای اسلامی مصوب کردند که موجران متخلف در انعقاد قراردادهای اجاره املاک مسکونی از جریمه نقدی معادل سه‌برابر حق‌الزحمه دریافتی تا محرومیت دائم از اشتغال در آن صنف محکوم شوند. به‌گزارش خانه ملت، در جلسه علنی مجلس شورای اسلامی، ادامه رسیدگی به گزارش کمیسیون عمران درباره طرح دوفوریتی کنترل و ساماندهی اجاره بهای املاک مسکونی که ارجاعی از جلسه روز گذشته صحن علنی مجلس بود، در دستور کار قرار گرفت و نمایندگان با ماده (۸) این طرح موافقت کردند. براساس ماده (۸) مصوب شده، شورای‌عالی مسکن می‌تواند هرساله نسبت به تعیین سقف یا میزان افزایش اجاره‌بها و قرض موضوع شرط آن اقدام کند. شورای مذکور مکلف است، تعیین سقف و میزان افزایش یادشده در این ماده را تا قبل از پایان اردیبهشت هر سال اعلام کند. طبق تبصره (۱) این ماده در صورت رعایت نکردن نرخ افزایش اجاره‌بهای سالانه اعلامی این ماده توسط موجر، علاوه بر کاهش مال‌الاجاره به میزان تاییدی از سوی شورای‌عالی مسکن، موجر مشمول جریمه‌ای تا حداکثر ۴۰ درصد مبلغ اجاره سالانه می‌شود. متخلفان توسط شعب سازمان تعزیرات حکومتی در مرتبه نخست به جریمه نقدی معادل سه‌برابر حق‌الزحمه دریافتی و در مرتبه دوم محکوم به محرومیت به مدت ۶ ماه و جریمه نقدی معادل چهاربرابر حق‌الزحمه دریافتی و در مرتبه سوم به محرومیت به مدت یک سال و جریمه نقدی معادل شش‌برابر حق‌الزحمه دریافتی و در مرتبه چهارم به محرومیت دائم از اشتغال به شغل در آن صنف محکوم می‌شوند.

صمت طرح دریافت کارمزد از تراکنش خرید کارتی را بررسی کرد

کارتخوان یا سیبل درآمدزایی؟!

محمد انوشه‌ئی
editor@smtnews.ir

در راستای اصلاح نظام کارمزد که از سوی بانک مرکزی ابلاغ شده است، از چهارم تیر طرح کارمزد تراکنش خرید کارتی در صنوف منتخب اجرایی می‌شود. این طرح با هدف برقراری تعادل و تناسب میان خدمات دریافت و تقبل هزینه‌های گسترش و پایداری زیرساخت شبکه پرداخت الکترونیکی تنظیم شده است. همچنین، در این روش همه ذی‌نفعان یک تراکنش که شامل بانک صادرکننده کارت، بانک پذیرنده و پذیرنده یا فروشگاهی که از این خدمت بهره‌مند می‌شود، کارمزد پرداخت می‌کنند. براساس این طرح، دارنده کارت یا خریدار از این کارمزد معاف هستند.

اصلاح نظام کارمزد پذیرندگان به‌صورت مرحله‌ای اجرا خواهد شد و تراکنش‌های با مبالغ بالا در اولویت اجرا هستند. همچنین، تا اطلاع ثانوی پذیرندگان صنف نانوایی، سوپرمارکت و فروشگاه‌های مواد غذایی از پرداخت کارمزد مستثنا شده و سهم این صنوف همچنان توسط بانک‌پذیرنده پرداخت خواهد شد؛ اما باید دید که اگر طرح مذکور به اصناف مختلفی نظیر مشاوران املاک و فروشندگان مصالح ساختمانی برسد، چه تبعاتی می‌تواند در شکل‌گیری بی‌قانونی و افزایش هزینه‌های تمام‌شده ساختمانی داشته باشد که صمت از نگاه کارشناسان، زوایای آن را بررسی کرده است.

عکس: صمت

در فرآیند ساخت مسکن اصناف زیادی دخیل هستند، اما بیشتر هزینه‌های این بخش با چک یا حواله‌های بانکی پرداخت می‌شود و در عمل دستگاه‌های کارتخوان در این روند نقشی ندارند

ابعاد جدید کارمزد و مالیات در گردش‌های بالا

براساس این شیوه‌نامه، دارندگان دستگاه‌های کارتخوان باید بخشی از کارمزد تراکنش‌های خرید را پرداخت کنند. بدین‌منظور دارندگان دستگاه‌های کارتخوان به‌ازای تراکنش‌های انجام‌شده تا سقف ۶ میلیون ریال مبلغ ۱۲۰۰ ریال را به‌عنوان کارمزد تراکنش پرداخت خواهند کرد و به‌ازای تراکنش‌های بالاتر، این میزان کارمزد به‌صورت پلکانی افزایش خواهد یافت.

طرح کارمزد تراکنش خرید کارتی در شرایطی مطرح شده است که اکنون تمام افرادی که از دستگاه‌های کارتخوان استفاده می‌کنند، موظف به پرداخت مالیات آن هستند. مسلما این طرح در کنار پرداخت مالیات می‌تواند به قانون‌گریزی و نارضایتی در بین اصناف مختلف دامن زند. در حال حاضر یکی از مهم‌ترین دلایل افزایش نرخ مسکن در کشور، رشد بهای تمام‌شده ساخت‌وساز است که شامل بخش‌هایی نظیر مصالح ساختمانی، تاسیسات، خدمات و دکوراسیون می‌شود که هرکدام نیاز به انجام تراکنش‌های بالای بانکی دارند که باتوجه به افزایش پلکانی کارمزد تراکنش خرید کارتی ممکن است به رشد بیشتر قیمت‌ها بینجامد.

در سوی دیگر، مشاوران املاک هستند که طبق قانون موظف هستند که تمام حق‌الزحمه خود را از طریق دستگاه‌های کارتخوان دریافت کنند. حق کمیسیون مشاوران املاک کارمزدی است که در تمام معاملات ملکی برای مشاوران در نظر گرفته می‌شود.

باتوجه به بازار املاک، این مبلغ براساس مصوبه اتحادیه صنف مشاوران املاک و بر طبق فاکتورهای خاصی محاسبه می‌شود که با افزایش نرخ ملک، تراکنش خرید کارتی این صنف نیز مبلغ قابل‌توجهی می‌شود که می‌تواند مشکل‌ساز شود. مسلما دولت اگر می‌خواهد قوانینی وضع کند، باید در راستای کاهش هزینه‌های موجود باشد، نه اینکه با هدف پایداری زیرساخت شبکه پرداخت الکترونیکی باعث متضرر شدن اصناف مختلف شود.

> اخذ کارمزد از تراکنش بانکی در کنار اخذ مالیات از تراکنش‌ها برخی کسب‌وکارها را از استفاده از کارتخوان منصرف کرده است

تراکنش‌های خبرساز

علی عابدینی، کارشناس بازار مسکن درباره طرح اخذ کارمزد از تراکنش‌های خرید کارتی به صمت گفت: اگر بخواهیم به‌طورکلی در رابطه با افزایش کارمزد خدمات بانکی صحبت کنیم، باید بگوییم که از طرفی می‌تواند بخشی از هزینه‌های خدمات ارائه‌شده بانکی را جبران کند، اما از سوی دیگر، ممکن است باعث نارضایتی اصناف شود و هزینه‌های معیشتی را برای شهروندان بالا برد.

وی افزود: تراکنش‌های دستگاه‌های کارتخوان هرازگاهی خبرساز می‌شوند. همانند مالیات دستگاه‌های پز که دغدغه اصلی کاسب‌ها و مغازه‌دارها شده است؛ طبق قانون مصوب مجلس، تمامی افرادی که از دستگاه‌های کارتخوان استفاده می‌کنند، باید نسبت به پرداخت مالیات آن اقدام کنند. در نتیجه باوجود مالیات دستگاه‌های کارتخوان که به مزاج اصناف مختلف خوش نمی‌آید، طرح کارمزد دستگاه‌های کارتخوان که بانک مرکزی مجوز آن را داده است، قد علم می‌کند که ممکن است برای بخش‌های کلانی مانند مسکن، نتیجه، معاملاتی که در دفاتر املاک منعقد می‌شد نیز کاهش یافته است، از این‌رو در زمان فعلی کارمزد دستگاه‌های کارتخوان نمی‌تواند چالش‌برانگیز باشد، اما ممکن است در آینده اتفاقات دیگری رخ دهد.

برای ساخت مسکن اصناف زیادی دخیل هستند، اما بیشتر هزینه‌های این بخش با چک یا حواله‌های بانکی پرداخت می‌شود و در عمل دستگاه‌های کارتخوان در این امر نقشی ندارند. بنابراین زمانی که یک سازنده می‌خواهد برای دکوراسیون داخلی و خارجی یک ساختمان هزینه کند، از کارت بانکی خود استفاده نمی‌کند و ترجیح می‌دهد از درگاه‌های درون‌بانکی یا با استفاده از انواع چک تسویه‌حساب کند.

سیاست‌گذاری‌ها اصلاح شود

عابدینی با بیان اینکه سیاست‌گذاری‌ها در بازار مسکن باید اصلاح شود، به صمت گفت: برای ثبات بازار مسکن نه‌تنها سیستم بانکداری باید با سیاست‌گذاری مناسب‌تری اقدام کند، بلکه مسئولان ذی‌ربط در حوزه مسکن نیز باید روش کار خود را تغییر دهند. چند دهه سیاست‌گذاری در بخش مسکن بیشتر نتیجه‌ای جز ناکامی در تامین مسکن اقشار هدف برای دولت‌ها نداشته است؛ اوضاع بازار مسکن نشان می‌دهد، سیاست‌گذار در مواجهه با مشکل بازار مسکن مدام دچار خطای تشخیص می‌شود؛ سیاست‌گذاران فکر می‌کنند که مشکل بازار مسکن، کمبود واحد است، اما در واقعیت این‌طور نیست؛ مشکل به نگاه سرمایه‌ای به زمین و مسکن و در پی آن، رشد نرخ و از دسترس خارج شدن بازار مسکن برای تقاضای مصرفی برمی‌گردد که باعث شده است، بخشی از تقاضای بالقوه در دوره‌های مختلف نتواند به‌عنوان تقاضای موثر وارد بازار شود و سیاست‌گذاری‌ها بی‌نتیجه بماند؛ چرا که ارائه راه‌حل و سیاست‌های موثر برای مبارزه با مشکل مسکن در هر جامعه‌ای، بدون شناخت ساختار اقتصاد مسکن و شرایط اقتصادی ـ اجتماعی آن جامعه امکان‌پذیر نیست.

اخذ کارمزد از تراکنش‌های خرید کارتی منطقی نیست

وحید بهلولی، کارشناس اقتصادی گفت: فروشنده‌ای که از دستگاه کارتخوان یا درگاه پرداخت اینترنتی استفاده می‌کند، در حال استفاده از خدمات است، اما اینکه گفته شود بابت استفاده از روش‌های الکترونیکی باید علاوه بر مالیات، کارمزد نیز پرداخت کند، منطقی به‌نظر نمی‌رسد.

وی در ادامه افزود: در این چندساله ثابت شده است که با کوچک‌ترین تنش، بازارهای مالی بزرگ نظیر مسکن با افزایش نرخ و نابسامانی روبه‌رو می‌شوند،بنابراین طرح مذکور نیز می‌تواند این بازار را وارد فاز تدافعی در برابر کاهش قیمت‌ها کند. اینکه سیاست‌گذار برای حل مشکلات موجود طرح اخذ کارمزد از دستگاه‌های کارتخوان را اجرایی کند، سودی برای شهروندان ندارد. برعکس باعث نارضایتی می‌شود و بسترهای لازم را برای سوداگری و بی‌قانونی فراهم می‌کند.

این اتفاق نه‌تنها ممکن است در بازار مسکن و در پرداخت حق‌الزحمه مشاوران املاک رخ دهد، بلکه استفاده از پول نقد و روش کارت به کارت را در فروشگاه‌ها گسترش می‌دهد؛ موضوعی که روزانه هزاران نفر برای فرار مالیاتی آن را تکرار می‌کنند و هیچ نظارتی بر آن نیست.

کارتخوان نداریم!

کارمزد تراکنش بانکی در کنار مالیات از جمله دلایلی است که باعث می‌شود که در ۱۰ سال گذشته بعضی کسب‌وکارها کارتخوان خود را خاموش و مشتریان را وادار به پرداخت نقدی یا کارت به‌کارت کردن وجه خرید کنند. کارمزد تراکنش بانکی در دوره جدید نیز بسیاری از کسب‌وکارها را می‌ترساند و حداقل تا مدتی باید انتظار خاموش شدن عمدی دستگاه‌های کارتخوان را داشت.

همچنین محتمل است، بعضی فروشگاه‌ها، کارتخوان خود را خاموش کنند و از کاسبانی که جزو اصناف معاف از پرداخت کارمزد هستند، بخواهند یکی از دستگاه‌های کارتخوان خود را در اختیارشان بگذارند تا از معافیت در نظر گرفته‌شده برای کارمزد او استفاده کنند. چه کسی وظیفه نظارت و کنترل چنین ایده‌هایی را برعهده خواهد گرفت؟ در این شرایط باید قانون‌گذاری‌ها با طرح‌های حمایتی درصدد حل مشکلات برآیند.

سخن پایانی

کارمزد دستگاه کارتخوان از اردیبهشت ۱۴۰۲، با مجوز رسمی بانک مرکزی قابل‌دریافت خواهد بود. در بخشنامه جدیدی که با عنوان افزایش کارمزد خدمات بانکی دست به‌دست می‌چرخد، تاکید شده است که پرداخت‌کننده کارمزد کارتخوان، پذیرندگان یعنی فروشندگان کالا و خدمات هستند نه مشتریان؛ اما نانوایی‌ها و سوپرمارکت‌ها از پرداخت کارمزد کارتخوان معاف هستند و سهم این صنوف همچنان توسط بانک پذیرنده پرداخت خواهد شد.

براساس شیوه‌نامه جدید نظام کارمزد، مبلغ کارمزد پرداختی دارندگان کارتخوان به مبلغ تراکنش انجام‌شده بستگی دارد؛ اما در حال حاضر برای انجام این تراکنش‌ها کف و سقف مشخصی در نظر گرفته شده است. مطابق با جدول زمانی اجرای این بخشنامه، اصلاح نظام کارمزد پذیرندگان به‌صورت مرحله‌ای اجرا می‌شود و تراکنش‌های با مبالغ بالا در اولویت اجرا هستند.

کارمزد کارتخوان یا کارمزد خرید، جدید است و به‌موجب آن بابت هر مرتبه کارت کشیدن روی دستگاه POS یا نقل‌وانتقال پول از طریق درگاه‌های پرداخت اینترنتی، بانک در لحظه مقداری پول به‌عنوان کارمزد کسر خواهد کرد. بخشنامه کارمزد خدمات بانکی ۱۴۰۲، خیلی صریح و بی‌پرده پرداخت کارمزد خرید را برعهده پذیرنده گذاشته است؛ یعنی فروشنده‌ای که یک دستگاه کارتخوان یا درگاه اینترنتی از بانک گرفته است و به مشتریانش ارائه می‌دهد تا پول کالا و خدمات را به حسابش واریز کنند. به طور کلی چند ابهام درباره کارمزد خدمات بانکی به‌وجود می‌آید که مطمئنا در روزهای آینده اخبار تکمیلی آن اعلام می‌شود.

نقش بورس در تامین مالی پروژه‌های فولادی

یک کارشناس بازار سرمایه گفت: تامین مالی شرکت‌ها یکی از مباحث مهم در صنعت فولاد است و شرکت‌های فولادی باید برای تامین منابع مالی پروژه‌ها و افزایش سرمایه‌گذاری به سراغ بازار سرمایه بروند.

به‌گزارش ایرنا، محمدجواد میرطاهر ضمن بیان این مطلب افزود: باتوجه به سهم تولید فولاد خام ایران در جهان با تولید ۳۰.۴ میلیون تن (در سال ۱۴۰۱) و با نظر به رقبای منطقه‌ای، این سهم از بازارهای جهانی به‌مخاطره افتاده است.

وی اعلام کرد: یکی از مباحث مهم در صنعت فولاد، تامین مالی شرکت‌ها است و شرکت‌های فولاد برای تامین منابع مالی پروژه‌ها و افزایش سرمایه‌گذاری باید به‌سراغ بازار سرمایه بروند.

کارشناس بازار سرمایه ادامه داد: در چشم‌انداز توسعه‌ای صنعت فولاد تا سال ۱۴۰۴، قرار است تولید فولاد خام کشور به ۵۵ میلیون تن برسد، همچنین در افق توسعه این صنعت تا سال ۱۴۱۰، تولید سالانه ۶۶ میلیون تن فولاد خام و میزان صادرات در سال ۱۴۱۰، حدود ۸.۵ میلیون تن در نظر گرفته شده است. میرطاهر اظهار کرد: برای رسیدن به این اهداف توسعه‌ای، تنها در بخش زیرساخت‌ها به سرمایه‌گذاری ۲۴.۵ میلیارد دلاری نیاز داریم که با هزینه‌های تولید به ۲۸.۹ میلیارد دلار می‌رسد؛ بنابراین تولید اسمی ۶۶ میلیون تن فولاد خام در سال ۱۴۱۰ نیازمند سرمایه‌گذاری ۲۸.۹ میلیارد دلاری است و اگر ۱۴ میلیارد دلار از طریق منابع داخلی شرکت‌ها سرمایه‌گذاری انجام شود، ۱۴ میلیارد دلار پیش‌فرض کسری منابع مالی را شاهد خواهیم بود.

صمت فرصت‌های معدنکاری فراسرزمینی را بررسی کرد

مانور در زمین همسایه

ایران سرشار از ذخایر عظیم معدنی است. در چند سال اخیر نیز سیاست‌های کلان کشور به‌سمت استفاده از طرف دیگر سیاست کلی نظام بر کاهش وابستگی به نفت و اتکا به دیگر صنایع مانند صنایع‌معدنی، نساجی و خودروسازی است. رسیدن به این امر (کاهش وابستگی به نفت) نیازمند برنامه‌ریزی و اجرای برخی از برنامه‌های مدون است.لازم است برای توسعه صنایع معدنی ابتدا به معادن توجه کرد و برای توسعه معادن نیز باید به اکتشاف پرداخت. مقوله اکتشافات در ایران بسیار مغفول واقع شده است. هم از نظر عمق و هم از نظر گستردگی اکتشافات فاصله زیادی بین ایران و کشورهای معدنی پیشرو در جهان وجود دارد. نکته مهم آن است که می‌توان موانع موجود در مسیر را برطرف کرد. کمبود ماشین‌آلات و تجهیزات با کمک دولت رفع شدنی است. همچنین، سطح اکتشاف‌شده نیز با همکاری سازمان‌های ذی‌ربط مانند سازمان محیط‌زیست، سازمان انرژی اتمی و وزارت صمت اگر به یک تعامل و نتیجه واحد دست پیدا کنند، بسیاری از پهنه‌های معدنی قابل‌اکتشاف و بهره‌برداری خواهند شد. بهبود وضعیت اکتشافات معدنی در کشور به معنی توسعه معادن است. اگر رفع موانع اکتشافات صورت گیرد و مسیر آن هموار شود، با توسعه معادن، تقویت صنایع و به‌دنبال رشد اقتصادی در دسترس خواهد بود.یکی از راه‌های پیش‌روی کشور، تامین مواد معدنی موردنیاز از طریق معادن کشورهای دیگر است. ذخایر سنگ‌آهن روبه‌اتمام است و این چالش بزرگ، ادامه تولید در عرصه فولاد کشور را با خطر و تهدیدی جدی مواجه کرده است. در همین راستا، کارشناسان حوزه معدن در گفت‌وگو با صمت درباره معدنکاری فراسرزمینی، تفکیک وزارتخانه و حقوق دولتی سخن گفتند.

شهریار خادمی
editor@smtnews.ir

عکس: آیدا فریدی

> متاسفانه تا یک سال پیش در هیچ سفارتخانه‌ای، رایزن اقتصادی نداشتیم. اگر رایزنان اقتصادی ما با همراهی وزارت صمت کمک کنند تا معادن فرامرزی شناسایی شوند، در ادامه که بخش خصوصی می‌تواند وارد عمل شود

لزوم رایزنی اقتصادی برای تحول بخش معدن

عماد هاشمی‌زاده در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: بنده معتقدم که در حوزه فولاد و آهن، نیازمند سنگ هستیم تا مجموعه‌های فولادی بتوانند سرپا بمانند. ذخایر فعلی ما تا چند سال آینده پاسخگو نخواهد بود، بنابراین نیاز است که حفاری عمیق انجام شود. علاوه بر این، باید مجموعه‌های دولتی همت کنند و به‌سمت استخراج و حتی اکتشاف قدم بردارند. همچنین، نیاز است که نگاهی به کشورهای دیگر، چه در همسایگی و چه در مرزهای دور داشته باشیم. کشورهایی نظیر افغانستان، برزیل، استرالیا، ونزوئلا و... بخش خصوصی اگر می‌خواهد وارد گود شود. باید هوشمندانه عمل کند تا قراردادهای حقوقی، بین‌المللی خیلی محکمی ببندد؛ قراردادهایی که مو لای درز آن نرود.

این کارشناس معدنی ادامه داد: برای اینکه این اتفاق رخ دهد، نیازمند همکاری سفارتخانه‌های‌مان هستیم. متاسفانه تا یک سال پیش در هیچ سفارتخانه‌ای، رایزن اقتصادی نداشتیم. اگر رایزنان اقتصادی ما با همراهی وزارت صمت کمک کنند تا معادن فرامرزی شناسایی شوند، آنگاه است که بخش خصوصی می‌تواند وارد عمل شود. آن موقع است که تضمینی برای استمرار فعالیت زنجیره فولاد کشور فراهم می‌شود.وی با بیان اینکه باتوجه به محدودیت‌هایی که در بحث اکتشاف در معادن داخلی وجود دارد، پروژه بهره‌برداری از معادن فراسرزمینی را باید پی گرفت، اظهار کرد: منابع‌طبیعی، محیط‌زیست و معارضان معدنی مشکلات زیادی برای فعالان معدنی و صاحبان معدن در ایران ایجاد کرده‌اند، از این‌رو در پیشنهاد سرمایه‌گذاری در معادن دیگر پیشنهاد بسیار خوبی است.به‌گفته هاشمی‌زاده؛ طرح معادن فراسرزمینی مورداستقبال فعالان بخش خصوصی قرار گرفت و امیدواریم که در چند کشور به‌صورت کنسرسیومی این پروژه را فعال کنیم.وی در پاسخ به این پرسش که آیا زمینه فعالیت معادن مشخص شده است، گفت: معادنی که ظرفیت کار داشته باشند، می‌توانند در دستور کار قرار بگیرند؛ از جمله معادن فلزی و غیرفلزی.

این فعال اقتصادی با بیان اینکه دولت در این زمینه ورود نکرده است، تصریح کرد: اصل موضوع باید بر تقویت بخش خصوصی باشد و لازم است دولت در این زمینه از بخش خصوصی حمایت کند. در این میان، اگر دولت در بخش دیپلماسی اقتصادی از فعالان خصوصی حمایت کند، بدون‌تردید زودتر به نتیجه خواهیم رسید.این کارشناس معدنی ادامه داد: کشورها در حوزه صنعت قوانین خاص خود را دارند و ما باتوجه به میزان عیار ذخیره‌شده در معادن، راه‌های دسترسی و زیرساخت‌های موجود در آن کشورها تعیین می‌کنیم که در کدام کشورها سرمایه‌گذاری را آغاز کنیم. باید به این نکته توجه داشت که در بخش زیرساخت‌ها و ماشین‌آلات معدنی ضعیف هستیم و باید از سایر کشورها این نیازها را تامین کنیم.وی با بیان اینکه میزان سرمایه‌گذاری در معادن فراسرزمینی مشخص نیست، افزود: بهره‌گیری از علم و دانش شرکت‌های دانش‌بنیان باید به یک اولویت و هدف تبدیل شود و ما باید به سمت این پروژه‌های بزرگ حرکت کنیم.

معادن متعلق به همه مردم کشور است

وی درباره اخذ حقوق دولتی معادن اظهار کرد: اصل موضوع، منطقی و موجه است، زیرا معادن متعلق به همه مردم است. درست است که اکتشاف و فرآوری آن توسط دولت و بخش خصوصی انجام می‌شود، اما معدن از دل زمین بیرون می‌آید، بنابراین پرداخت حقوق دولتی به‌عنوان انفال یک امر طبیعی است و در تمام دنیا وجود دارد، اما در کشور ما این امر بی‌سروسامان است. معدنداران نمی‌گویند که از ما حقوق دولتی نگیرید، بلکه بیان می‌کنند که چرا یک رویه مشخصی برای این کار وجود ندارد.هاشمی‌زاده افزود: زمانی که مدیرعامل یکی از معادن بودم، از وزارت صمت درخواست مکانیزه شدن حقوق دولتی را به وزارت صمت دادم. به‌تازگی مطلع شده‌ام که آن جلسات به‌بار نشسته و دریافت حقوق مکانیزه شده است. هرکجا که ممیزی‌ها را برداریم، موفقیت حاصل می‌شود. ضمن اینکه از فساد پیشگیری می‌شود و فساد موجود را از بین می‌برد.

وی اظهار کرد: برای اخذ حقوق دولتی نباید کارشناس مبلغی را تعیین کند. آنچه در قانون دیده شده را باید در نرم‌افزار تعریف کرد تا سیستم بداند که فلان معدن چقدر تولید کرده، چقدر صادرات انجام داده و...؟ فکر می‌کنم اگر سیستم هوشمند شود، همه معدنکاران به پرداخت حقوق دولتی رضایت خواهند داد.

تفکیک منطقی نیست

هاشمی‌زاده درباره تفکیک این وزارتخانه و تاثیر آن بر بخش معدن کشور اظهار کرد: سال‌های زیادی بر این موضوع تمرکز شده است. در این دوره زمانی منطقی نیست که وزارت صمت به ۲ وزارتخانه مجزا تبدیل شود. اگر قرار باشد بخش بازرگانی از وزارت صمت جدا شود، سبب جنگ میان ۲ وزارتخانه می‌شود. همیشه بخش تولید با صادرات و واردات در تضاد بوده است. اگر وزارت بازرگانی تشکیل شود و به‌طورمثال سیب‌زمینی گران شود، مسئولان مربوطه می‌گویند این محصول را وارد کنید، اما متوجه این موضوع نیستند که تولیدکننده، یک ماه دیگر محصول را برداشت می‌کند یا مازاد سیب‌زمینی در کشور وجود دارد؛ بنابراین وزارت بازرگانی دستور صادرات می‌دهد و کاری به این امر که وضعیت تولید در کشور چگونه است، ندارد، اما وقتی مجموعه (تولید، صادرات و واردات) در یک وزارتخانه باشد، روند کاری آن بهبود می‌یابد.با یک مثال دیگر می‌توان تفکیک وزارت صمت را بررسی کرد: واردات یک دستگاه حفاری را در نظر بگیرید. ممکن است یک واردکننده همه شرایط مدنظر را داشته باشد، اما ۲ اداره کل (معاونت صنایع وزارت صمت و معاونت امور معادن) اختلافاتی برسر برخی موارد پیدا می‌کنند. به‌این ترتیب، آن دستگاه حفاری نزدیک ۱۰ ماه در گمرک می‌ماند. این موضوع در نهایت توسط یک وزیر و یک وزارتخانه حل می‌شود، اما اگر تفکیک صورت بگیرد، آیا این موضوع با ۲ وزارتخانه و ۲ وزیر قابل‌حل است؟ از این‌رو جدا شدن وزارت صمت به‌شکلی که مطرح شده، منطقی و به خیر و صلاح کشور نیست و به‌طورحتم به بخش تولید کشور ضرر و زیان وارد خواهد کرد.وی افزود: اما اگر وزارت صمت را به ۳ وزارتخانه «صنایع»، «بازرگانی»، «معادن و صنایع‌معدنی» تبدیل کنیم، مناسب خواهد بود. بنده با اصل تفکیک مخالفم، اما اگر قرار به تفکیک است، باید آن را به ۳ وزارتخانه تبدیل کرد. اگر می‌خواهیم اقتصاد کشور به‌سمت اقتصاد معدنی گرایش پیدا کند، نیازمند وزارتخانه‌ای هستیم که تمام تمرکز خود را معطوف همین هدف کند.هاشمی‌زاده اظهار کرد: به‌جرأت می‌توان گفت امروزه هر آنچه را در بخش معدن و صنایع‌معدنی داریم، مربوط به زمانی است که «وزارت معادن و فلزات» داشتیم. بعد از آن کار زیربنایی انجام نشد، چون اولویت وزارت صمت به‌سمت تولید کالای اساسی و بعد از آن به‌سمت صنایعی همچون خودروسازی معطوف شد که آن را هم به نابودی کشاندیم. پس بخش معدن مورد بی‌توجهی و کم‌لطفی واقع شد، اما باز تاکید می‌کنم که ذات تفکیک وزارت صمت، درست و منطقی نیست، اما اگر قصد تفکیک داریم، باید آن را به ۳ وزارتخانه مجزا تبدیل کنیم.

وی بااشاره به احیای هزار معدن کوچک و متوسط که در دستور کار قرار گرفته است، بیان کرد: معادنی در کشور هستند که باید موردتوجه قرار بگیرند. در حال حاضر معادن و محدوده‌های زیادی در کشور فعال نیستند، از این‌رو طرحی با حمایت ایمیدرو و با کمک بخش خصوصی و خانه معدن برای احیای معادن کوچک و متوسط دنبال شد. هاشمی‌زاده در پایان بیان کرد: باید پروژه احیا و هوشمندسازی معادن را دنبال می‌کنیم که در این شرایط هر معدنی یک کارت هوشمند خواهد داشت و می‌تواند نیازها را تشخیص دهد و به‌موقع مشکلات را رفع کند. این طرح در قالب یک پروژه بزرگ از سوی دولت دنبال می‌شود که می‌تواند به معادن راکد کمک و آنها را به معادن فعال تبدیل کند.

> گاهی ما نمی‌توانیم تضامین قانونی کشورهای دیگر را فراهم کنیم. دولت نیز در این سال‌ها تغییرات مثبت زیادی در این حوزه ایجاد نکرده؛ بنابراین ریسک معدنکاری فراسرزمینی کمی بالا است

توجه بیش از حد به شعار حمایت از اکتشاف

بهرام شاه‌ویسی، مدیرعامل یکی از معادن کوچک‌مقیاس در استان آذربایجان‌غربی به صمت گفت: در کشور به شعار حمایت از اکتشافات توجه زیادی می‌شود. همه فعالان معدنی به این موضوع اذعان دارند که اکتشافات یکی از مهم‌ترین بخش‌های این صنعت است. حتی شرکت‌هایی که معدنی نبودند، یک بخش معدنی راه‌اندازی کرده و به تحقیق و بررسی معادن و اکتشاف معادن پرداخته و ماشین‌آلات و تجهیزات خریده‌اند. نسبت به سال‌های قبل این بخش بسیار پیشرفت کرده، اما فاصله ما با کشورهای پیشرو بسیار زیاد است. به‌عنوان‌مثال کشورهایی مانند چین و استرالیا سالانه بالغ بر ۷ تا ۸ میلیون متر حفاری دارند، در حالی که در بهترین شرایط در ایران ۷۰۰ هزار متر حفاری انجام می‌شود. از لحاظ تجهیزات و روش‌های حفاری و اکتشافی نیز بخش معدنی ایران از ابتدای کار که مربوط به مباحث زمین‌شناسی است تا انتها، همچنان به‌صورت سنتی در حال فعالیت است که این ابزارآلات و شیوه‌ها متعلق به ۴۰ سال پیش هستند، اما در دنیا، هم تجهیزات و هم روش‌های تحلیل تغییر کرده و به‌روز شده‌اند، در نتیجه فاصله ما با استاندارد دنیا بسیار زیاد است.

وی در پاسخ به این سوال که معدنکاری فراسرزمینی در تامین مواد اولیه صنایع معدنی کشور چه تاثیری دارد، اظهار کرد: شک نکنید که معدنکاری فراسرزمینی به رفع مشکل تامین مواد اولیه کمک خواهد کرد،به‌ویژه در حوزه سنگ‌آهن حتما شرکت‌های ایرانی مجبور هستند به‌سمت معادن فراسرزمینی حرکت کنند. هر شرکتی که زودتر به این فکر باشد، سود بیشتری کسب خواهد کرد. تا امروز شرکت‌های زیادی به کشورهای دیگر رفته و از معادن آنها بازدید کرده‌اند، اما تعداد محدودی از آنها عملیات معدنکاری را در این معادن آغاز کرده‌اند.

شاه‌ویسی ادامه داد: البته این حوزه نیز با مشکلاتی مواجه است. گاهی ما نمی‌توانیم تضامین قانونی کشور دیگر را فراهم کنیم. دولت نیز در این سال‌ها تغییرات مثبت زیادی در این حوزه ایجاد نکرده، بنابراین ریسک معدنکاری فراسرزمینی کمی بالا است، اما فعالان معدنی مجبور هستند تا این مسئله را پیگیری کنند. در غیر این صورت، کمبود منابع گریبانگیر معادن خواهد شد. در حال حاضر به‌نظر می‌رسد قزاقستان شرایط خوبی برای سرمایه‌گذاری روی معادن سنگ‌آهن، مس و روی دارد. کشورهای افریقایی مانند سنگال، موریتانی و دیگر کشورهایی که هنوز شرایط توسعه را پیدا نکرده و همچنین ثبات سیاسی بیشتری دارند، شرایط خوبی برای سرمایه‌گذاری پیدا کرده‌اند.

در ادامه، این فعال معدنی در زمینه استفاده فناوری‌های هوشمند در معادن اظهار کرد: معدنکاری هوشمند مسیر را به‌سمت روش‌هایی که کاهش هزینه‌های عملیاتی را به‌همراه دارد، هدایت می‌کند. در واقع، این نوع معدنکاری موجب می‌شود که با یک سرمایه‌گذاری اولیه بیشتر نسبت به روش‌های سنتی در هزینه‌های تولید صرفه‌جویی‌های قابل‌توجهی را داشته باشیم. هدف سوم معدنکاری هوشمند نیز میزان تاثیر آن بر سیستم کار است، به‌طوری‌که موجب افزایش بهره‌وری کار می‌شود و میزان بهره‌وری سیستم را در ۲ بعد افزایش می‌دهد. بعد اول در رابطه با ظرفیت ساعتی؛ تولید را باتوجه به افزایش دقت و راندمان افزایش می‌دهد. به‌عنوان‌مثال، اگر یک واحد تولیدی فرآیند را با ظرفیت ۸۰ تن در ساعت انجام دهد، با استفاده از معدنکاری هوشمند ظرفیت آن به ۱۰۰ تن در ساعت ارتقا می‌یابد.

شاه‌ویسی ادامه داد: همین موضوع درباره بهره‌ورتر کردن و بهینه‌سازی عملیات انفجار و همچنین پیدا کردن محل‌های دقیق چال‌زنی، بهینه‌سازی بحث اکتشافات نیز صادق است. دومین موضوع بهره‌وری و بهینه‌سازی، کیفیت در اکتشاف، استخراج و واحدهای صنعتی و معدنی با استفاده از ابزارها و تکنولوژی‌های مدرن بوده که با کمک معدنکاری هوشمند، عیاری که مرحله موردنظر ارائه می‌دهد، نسبت به روش‌های قدیمی از کیفیت بالایی برخوردار می‌شوند و عملیات را بهره‌ورتر می‌کند و با افزایش کیفیت، کاهش هزینه‌ها را در پی خواهد داشت.

شاه‌ویسی در پایان اظهار کرد: در مجموع معدنکاری هوشمند به این شکل موردارزیابی قرار می‌گیرد که موجب می‌شود شرکت‌های معدنی با استفاده از نرم‌افزارها و راه‌حل‌های پیشرفته و فناورانه، بهره‌وری از سیستم‌های خود را نسبت به گذشته افزایش دهند. اگر بخواهیم ۲ دهه اخیر را بررسی کنیم، تاکنون بیش از ۳۰ درصد عملیات معدنکاری با کمک روش‌ها و فناوری‌های نوین افزایش بهره‌وری داشتند.

سخن پایانی

معدنکاری فراسرزمینی سال‌ها است که توسط کشورهای مهم در جهان ارزیابی شده است. بسیاری از کشورهای پیشرو با سرمایه‌گذاری روی معادن کشورهای دیگر، مواد اولیه خود را تامین می‌کنند. این نوع همکاری‌ها یک معامله برد ـ برد محسوب می‌شود. طی سال‌های اخیر مسئولان و فعالان معدنی کشور اهمیت این موضوع را دریافته‌اند و به‌دنبال سرمایه‌گذاری روی معادن سایر کشورها هستند؛ موضوعی که می‌تواند ایران را به یک غول در حوزه معدن و صنایع‌معدنی تبدیل کند.

چهره

توسعه آموزش و پژوهش در ایمیدرو

مدیر آموزش، پژوهش و فناوری سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع‌معدنی ایران (ایمیدرو) اعلام‌کرد: این سازمان در سال ۱۴۰۱ نزدیک به ۷۵۰ میلیارد ریال برای توسعه آموزش، پژوهش و فناوری اختصاص داد.

به‌گزارش ایمیدرو، غلامرضا ملاطاهری افزود: منابع اختصاص‌یافته این سازمان در سال ۱۴۰۱ برای حوزه آموزش، پژوهش و فناوری شامل «تصویب، عقد قرارداد یا مبادله موافقتنامه ۱۴ طرح پژوهشی»، «تامین اعتبار تجهیزات موردنیاز مرکز تحقیقات فرآوری مواد معدنی ایران» و «تامین منابع مالی طرح توسعه صنعت گوهرسنگ کشور» است.

وی ادامه داد: «اجرای فرآیند جایزه بهره‌وری معادن و صنایع‌معدنی سال ۱۴۰۰» و «تامین اعتبار خرید یک دستگاه شبیه‌ساز دامپتراک برای برگزاری آموزش رانندگی دامپتراک معادن نهبندان توسط سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای»، بخش دیگری از هزینه‌های تخصیصی ایمیدرو در سال گذشته است.

مدیر آموزش، پژوهش و فناوری ایمیدرو بااشاره به دیگر منابع تخصیص‌یافته در این حوزه طی سال ۱۴۰۱ تصریح کرد: «برگزاری دوره کارورزی ۲۰۰ فارغ‌التحصیل جوان در رشته‌های مرتبط با بخش معدن و صنایع‌معدنی (در قالب طرح فاجد)»، بخشی از این اقدامات است.

وی افزود: «برگزاری دوره‌های آموزشی تربیت تکنسین مهارتی حفار مغزه‌گیری و تربیت تکنسین مهارتی با همکاری شرکت تهیه و تولید مواد معدنی» و «تامین اعتبار دوره آموزشی تراش کارونیگ و حجم‌تراشی گوهرسنگ‌ها»، بخش دیگری از هزینه‌های موردنظر برای حوزه آموزش، پژوهش و فناوری است.

ملاطاهری بااشاره به برگزاری ۱۹ دوره آموزشی (۳۹ هزار و ۹۶۰ نفر ساعت) برای ۳۹۸ شرکت‌کننده بخش خصوصی، گفت: این دوره‌ها شامل تربیت تکنسین برای بخش‌های فرآوری، حفار مغزه‌گیری، استخراج معادن زیرزمینی، آتشکاری و حفاری اکتشاف و نیز برگزاری ۳ دوره آموزشی برای سرپرست‌های واحد بهداشت، ایمنی و محیط‌زیست شرکت‌های تابعه بود.

وی ادامه داد: همچنین، برنامه‌ریزی برای برگزاری ۵ دوره آموزش IOSH managing safely برای آموزش ۱۲۰ نفر از مدیران و سرپرستان واحدهای تابعه، برگزاری یک دوره آموزشی ناریه برای ۲۴۰ نفر از اعضای هیات ناریه استان ها، برگزاری دوره‌های آموزشی مهارتی برای ۳۰۰ نفر نیروی انسانی موردنیاز استان کرمان با استفاده از ظرفیت سربازان وظیفه نیروهای مسلح در زمان خدمت مقدس سربازی، از دیگر اقدامات برنامه‌ریزی‌شده در واحد آموزش بخش خصوصی بود.

مدیر آموزش، پژوهش و فناوری ایمیدرو بااشاره به دیگر اقدامات آموزشی انجام‌شده در سال ۱۴۰۱، خاطرنشان کرد: پارسال ۱۳۹هزار و ۶۷۶ نفر ساعت (۱۱هزار و ۹۳۳ نفر دوره) کلاس‌های آموزشی برای کارکنان ستاد ایمیدرو و واحدهای تابعه برگزار شد.

وی ادامه داد: از مهم‌ترین اقدامات انجام‌شده در بخش پژوهش در مدت یادشده، برگزاری نشست‌های مشترک صنایع فولاد، آلومینیوم، طلا و سنگ‌آهن برای تعریف طرح‌های پژوهشی مشترک و امضای تفاهمنامه همکاری ایمیدرو با شرکت‌های بزرگ صنایع معدنی برای انجام مطالعات امکان‌سنجی تولید فولاد سبز و ایجاد پایلوت نیمه‌صنعتی آن و نیز دستیابی به دانش معدنکاری سبز است.

ملاطاهری اذعان کرد: برگزاری جلسات تخصصی با شرکت‌های دانش‌بنیان شناسایی‌شده در بخش معدن و صنایع‌معدنی با هدف احصای توانمندی‌های آنها و نیز برگزاری جلسات تخصصی برای تعریف درخواست طرح‌های پیشنهادی (RFP) هوشمندسازی در بخش معدن، اکتشاف و نیز ایمنی، بهداشت و محیط‌زیست (HSE) با همکاری دفتر فناوری و نوآوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، گام دیگر ایمیدرو در سال ۱۴۰۱ بود.

کارشناس حوزه پولی و بانکی در گفت‌وگو با صمت:

اراده‌ای برای اصلاح نظام بانکی وجود ندارد

عکس: صمت

یک کارشناس حوزه پولی و بانکی ضمن انتقاد از سیاست اخذ کارمزد از تراکنش‌ها که از ۴ تیر اجرایی خواهد شد، خاطرنشان می‌کند: «ناترازی بانک‌ها و در واقع بحران سرمایه در نظام بانکی، یک واقعیت در کشور ماست. این مسئله ناشی از سیاست‌های تحمیلی ازسوی دولت و انفعال بانک مرکزی تشدید شده و حالا دولت توان این را ندارد که مشکلات شبکه بانکی را حل کند و بانک‌ها هم با این وضعیت نمی‌توانند ادامه دهند؛ به همین دلیل این سیاست را تدوین کردند تا بانک‌ها درآمد بیشتری داشته باشند و وضعیت فعلی ادامه یابد. به‌تعبیری، جیب مردم محلی برای تامین بخشی از کسری بانک‌ها شده است.»

احمد حاتمی‌یزد که در گذشته مدیرعامل بانک صادرات هم بوده، با انتقاد از نبود اراده کافی برای اصلاح نظام بانکی تاکید می‌کند: «لغو تحریم‌ها به‌سرعت می‌تواند اثرات خود را نشان دهد و شرایط را برای اصلاح ساختاری فراهم کند. نظام بانکی هم مادامی‌که تحریم‌ها ادامه دارند و FATF به امضا نرسد، از وضعیت فعلی خارج نخواهد شد.»

متن کامل گفت‌وگوی صمت با این کارشناس اقتصاد را در ادامه می‌خوانید.

> ناترازی بانک‌ها و در واقع بحران سرمایه در نظام بانکی، یک واقعیت در کشور ماست. این مسئله ناشی از سیاست‌های تحمیلی ازسوی دولت و انفعال بانک مرکزی تشدید شده است

> بانک‌ها سرمایه‌های بزرگی در اختیار دارند که اگر آن را وارد یک بازار، مثلا بازار مسکن کنند، وضعیت بازار یکسره دگرگون و در نهایت تورمی ایجاد خواهد شد که مصرف‌کننده دچار مشکل می‌شود

◉ اجرای طرح اخذ کارمزد از تراکنش‌های بانکی به ۴ تیر موکول شده است. اجرای این طرح پیامد مثبتی خواهد داشت؟

به‌باور من طرح‌هایی از این دست هیچ اثر مثبتی بر فعالیت‌های اقتصادی نخواهد داشت و تنها به دشوارتر کردن شرایط منجر خواهد شد.

به‌زبان ساده‌تر، این طرح پیامد مثبتی نخواهد داشت و تنها موجب می‌شود یک بار مالی دیگر بر دوش مردم اضافه شود.

هرچند در این طرح تاکید شده مصرف‌کننده کارمزد را نمی‌پردازد، اما کیست که نداند هر هزینه‌ای که اضافه شود، در نهایت از جیب مصرف‌کننده می‌رود؟ در عین حال، برخی معتقدند باید از بار تراکنش‌هایی که با کارت‌های عابر می‌شود کاسته شود که در این مورد هم من بعید می‌دانم توفیقی حاصل شود.

ضمن اینکه من هنوز نمی‌دانم چه محاسباتی منجر به این شده که نرخ فعلی را به‌عنوان کارمزد تعیین کند؛ اینکه برای هر تراکنشی ۷۰۰ تومان کارمزد دریافت کنند یا ۲ هزار تومان، باید مبنایی علمی، هم‌راستا با اهداف کلان داشته باشد که در هر دو صورت مردم مجبور هستند خریدهای خود را انجام دهند و هزینه بیشتری بپردازند؛ به‌تعبیری یک «پول زور» از مردم اخذ می‌شود که تنها درآمدهای بانک‌ها را بیشتر می‌کند و هیچ زیرساختی توسعه نخواهد یافت.

چگونه معتقدید اخذ کارمزد منجر به کاهش خرید نمی‌شود؟ طرفداران اقتصاد دست‌راستی می‌گویند این اقدام تاثیری مستقیم و بی‌برو‌برگرد بر مصرف خواهد داشت. نرخ تنها یکی از عوامل تقاضا است و اگر زمینه‌های لازم وجود نداشته باشد، افزایش هزینه بر تقاضای موجود تاثیری نخواهد داشت. به‌طور مثال اگر یک فرد سیگاری باشد، نرخ سیگار را هر قدر هم تعیین کنند، مجبور به خریدن آن است، زیرا به آن نیاز دارد و بدون این کالا نمی‌تواند زندگی خود را چون گذشته، بگذراند.

◉ درباره بنزین هم می‌توانیم همین استدلال را داشته باشیم؟

بله؛ درباره بنزین هم بارها مشاهده کرده‌ایم که افزایش چندبرابری نرخ آن جز در بازه‌ای کوتاه، مصرف را کاهش نخواهد داد.

این مسئله نشان می‌دهد برخی از کالاها و خدمات کشش تقاضا ندارند و اگر نرخ آن را افزایش هم بدهند چون جایگزینی برای آنها وجود ندارد، میزان مصرف تغییری نخواهد کرد و تنها هزینه بیشتری از جیب مردم برای تامین آنها خواهد رفت، به همین دلیل هم از واژه «پول زور» برای سیاست اخیر استفاده کردم، چون در عمل به هیچ تغییری جز حجم جیب مردم، منجر نخواهد شد.

بر همین اساس من اگر جای مسئولان نظام بانکی بودم، تلاش می‌کردم این سیاست اجرا نشود. امروز مردم زیر فشار فراوان تورم و گرانی هستند و دچار مشکلات فراوانی شده‌اند و فکر می‌کنم به سود ثبات خواهد بود اگر فشار بیشتری به آنها وارد نشود. حتی از نظر اخلاقی هم بهتر است منصفانه‌تر تصمیم‌گیری کنند تا در شرایط دشوار فعلی، هزینه بیشتری به مردم تحمیل نشود.

◉ باتوجه به انتقاداتی که به این طرح دارید، چه چیزی موجب شده این طرح را اجرا کنند؟

ناترازی بانک‌ها و در واقع بحران سرمایه در نظام بانکی، یک واقعیت در کشور ماست.

این مسئله ناشی از سیاست‌های تحمیلی ازسوی دولت و انفعال بانک مرکزی تشدید شده و حالا دولت توان این را ندارد که مشکلات شبکه بانکی را حل کند و بانک‌ها هم با این وضعیت نمی‌توانند ادامه دهند؛ به همین دلیل این سیاست را تدوین کردند تا بانک‌ها درآمد بیشتری داشته باشند و وضعیت فعلی ادامه یابد. به‌تعبیری، جیب مردم محلی برای تامین بخشی از کسری بانک‌ها شده است.

◉ به این ترتیب اجرای این سیاست از نظر شما به افزایش تورم منجر خواهد شد؟

این سیاست بی‌تردید بر هزینه‌ها و نرخ تمام‌شده کالا خواهد افزود که تورم‌زا است.

◉ در ابتدای سال، دولت با وعده کاهش تورم در سال جاری از افزایش دستمزد کارگران و حقوق کارمندان جلوگیری کرد. اجرای این سیاست‌ها نقض غرض نیست؟

به‌شرطی نقض غرض است که صادقانه هدف‌شان کاهش تورم باشد. من این‌طور فکر نمی‌کنم و سخنان مطرح‌شده درباره کاهش تورم را بهانه‌ای برای سیاست‌های امروزی دولت می‌دانم. اقدامات فعلی و شرایط روز بازار نیز مغایر با هدف کاهش تورم و در راستای گرانی بیشتر است.

به‌باور من شعار کاهش تورم، گاهی شبیه بیان آرزو می‌شود، چراکه در عمل شاهد جهت‌گیری‌هایی در راستای تحقق این هدف نیستیم؛ به‌عبارت دیگر بیان برنامه و اهداف کاهش تورم به شعارهای روزمره‌ای تبدیل شده، اما شرایط حاکم بر بازار حکایت از واقعیت دیگری دارد. با این توصیف به‌نظر می‌رسد این برنامه‌ها بیشتر توجیهی است که به‌کار می‌رود، اما برای اجرای آن اقدامی نمی‌شود.

◉ اگر اراده کاهش تورم در دولت وجود داشته باشد، در کدام بخش‌ها قابل‌مشاهده است؟

قبل از هر چیز باید در سیاست‌گذاری‌ها جهت‌گیری به‌سوی کاهش تورم را مشاهده کنیم که نمی‌کنیم. به‌طور مثال باید در برنامه هفتم توسعه اقدامات مشخصی برای کنترل نرخ تورم وجود داشت، اما تنها هدف‌گذاری خود در این شاخص را اعلام کردند. در بودجه‌های سالانه باید تلاش و تمایل دولت به کاهش هزینه‌ها را ببینیم که نمی‌بینیم.

در حالی حقوق کارمندان دولت در سال جاری تنها ۲۰ درصد افزایش داشت که هزینه‌های جاری بیش از ۴۰ درصد افزایش داشتند.

می‌گویند ۸۰ درصد بودجه عمومی (جاری) صرف پرداخت حقوق کارمندان و بازنشستگان می‌شود و وقتی افزایش هزینه این بخش ۲۰ درصد بود، یعنی بخش‌های دیگر به‌مراتب بیش از سهم‌شان از بودجه جاری و البته بیش از تورم سال گذشته افزایش بودجه داشته‌اند.

همچنین گفته می‌شود کسری بودجه سال گذشته حدود ۸۰۰ هزار میلیارد تومان بوده و برای امسال نیز کسری تراز عملیاتی حدود ۵۰۰ هزار میلیارد تومان است.

اینها مهم‌ترین شاخصه‌های حرکت به سمت کاهش تورم به‌شمار می‌روند که فعلا بیانگر افزایش نرخ تورم هستند.

◉ گفته می‌شود بخشی از طلب ایران از عراق (حدود ۲ میلیارد دلار) به ایران تحویل داده شده است. فکر می‌کنید، این موضوع می‌تواند به کنترل تضعیف ارزش پول ملی منجر شود؟

اگر این اتفاق بیفتد حتما موثر خواهد بود، اما من به این مسئله هم چندان خوشبین نیستم. زمانی که آقای همتی رئیس کل بانک مرکزی بود، حدود ۳ سال پیش، سفری به عراق داشت و پس از بازگشت خبر پس گرفتن طلب ایران از عراق را اعلام کرد.

این اتفاق پس از سفر او به سئول هم رخ داد و تا مدت‌ها همه منتظر بازگشت بخشی از پول‌های بلوکه‌شده ایران بودیم. در این دولت نیز بارها چنین چیزی را وعده دادند اما هنوز این اتفاق نیفتاده است. مسائلی از این دست، نیاز به اطلاعات خاصی دارد تا بتوان صحت و سقم آن را تعیین کرد. ما جزو کسانی نیستیم که از اطلاعات خاص جمهوری اسلامی مطلع باشیم تا بتوانیم در این باره بخش‌های مجهول را بیان کنیم. به همین دلیل باید منتظر بمانیم و نتیجه مذاکرات را ببینیم.

◉ همان طور که خودتان هم اشاره کردید، تورم و متعاقب آن افزایش نرخ ارز، از مشکلات اساسی کشور است که کنترل آن وظیفه بانک مرکزی است. آیا رئیس کل بانک مرکزی اختیارات کافی دارد که بتوان مطالباتی از این دست را از او جویا شد؟

من فکر نمی‌کنم در ساختار موجود در کشور ما، رؤسای بانک مرکزی اختیاری داشته باشند. موضوع ساده است؛ اگر بانک مرکزی در حوزه عملش مستقل بود، چرا رؤسای این نهاد اجازه افزایش تورم را دادند؟ آنها سکان را در دست دارند، اما باید وظایفی که دیگران برای آنها تعیین می‌کنند را انجام دهند، نه آن چیزهایی که بنا بر اصول جزو وظایف‌شان است.

بانک مرکزی که مستقل و در عین حال پاسخگو باشد، اجازه نمی‌داد بدهی بانک‌ها به این شکل رشد کند.

وقتی می‌گوییم بدهی نظام بانکی منظور همان ناترازی است که در ادبیات فعلی مصطلح شده و به این معناست که بانک‌ها توان پرداخت به سپرده‌گذاران خود را ندارند، به همین دلیل مجبور می‌شوند دست در جیب بانک مرکزی کنند تا دردسر درست نشود. بانک مرکزی هم به‌دلیل سیاست‌های تکلیفی که وجود دارد نمی‌تواند اعتراضی کند و مجبور است به این خواسته‌ها تن دهد.

بانک مرکزی به‌طور انحصاری وظیفه چاپ پول را بر عهده دارد و می‌توانیم بگوییم نهادی است که مسئول کاهش یا افزایش نقدینگی است. با این حال اگر برخی از سازمان‌ها دستور به چاپ پول هم بدهند، این نهاد بی‌توجه به تبعاتش، مجبور به اجرای آن است. پس انحصار با بانک مرکزی است و تصمیم‌گیری با دیگران.

◉ به این ترتیب می‌توانیم بگوییم تفاوتی میان دولت‌ها و رؤسای کل بانک مرکزی در عمل وجود ندارد؟

تفاوتی که مردم بتوانند تاثیر آن را در زندگی خود حس کنند، وجود ندارد. با این همه میان افراد تفاوت‌هایی وجود دارد و هر کدام از این افراد در سطوح جزئی‌تر عملکردی داشته‌اند که تمایز آنها را با دیگران نشان می‌دهد.

◉ برخی می‌گویند بانک‌های خصوصی از مسببان بحران اقتصاد امروز هستند. تفاوت میان بانک‌های خصوصی و دولتی در چیست؟

من این نگاه را قبول ندارم. گرچه نافی این نیستم که بانک‌های خصوصی دچار مشکلات فراوانی هستند و باید ساماندهی و پاسخگو شوند، اما نمی‌توان نادیده گرفت که مشکلات بانک‌های دولتی چون بانک‌های خصوصی و هر دو دسته دچار مصیبت‌های مشابهی هستند. مشکلی چون عدم کفایت سرمایه برای هر دو بخش وجود دارد و مطالبات معوق، بانک ملی و بانک‌های خصوصی را به یک اندازه دچار مشکل کرده است.

قانون بانکداری نه در بانک‌های دولتی و نه در بانک‌های خصوصی، به‌طور کامل اجرا نمی‌شود، چون در این قانون آمده بانک‌های کشور نباید بیش از اندازه‌ای دست به خرید ملک بزنند.

بانک‌ها سرمایه‌های عظیمی را در اختیار دارند که اگر آن را وارد یک بازار، مثلا بازار مسکن کنند، وضعیت بازار یکسره دگرگون و در نهایت تورمی ایجاد خواهد شد که مصرف‌کننده دچار مشکل می‌شود. درست مانند وضعیت فعلی بازار مسکن کشور که مردم را دچار مشکلات گوناگون کرده است. بنا بر قانون بانکداری تنها ۳۰ درصد سرمایه بانک‌ها (منظور سپرده‌ها نیستند) می‌تواند به خرید اموال غیرمنقول اختصاص یابد، اما این قانون اجرا نشد و امروز هزاران واحد مسکونی در اختیار شبکه بانکی کشور است که حتی آنها را اجاره نمی‌دهند، در حالی که هزاران نفر از داشتن خانه محروم هستند.

◉ باتوجه به موارد یادشده اصلاح نظام بانکی در ایران عملی خواهد شد؟

اصلاح نظام بانکی نه‌تنها ممکن، بلکه ضروری است، اما انجام آن نیاز به یک اراده واقعی و جدی دارد که متاسفانه چنین چیزی را مشاهده نمی‌کنیم و برنامه‌ای برای اصلاح نظام بانکی وجود ندارد. من تصور نمی‌کنم به‌زودی با یک اصلاحات واقعی در شبکه بانکی مواجه شویم.

◉ شعار سال بر کاهش تورم تمرکز دارد و دولتی‌ها هم وعده تحقق آن را داده‌اند. پیش‌بینی شما از تورم در پایان سال چیست؟

من فکر می‌کنم تورم تا پایان سال بیشتر از هر زمان دیگری شود و روند فزاینده فعلی تا پایان سال هم ادامه خواهد داشت. این مهم را از شدت افزایش نقدینگی می‌توانیم فهم کنیم.

نقدینگی امروز بیش از گذشته در حال رشد است و اثرات تورمی آن نیز هر روز خود را نشان می‌دهد. امروز گفته می‌شود تورم نقطه به نقطه در پایان اردیبهشت به بیش از ۷۰ درصد رسیده که رقمی بی‌سابقه است. ۳ سال پیش هم کشور ما دچار مشکل تورم بود، اما ارقام تورم به اندازه امروز نبوده است.

◉ روند رشد اقتصادی را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

رشد اقتصادی نیز محقق نمی‌شود، زیرا اگر واقعا رونق در کشور وجود داشت، امروز بازار ارز متلاطم‌تر بود. بعید است رشد اقتصادی بیش از ۲، ۳ درصد فعلی شود.

◉ بر چه مبنا می‌گویید رونق اقتصادی منجر به افزایش نرخ ارز می‌شود؟

نرخ ارز همچنان ظرفیت افزایش را دارد و دلار می‌تواند سقف ۵۰ هزار تومانی را هم رد کند، چون نقدینگی به‌طور فزاینده در حال رشد است و افزایش نقدینگی بدون شک به تضعیف ارزش پول ملی که همان افزایش نرخ ارز است، منجر می‌شود.

◉ فکر می‌کنید تفاوت این دولت با دولت گذشته در چیست؟

دولت رئیسی تمام معایب دولت روحانی را دارد، اما مزیت آن را ندارد.

◉ مزیت دولت روحانی چه بوده که دولت سیزدهم فاقد آن است؟

دولت پیش حداقل به تنش‌زدایی با خارج از کشور اعتقاد داشت و توانست برجام را به تصویب برساند، اما این دولت گاهی به مسائل موردمناقشه طور دیگری می‌نگرد.

◉ فکر می‌کنید رفع تحریم موثرترین اقدام برای بهبود وضعیت امروز است؟

هیچ چیز جای اصلاحات ساختاری را نخواهد گرفت، اما لغو تحریم‌ها به‌سرعت می‌تواند اثرات خود را نشان دهد و شرایط را برای اصلاح ساختاری فراهم کند. نظام بانکی هم مادامی‌که تحریم‌ها ادامه دارند و FATF به امضا نرسد، از وضعیت فعلی خارج نخواهد شد.

شبکه کشوری کارخانه‌های نوآوری ایجاد می‌شود

نشست هم‌اندیشی کارخانه‌های نوآوری سراسر کشور، با حضور معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری و مدیران ارشد اکوسیستم نوآوری به میزبانی کارخانه نوآوری البرز برگزار می‌شود. به‌گزارش اکوموتیو، امیر سرکندی، دبیر اجرایی نشست مدیران کارخانه‌های نوآوری کشور با اعلام این خبر گفت: در این مراسم که با سخنرانی دهقانی فیروزآبادی، معاون علمی و فناوری ریاست‌جمهوری و محمد صدری، مهر دستیار معاون علمی و فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان در ساماندهی و توسعه زیرساخت‌های فناوری و نوآوری برگزار می‌شود، شاهد حضور و سخنرانی ایرانیان فعال در موضوعات استارت‌آپ و نوآوری در کشورهای مختلف جهان به‌شکل مجازی هستیم تا علاوه بر انتقال تجارب، امکان مقایسه‌ای میان ظرفیت‌ها فراهم شود. ایشان ایجاد شبکه یکپارچه خدمات، امکانات و تسهیلات کارخانه‌های نوآوری برای توسعه کسب‌وکارهای نوپا و دانش‌بنیان را از اهداف این نشست اعلام کرد و گفت: کارخانه‌های نوآوری به‌عنوان زیرمجموعه معاونت علمی و فناوری در استان‌ها، می‌توانند با یکپارچه کردن خدمات، تحولی اساسی در شرکت‌های دانش‌بنیان، فریلنسرها و شرکت‌های نوآور و فناور ایجاد کنند، در این سامانه، یک شرکت مستقر در هر کدام از کارخانه‌های نوآوری، می‌توانند در صورت نیاز از کلیه ظرفیت‌های کارخانه‌های نوآوری در ۱۵ استان کشور استفاده کنند و هیچ محدودیتی برای استفاده از این خدمات وجود نخواهد داشت. وی افزود: این طرح، ظرفیت بی‌نظیری برای توسعه فعالیت‌ها برای کلیه شرکت‌های مستقر در کارخانه‌های نوآوری کشور ایجاد می‌کند، توسعه سامانه همیار دانش‌بنیان، سامانه هم‌آفرین، ایجاد صندوق CVC، کمک به ایجاد محیط مناسب برای رشد و توسعه کسب‌وکارهای نوپا مبتنی بر نیاز بازار به‌ویژه نیازهای صنعتی کشور با اولویت کاهش مشکلات هر استان نیز از اهداف دیگر این نشست است.

دلایل عدم سرمایه‌گذاری روی استارت‌آپ‌ها بررسی شد

طلا و دلار به‌جای نوآوری استارت‌آپی

مهتاب دمیرچی
editor@smtnews.ir

کسب‌وکارهایی که از لحظه شکل‌گیری و در آغاز، سیر صعودی و رو به بالایی دارند؛ در تمام جهان به‌عنوان استارت‌آپ شناخته می‌شوند. استارت‌آپ‌ها به دلایل مختلفی باید ارزش‌گذاری شوند و از پرچالش‌ترین مباحث اکوسیستم استارت‌آپی، بحث ارزش‌گذاری استارت‌آپ و روش‌های ارزش‌گذاری استارت‌آپ است (startup valuation method). ارزش استارت‌آپ به‌ویژه هنگام جذب سرمایه‌گذار و جذب سرمایه اهمیت بیشتری پیدا می‌کند. روش‌های مختلفی برای ارزش‌گذاری استارت‌آپ‌ها وجود دارد. ارزش‌گذاری استارت‌آپ‌ها برای اکوسیستم کارآفرینی به‌عنوان یک دغدغه مهم در نظر گرفته شود. در واقع، ارزش‌گذاری استارت‌آپ عاملی مهم برای تعیین میزان سهام سرمایه‌گذار و معیاری اساسی در چگونگی پیشبرد مذاکرات بین طرفین است؛ هنگامی که عبارت ارزش‌گذاری را برای استارت‌آپ‌ها به کار می‌بریم، منظور رقمی است که سرمایه‌گذاران و موسسان استارت‌آپ‌ها، مذکرات خود را برپایه آن انجام می‌دهند. به کمک روش‌های ارزش‌گذاری استارت‌آپ‌ها می‌توان ارزش حدودی یک استارت‌آپ را به‌دست آورد. باتوجه به تفاوت موجود در فرضیات هر روش، رقم ارزش‌گذاری به‌دست‌آمده از طریق روش‌های مختلف می‌تواند متفاوت باشد. بنابراین، ارزش‌گذاری دقیق یک استارت‌آپ نیازمند دانش، تخصص و تجربه برای درنظرگرفتن تمام جنبه‌های درونی استارت‌آپ، حوزه فعالیت آن، وضعیت کلان اقتصادی و ... است. صمت در این گزارش به چالش‌های ارزش‌گذاری استارت‌آپ‌ها و دلیل رکود سرمایه‌گذاری در این اکوسیستم پرداخته است.

فقط چند اشتباه تا فروپاشی

بی‌شک توسعه استارت‌آپ نیاز شدیدی به جذب سرمایه دارد. بیشتر صاحبان ایده‌های نو سعی می‌کنند از سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی برای این امر کمک بگیرند. بیشتر سرمایه‌گذاران برای خرج سرمایه خود روی استارت‌آپ‌ها باید از ارزش واقعی آنها خبردار شوند. البته این امر برای صاحبان ایده‌های نوآور نیز بسیار حائزاهمیت است، زیرا پس از ارزش‌گذاری استارت‌آپ و بستن قرارداد کار از کار گذشته و ممکن است تنها چند اشتباه کوچک باعث ضرر صاحب طرح شود. یکی از این روش‌ها «ارزش‌گذاری هزینه باز تاسیس» است؛ در این روش فرض می‌شود که ارزش یک استارت‌آپ معادل با تمامی هزینه‌هایی است که تاکنون برای راه‌اندازی و تداوم فعالیت آن صرف شده برابر است. البته، این روش ارزش‌گذاری عموما برای استارت‌آپ‌هایی که احتمال شکست آنها وجود دارد و بنیان‌گذاران قصد فروش استارت‌آپ را دارند، به کار برده می‌شود. استدلال اساسی این روش نیز آن است که یک سرمایه‌گذار برای آنکه در استارت‌آپی که شرایط مناسبی ندارد، سرمایه‌گذاری کند، حاضر نیست مبلغی بیش از هزینه‌های صرف‌شده برای استارت‌آپ بپردازد.

هزینه‌هایی که برای راه‌اندازی یک شرکت صرف می‌شود، عموما به دارایی‌های شرکت تبدیل می‌شوند؛ زمین، ساختمان، دفتر، تجهیزات اداری، سرور، دارایی‌های معنوی و ... تماما جزو دارایی‌های شرکت به‌شمار می‌آیند. بنابراین، برای یافتن ارزش هزینه بازتاسیس یک شرکت می‌توان ارزش دارایی‌های آن را به‌دست آورد. محاسبه ارزش دقیق دارایی‌های استارت‌آپ چالش اصلی در این روش است، به‌ویژه در مواردی که استارت‌آپ دارایی‌های مشهود زیادی در اختیار نداشته باشد.

آغاز دوران افول سرمایه‌گذاری در ایران از یک دهه پیش

حامد حافظی، فعال استارت‌آپی در گفت‌وگو با صمت بااشاره به دلایل کم بودن سرمایه‌گذاری در اکوسیستم استارت‌آپی گفت: بیش از اینکه این معضل مربوط به اکوسیستم استارت‌آپ‌ها باشد، مشکل از شرایط اقتصادی کشور است. این امر باعث شده است که نه‌تنها استارت‌آپ‌ها برای سرمایه‌گذاران جذاب نباشند، بلکه میزان سرمایه‌گذاری در حوزه‌های سنتی اقتصادی هم کمتر باشد. برای مثال، سرمایه‌گذاری در حوزه مسکن و ملک که یکی از پررونق‌ترین عرصه‌ها برای سرمایه‌گذاران به‌حساب می‌آمد هم، مسکوت مانده و به نسبت یک تا ۲ دهه اخیر سرمایه‌گذاری در حوزه ملک هم کمتر شده است.

خارج پر زرق و برق

وی افزود: بی‌شک هر چقدر عرصه سرمایه‌گذاری پرریسک‌تر باشد، درصد سرمایه‌گذاری هم کمتر می‌شود. میزان ریسک یک فعالیت اقتصادی در هر کشوری به عدم‌ثبات اقتصادی آن بر می‌گردد. به‌عبارت روشن‌تر، وقتی تورم در اقتصاد کشوری سیر صعودی داشته باشد، فعالیت‌های اقتصادی قابل‌پیش‌بینی نخواهند بود، به‌همین‌دلیل میزان سرمایه‌گذاری به‌شدت کاهش می‌یابد. در این شرایط، بیشتر سرمایه‌داران ترجیح می‌دهند که دارایی‌های خود را در زمینه‌های کم‌ریسک نظیر خرید طلا و دلار سرمایه‌گذاری کنند، نه آنکه سراغ حوزه‌های خطرپذیر نظیر استارت‌آپ‌ها بروند. به‌دلیل وضع اقتصادی موجود، ریسک سرمایه‌گذاری در اکوسیستم استارت‌آپی بالا است؛ البته بحث درون‌اکوسیستمی هم بی‌تاثیر نیست؛ اما اصلی‌ترین علت به عدم‌ثبات اقتصادی بر می‌گردد و سرمایه‌گذاران به‌دلیل وضع اقتصادی موجود در جاهای کم‌ریسک یا در خارج از کشور سرمایه‌گذاری می‌کنند.

ارزش‌گذاری از مسیر تبادلات مالی می‌گذرد

حافظی گفت: اینکه استارت‌آپ در چه مرحله‌ای از تولید قرار دارد، در روند ارزش‌گذاری اهمیت زیادی دارد. در واقع، ارزش استارت‌آپ‌ها در مراحل مختلف متفاوت است؛ اینکه استارت‌آپی در حد ایده یا محصول اولیه با تعداد کاربر کم باشد؛ با آن استارت‌آپی که تراکنش مالی بالایی دارد و در پختگی به‌سر می‌برد، فرق می‌کند. در واقع، باید به جایی برسد که شبیه یک بیزینس سنتی آورده مالی داشته باشد. در نهایت، صورت‌های مالی یک استارت‌آپ است که ارزش‌گذاری را تعیین می‌کند؛ اما در استارت‌آپ‌ها در نخستین دوره‌های تولدشان ورود به بحث مالی مطرح نیست و تعداد کاربران مهم است و بازدید سایت جزو معیارهای رشد به‌حساب می‌آید. به‌گفته حافظی، استارت‌آپی که سیر رشد خود را طی کرده است، می‌تواند به بحث ارزش‌گذاری فکر کند.

سنگ بزرگ برندارید

وی درباره اهمیت شناخت بازار در بدو تاسیس یک استارت‌آپ گفت: خوب است رهبران استارت‌آپی در بدو تاسیس کسب‌وکار خود براساس اصول تصمیم بگیرند و نیاز واقعی را ببینند. بسیاری از استارت‌آپ‌ها با آنچه در گام نخست شکل گرفتند و آن چیزی که بعدها رسیدند، فرق داشتند.

برای مثال، شاید در ابتدای مسیر پیام‌رسانی نظیر واتس‌آپ قصد پیام‌رسان بودن را نداشتند و رهبران آنها هم نمی‌دانستند که قرار است یکی از بزرگ‌ترین پیام‌رسان‌های جهان را طراحی کنند، اما بعدها با دیدن نیاز جامعه خود را با آن وفق دادند.

تغییر؛ کلید طلایی پیشرفت

حافظی گفت: آمازون هم نمونه واضحی برای این روند است، این پلتفرم تنها برای خرید و فروش کتاب راه‌اندازی شده بود، اما بعدها تغییر کرد و تبدیل به بزرگ‌ترین فروشگاه اینترنتی جهان شد.

اگر یک استارت‌آپ با هدف رفع نیاز واقعی جامعه تاسیس شده باشد، بهتر می‌تواند مسیر آتی خود را پیش‌بینی کند.

بنابراین، ایده‌های فقط بزرگ دلیل کافی بر رشد و توسعه یک استارت‌آپ نیست. پس بهتر است رهبران استارت‌آپ‌ها سنگ‌های بزرگ برندارند و ابتدا به شناخت بازار بپردازند و در طول مسیر هم تغییر کنند. در اصل، تغییرپذیری هم موضوع مهمی است که هر استارت‌آپ باید توانایی همسو شدن با آنها را داشته باشد.

> اگر یک استارت‌آپ با هدف رفع نیاز واقعی جامعه تاسیس شده باشد، بهتر می‌تواند مسیر آتی خود را پیش‌بینی کند

ابتدا به فروش فکر کنید

در ادامه، سراغ یکی دیگر از صاحبان ایده در دنیای استارت‌آپی رفتیم که پیش از آغاز کار به‌واسطه فعالیت‌ها و مقام‌هایی که در مسابقات بین‌المللی رباتیک آورده بود، تصمیم گرفت یک شرکت استارت‌آپی در همین زمینه تاسیس کند، اما پس از مدتی با شکست مواجه می‌شود و تصمیم می‌گیرد که راه دیگری برای توسعه در پیش گیرد. مجید یساری، رهبر این استارت‌آپ در گفت‌وگو با صمت گفت: یکی از مهم‌ترین شروطی که برای جذب سرمایه‌گذار مهم است، فروش کافی و استقبال از محصول و خدمات تولیدشده است. در واقع، آنها باید در گام نخست نیازهای بازار را بشناسند تا بتوانند بقای خود را حفظ کنند.

یساری گفت: بیشتر استارت‌آپ‌ها روندی معکوس در تولید و شکوفایی پیش می‌گیرند و لازم است از تجربه شرکت‌های بزرگ و موفق، نهایت استفاده را کنند. در ابتدای فعالیت خود، شروع به ساخت محصول کردیم، اما چون بازاری برای فروش پیدا نکردیم، دارایی‌مان ارزشی واقعی برای سرمایه‌گذاران پیدا نکرد. مدت زمان زیادی هزینه‌های اضافی پرداختیم و در نهایت تصمیم گرفتیم که فعالیت خود را در دل یک مجموعه بزرگ نهادینه کنیم و به‌صورت یک گروه فعال، پروژه‌های حوزه‌های الکترونیک نرم‌افزار و هوش‌مصنوعی را با آخرین فناوری‌ها به‌سرانجام برسانیم.

چرا استارت‌آپ راه می‌اندازید؟

یساری افزود: هر کسب‌وکاری باید بداند که برای رفع چه نیازی شکل گرفته است و در واقع پیش از شکل‌گیری کسب‌وکارها دلیل شکل‌گیری آنها می‌تواند نیازهای رفع‌نشده در آن حوزه خاص باشد، اما اینکه چگونه به این نیازها باید دسترسی داشت، خود فرآیندی زمانبر است که بیشتر رهبران استارت‌آپ‌ها به آخرین موردی که می‌رسند، نیازسنجی بازار است. در واقع، آنها در فرآیند تولید محصول کالا یا خدمات قرار می‌گیرند و بعد در ارائه آن به بازار با مشکل مواجه می‌شوند و می‌فهمند که محصول‌شان موردنیاز بازار نبوده، هرچند مبتنی بر فناوری است.

وی بااشاره به ارتباط مهم صنعت با دانشگاه گفت: ارتباط صنعت با دانشگاه، اصلی‌ترین مانع یک کسب‌وکار نوپا به‌ویژه در بخش فناوری است. کم پیش می‌آید که مشکلات صنعت کشور در دانشگاه‌ها بررسی شود. حال اگر این ارتباط برقرار شود، فرآیند نیازسنجی به‌راحتی انجام می‌شود و در این شرایط، افراد خبره، توانمند و باثبات به‌آسانی می‌توانند حتی باوجود تحریم‌ها مشکلات کشور را حل کنند. به‌گفته وی، ارتباط صنعت با دانشگاه، نیازسنجی و تیم خوب می‌تواند مسیر استارت‌آپ‌های یک کشور را به شکوفایی برساند و آنها را از خطر فروپاشی برهاند.

تجربه خارجی‌ها

وبون در روزهای بالا گرفتن تب اینترنت در سال ۱۹۹۶، توسط لوئیس بوردرز تاسیس شد. او در سال ۱۹۷۱ نیز از موسسان کتابفروشی بوردرز بود.

وبون با همکاری شرکت مهندسی بچتل، یک میلیارد دلار صرف ساختن انبار خود کرد و ناوگانی از کامیون نیز برای تحویل کالا به مشتریان خود، خرید. از سوی دیگر، سهام شرکت رقیبش یعنی هوم‌گروکر را نیز که اوضاع خوبی نداشت، به‌بهای ۱.۲ میلیارد دلار خریداری کرد. این شرکت در سال ۲۰۰۰ یعنی روزهای اوجش، ۱۷۸.۵ میلیون دلار فروش داشت، اما ۵۲۵.۴ میلیون دلار هم هزینه کرده بود.

وبون در دوران اوجش در بیش از ۱۰ بازار امریکا فعالیت داشت؛ منطقه بی‌سانفرانسیسکو، دالاس، سن‌دیگو، لس‌آنجلس، شیکاگو، سیاتل، پورتلند، اُرگون، آتلانتا، جورجیا، ساکرامنتو، اورینج کانتری و کالیفرنیا. با این امید که این رقم را تا سال ۲۰۰۱ به ۲۶ شهر برساند.

سرمایه‌گذاران فشار زیادی بر شرکت می‌آوردند تا زودتر به سوددهی برسد. همین فشار و رشد سریع، بعدها گریبانگیر وبون شد، به‌گونه‌ای که سی‌نت این کسب‌وکار را یکی از بزرگ‌ترین شکست‌های تاریخ خوانده است.

سخن پایانی

صاحب‌نظران مالی درباره اینکه آیا ارزشیابی سهام یک استارت‌آپ علم است یا هنر به توافق چندانی دست نیافته‌اند. از آنجایی که فرآیند ارزشیابی از مجموع تجارب و تحقیقات بازارهای مالی و ایجاد مدل‌های ریاضی یا تجربی توسعه‌یافته است، بنابراین تلقی این رشته به‌عنوان هنر منطقی نیست. گفتنی است، ارزش‌گذاری تنها برای سهم‌های بورسی یا استارت‌آپ‌ها مطرح نیست؛ در اصل یکی از مهم‌ترین نکات در زمینه ارزش‌گذاری، توافق داشتن طرفین سر نرخ اعلام‌شده است و تا زمانی که طرفین توافقی روی نرخ اعلام‌شده نداشته باشند، استارت‌آپ موردنظر ارزش اعتباری چندانی ندارد. ارزش‌گذاری استارت‌آپ عاملی مهم برای تعیین میزان سهام سرمایه‌گذار و معیاری اساسی در چگونگی پیشبرد مذاکرات بین طرفین است. هنگامی که عبارت ارزش‌گذاری را برای استارت‌آپ‌ها به کار می‌بریم، منظور رقمی است که سرمایه‌گذاران و موسسان استارت‌آپ‌ها مذکرات خود را برپایه آن انجام می‌دهند.

یادداشت

سرمایه‌گذاری مانند ارائه وام نیست

سیاوش صمیمی ـ مدیر طراحی و توسعه ابزار سرمایه‌گذاری صندوق نوآوری و شکوفایی

یکی از سیاست‌های کلان اقتصادی، افزایش سرمایه‌گذاری در راستای گردش پول به‌منظور افزایش تولید داخلی است. تاکنون روال اصلی در خدماتی که بانک‌ها به شرکت‌های دانش‌بنیان می‌دادند، این‌گونه بود که آنها نمی‌توانستند سرمایه‌گذاری و مشارکت داشته باشند، نه در این حوزه، نه در سایر حوزه‌های غیربانکی؛ بنابراین، تنها تسهیلات با نرخ‌های ترجیحی و صدور ضمانتنامه و به‌طورکلی ابزارهای مبتنی بر بدهی، موضوع تعامل سه‌طرفه بانک‌ها، صندوق نوآوری و شکوفایی و شرکت‌های دانش‌بنیان بود. روش تعامل نیز به این صورت بود که صندوق نوآوری و شکوفایی بخشی از منابع پولی خود را در حساب جاری برای مدتی معین و در عوض، بانک مربوطه تسهیلات با نرخ‌های کمتر در اختیار شرکت‌های دانش‌بنیان قرار می‌داد یا الزام به مسدودی حساب را برای آن شرکت مرتفع می‌ساخت و نظایر آن. منع بانک‌ها از سرمایه‌گذاری در حوزه‌های غیربانکی در قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب سال ۱۳۹۴ اتفاق افتاده بود و آنها اجازه سرمایه‌گذاری در هیچ حوزه غیربانکی اعم از اینکه ساختمان و راهسازی باشد یا صنایع تولیدی را نداشتند که البته کماکان هم این اجازه را ندارند و به‌لحاظ اقتصادی به‌طورکامل هم منطقی است، اما طبق ماده ۱۸ قانون جهش تولید دانش‌بنیان (مصوب اردیبهشت امسال)، این اجازه به بانک‌ها داده شده است که در طرح‌های دانش‌بنیان سرمایه‌گذاری کنند، با این شرط که به‌طورحتم با همراهی و مشارکت صندوق نوآوری و شکوفایی این اتفاق بیفتد. این روند که تا چندی پیش از سوی بانک مرکزی به‌عنوان تخلف بانک‌ها در نظر گرفته می‌شد، با تصویب قانون و البته پس از ابلاغ سازکارهای اجرایی آن به‌عنوان فعالیت قانونی بانک‌ها تلقی خواهد شد.

سرمایه‌گذاری بسان ارائه وام نیست که دارای نرخ باشد و شخص دریافت‌کننده پول، بدهکار و بانک تنها طلبکار باشد؛ سرمایه‌گذاری به‌معنی مشارکت و شریک شدن است، یعنی آنکه بانک و صندوق نوآوری و شکوفایی منابع مالی در اختیار شرکت‌های دانش‌بنیان یا نوآور و فناور فعال در حوزه اقتصاد دانش‌بنیان قرار می‌دهند و در عوض، سهام آن شرکت را در اختیار می‌گیرند و عضوی از سهامداران می‌شوند، با همان حق و حقوق اعلامی در قانون تجارت. در سرمایه‌گذاری، سرمایه‌گذاران که در اینجا بانک‌ها و صندوق نوآوری و شکوفایی هستند، با کارآفرینان و سایرین شراکت دارند و همگی در سود و زیان متناسب با سهام در اختیار، شریک هستند؛ البته ذکر این نکته هم ضروری است که این سرمایه‌گذاری به‌صورت مستقیم اتفاق نمی‌افتد و از طریق نهادهای واسط مثل صندوق‌های سرمایه‌گذاری جسورانه و شرکت‌های سرمایه‌گذاری مشترک، عملیاتی خواهد شد. سازکار اجرای قانون جهش دانش‌بنیان این‌گونه است که طرح‌ها و شرکت‌های فعال در حوزه‌های اولویت‌دار، در صدر لیست سرمایه‌گذاری قرار بگیرند. بخش دیگری از سیاست‌های صندوق نوآوری و شکوفایی به حمایت از شرکت‌های کوچک‌تر و نخبگان اختصاص دارند. تاسیس ۲ صندوق نیکوکاری را مدنظر قرار دادیم که منافع به‌دست‌آمده از این ۲ صندوق، یکی به بنیاد ملی نخبگان و دیگری به صندوق نوآوری و شکوفایی می‌رسد و می‌تواند در قالب کمک‌های بلاعوض مورداستفاده قرار گیرد. از موضوعات دیگری که می‌تواند منجر به سرمایه‌گذاری در اکوسیستم دانش‌بنیان شود؛ کمک به توسعه تامین مالی جمعی است که مناسب برای شرکت‌هایی است که به‌دنبال سرمایه در گردش با دوره بازپرداخت یک‌ساله هستند. در این روند، صندوق، ضمانت شرکت متقاضی را برعهده می‌گیرد و بانک‌ها بخشی از منابع موردنیاز خود را از طریق سکوهای تامین مالی جمعی تامین می‌کنند. برای اجرایی‌سازی این سرمایه‌گذاری‌ها و تفاهمنامه‌های منعقدشده در سال‌های گذشته، منابع موردتفاهم از طریق نهادها و ابزارهای تعریف‌شده به شرکت‌های دانش‌بنیان یا شرکت‌های فعال در حوزه دانش‌بنیان تخصیص می‌یابد. شیوه ارزیابی و تصمیم‌گیری برای تخصیص هم، مطابق اصول حاکمیت شرکتی نهادهای سرمایه‌گذاری یا قوانین بالادستی است، اما به‌هرحال با تزریق منابع تجمیع‌شده پیرو این تفاهمنامه‌ها که رقم آن بالغ بر ۴۰ هزار میلیارد تومان است و به‌مرور جمع‌آوری و تشکیل می‌شود، زیست‌بوم نوآوری و دانش‌بنیان کشور، بازیگران عرضه‌کننده منابع بیشتر شده و شانس شرکت‌ها در تامین و کسب منابع مالی افزایش می‌یابد. در این شرایط، به‌طورطبیعی شرکت‌های توانمند و با چشم‌انداز رشد بهتر، زودتر از این خدمات بهره‌مند خواهند شد.

دریچه

نظام کارمزدها تغییر می‌کند؟

آنچه که به‌عنوان نظام پرداخت در کشور ما مطرح است، طی سال‌های گذشته به‌سرعت گسترش یافته و حجم آن به‌طور شگفت‌انگیزی افزایش یافته است. کسب‌وکار امروز با صنعت پرداخت الکترونیک گره خورده و در هر نقطه‌ای از فروشگاه‌ها و مراکز تجاری و بازارها در شهرهای بزرگ تا کسب‌وکارهای کوچک در مناطق دورافتاده به‌راحتی به خدمات پرداخت دسترسی دارند و فروش خود را با استفاده از دستگاه کارتخوان انجام می‌دهند.

ارائه این خدمات و سرویس‌دهی به‌صورت متوالی و بدون وقفه همواره با هزینه‌هایی همراه است تا بتوان از فرسودگی شبکه و شرکت‌های فعال در این حوزه جلوگیری و امکان سرمایه‌گذاری در ابزارها و نوسازی زیرساخت و ناوگان تجهیزات شبکه پرداخت را فراهم کرد.

طی سال‌های گذشته، خدماتی که از طریق این سرویس‌ها ارائه می‌شد، به‌صورت رایگان در اختیار استفاده‌کنندگان یا همان پذیرندگان و فروشندگان قرار می‌گرفت و کارمزد این خدمات را بانک‌ها پرداخت می‌کردند؛ در واقع خدمت به فروشگاه‌ها و پذیرندگان ارائه می‌شد اما کارمزد آن را بانک پرداخت می‌کرد.

در شبکه پرداخت بین‌المللی مانند مسترکارت و ویزاکارت نیز برای خرید کارتی، درصدی به‌عنوان کارمزد از پذیرنده یا فروشگاه دریافت می‌شود. برای مثال در یک تراکنش خرید کارتی ۱۲۰۰ دلاری ۳۹ دلار به‌عنوان کارمزد پرداخت می‌شود.

بر این اساس، لزوم اصلاح نظام کارمزد در کشور ما بیش از پیش احساس می‌شود تا بخش‌های دخیل در حلقه تراکنش‌های خرید کارتی از قبیل بانک صادرکننده، بانک پذیرنده و پذیرنده یا فروشگاهی که از این خدمت بهره‌مند می‌شود سهمی در پرداخت کارمزد داشته باشند.

در این زمینه باید توجه کرد عدم اخذ کارمزد از پذیرندگان یا فروشگاه‌ها مشکلاتی مانند شکل‌گیری رقابت‌های ناسالم و مخرب در فضای کسب‌وکار شرکت‌های پرداخت و بروز تخلفاتی مانند تراکنش‌های صوری که بار زیادی به شبکه تحمیل می‌کند، ایجاد کرده است.

در مجموع به‌نظر می‌رسد زمان اصلاح نظام کارمزد و دریافت کارمزد از گیرندگان اصلی خدمات خرید کارتی که همان پذیرندگان و فروشگاه‌ها هستند فراهم رسیده و این افراد نیز لازم است مانند تمام مشتریان بانکی که کارمزد خدمات بانکداری الکترونیک مانند کارت به کارت، ساتنا، پایا و... را می‌پردازند، هزینه خدمات دریافتی را پرداخت کنند، چراکه ادامه روند کنونی ما را با مشکلاتی مواجه خواهد کرد که مهم‌ترین آن مواجه شدن فزاینده با پیام «تراکنش ناموفق» در زمان خرید خواهد بود.

▣ درآمدی جدید برای شبکه بانکی

با تصویب شورای پول و اعتبار و ابلاغ بانک مرکزی از این پس دارندگان دستگاه‌های کارتخوان (پذیرندگان) بخشی از کارمزد تراکنش‌های خرید را پرداخت خواهند کرد. باتوجه به اصلاحات انجام‌شده همچنان شبکه بانکی و بانک پذیرنده، بالاترین سهم را در پرداخت کارمزد تراکنش‌های خرید کارتی دارند و شرکت‌های زیرساخت بهره آن را می‌برند.

▣ نماد پی‌پاد

یکی از نمادهایی که از این افزایش کارمزد بهره می‌برد، نماد پی‌پاد یا شرکت پرداخت الکترونیک پاسارگاد است. این نماد اکنون دارای eps تی‌تی‌ام در محدوده ۷۸۰ ریال است که با این افزایش بهره خوبی برده و می‌تواند eps خود را افزایش دهد.

▣ نماد رتاپ

یکی دیگر از نمادها رتاپ است که دارای eps در محدوده ۲۴۵ ریال است. این نماد براساس گزارش سالانه خود توانسته با افزایش ۱۵ درصدی درآمدهای عملیاتی همراه شود، اما سود ناخالص این نماد در سال گذشته با کاهش ۳۵ درصدی همراه شده و در صورت افزایش درآمد کارمزد این نماد می‌تواند کاهش سود ناخالص خود را جبران کند.

▣ نماد رکیش

یکی دیگر از نمادهایی که با افزایش کارمزد می‌تواند شرایط بهتر بنیادی داشته باشد، نماد رکیش است. این نماد دارای eps ضعیف در محدوده ۵۰ ریال است. البته درآمد شناسایی شده طی دوره یک ماهه منتهی به ۳۱ فروردین ۱۴۰۲ این شرکت نسبت به سال قبل افزایش داشته، اما این افزایش درآمد هم به‌علت اجاره دستگاه‌های کارتخوان و خالص کارمزد دریافتی از عملیات شاپرک است که از ۶۱ میلیارد تومان در فروردین ۱۴۰۱ به بالای ۷۵ میلیارد تومان در فروردین ۱۴۰۲ رسیده است.

▣ نماد به‌پرداخت

نماد به‌پرداخت ملت نیز می‌تواند بعد از مصوبه اخیر بانک مرکزی افزایش چشمگیر درآمد عملیاتی داشته باشد. این شرکت زیرمجموعه بانک ملت است و به‌علت ارتباط سازمانی با بانک ملت بیشترین بهره را از افزایش کارمزد خواهد گرفت. یکی از درآمدهای اصلی این شرکت کارمزد تراکنش است که نسبت به سال قبل افزایش را نشان می‌دهد. کارمزد تراکنش یکی از درآمدهای پایدار برای این ۴ نماد است. البته این افزایش درآمد نمادها، بانک‌ها به‌ویژه بانک‌های ملت، صادرات و تجارت را نیز بهره‌مند می‌کند و سپس به حساب شرکت‌های فوق واریز می‌شود. این شرکت‌ها به‌صورت قراردادی با بانک‌ها کار می‌کنند و معمولا نیز زیر مجموعه بانک‌ها هستند.

روند کاهشی نرخ ارز ادامه دارد

روز گذشته نیز انواع ارز روند نزولی نرخ خود را مانند روزهای گذشته ادامه دادند، اما با وجود پایین آمدن قیمت، مشتری در بازار ارز نیست. بسیاری از کارشناسان معتقدند به‌نظر می‌رسد بازار به‌اصطلاح فعالان آن قفل شده و همچنان انتظارات قیمتی به سمت نرخ‌های پایین‌تر وجود دارد.

قیمت هر دلار امریکا در بازار آزاد به کانال ۴۷ هزار تومان رسیده و نرخ این ارز بین دلالان کنار خیابان و میدان فردوسی، سبزه میدان و کانال‌های تلگرامی از ۴۷ هزار و ۳۰۰ تومان تا ۴۷ هزار و ۸۰۰ تومان متفاوت است. از سوی دیگر، نرخ هر یورو در این بازار به ۵۲ هزار و ۵۰۰ تومان کاهش یافته و هر درهم نیز تا ۱۳ هزار و ۲۰۰ تومان پایین آمده که نسبت به روزهای گذشته با کاهش قابل‌توجهی مواجه شده است.

البته در مرکز مبادله نیز همین روند نزولی ادامه داشت، چراکه هر دلار امریکا به‌صورت اسکناس و حواله با نرخی به ترتیب ۴۱ هزار و ۹۸۹ تومان و ۳۸ هزار و ۱۷۲ تومان معامله شد که کاهش نسبی را در قیاس با نرخ روز پیش از آن تجربه کرد.

نرخ اسکناس یورو و حواله آن نیز به ترتیب به ۴۵ هزار و ۱۵۹ تومان و ۴۱ هزار و ۵۳ تومان کاهش یافت. هر اسکناس درهم ۱۱ هزار و ۴۳۳ تومان و حواله آن نیز ۱۰ هزار و ۳۹۴ تومان قیمت‌گذاری و معامله شد.

نظر کارشناسان درباره مزایا و معایب دریافت کارمزد از تراکنش خرید کارتی

بپذیریم که راه را اشتباه رفته‌ایم

گروه بانک و بیمه
editor@smtnews.ir

طرح دریافت کارمزد از تراکنش‌های خرید از ۴ تیر اجرایی خواهد شد؛ البته برخی اصناف مانند نانوایی‌ها، سوپرمارکت‌ها و فروشگاه‌های مواد غذایی فعلا مشمول این کارمزد نخواهند شد. پیش از این قرار بود طرح دریافت کارمزد از تراکنش خرید کارتی از ۲۱ خرداد آغاز شود و به‌دلیل نبود زیرساخت‌های فنی اجرای آن به تعویق افتاده است.

در مدل جدید طرح دریافت کارمزد تراکنش خرید، همه ذی‌نفعان یک تراکنش از جمله بانک صادرکننده کارت، بانک پذیرنده (حساب پشت کارتخوان) و پذیرنده تراکنش (فروشگاه) کارمزد پرداخت می‌کنند. گفتنی است در قالب این طرح دارنده کارت یا خریدار از این کارمزد معاف است. برهمین اساس، دارندگان دستگاه‌ها به‌ازای هر تراکنش از ۱۲۰ تومان تا حداکثر سقف تعیین شده کارمزد پرداخت می‌کنند. باتوجه به مفاد این دستورالعمل، حداقل کارمزد در تراکنش‌های ۶۰۰ هزار تومان برابر ۱۲۰ تومان است و برای تراکنش‌های بالاتر به‌صورت پلکانی افزایش خواهد یافت. صمت در این گزارش به بررسی ابعاد مختلف اجرای این طرح پرداخته است.

عکس: آیدا فریدی

طبق دستورالعمل جدید بانک مرکزی، دارندگان دستگاه‌های کارتخوان بخشی از کارمزد تراکنش‌های خود را پرداخت خواهند کرد

اجرای مدل جدید کارمزد برای پایداری شبکه پرداخت کافی نیست

محمدرضا جمالی، عضو کمیسیون اقتصاد دیجیتال اتاق بازرگانی درباره طرح دریافت کارمزد از تراکنش‌های خرید کارتی با تاکید بر ضرورت توجه به فلسفه دریافت کارمزد بیان کرد: سه عامل اساسی در نرخ بهره شامل ترکیب سبد سپرده‌ها، هزینه عملیات و زیان‌های ناشی از ریسک‌های مختلف است. دنیا به سمتی رفته که هزینه عملیات برای بانک‌ها با گرفتن کارمزدها کاهش پیدا کند که تحت عنوان درآمدهای غیرمشاع شناخته می‌شود. مهم‌ترین مشکل در بانکداری کشور این است که باوجود استفاده از فناوری و هزینه‌های سنگین آن، ۸۹ درصد هزینه خدمات بانکداری و پرداخت الکترونیک توسط بانک‌ها و ۱۱ درصد توسط مردم پرداخت می‌شود. در تراکنش‌های خرید کل کارمزد توسط بانک‌ها پرداخت می‌شود و تراکنش‌های برداشت وجه، خرید و شارژ سمی‌ترین تراکنش‌ها در نظام‌های پرداخت کشور هستند که دارنده کارت و پذیرنده کارمزدی پرداخت نمی‌کند.

وی اظهار کرد: درآمدهای مشاعی که باید وجود داشته باشد نیست و وقتی مشتری هزینه نمی‌دهد یا هزینه کمی می‌دهد، هدرروی منابع زیادی را شاهد هستیم که البته این هدرروی به‌صورت نرخ بهره و تورم به همه مردم تحمیل می‌شود.

▣ دو آسیب جدی به اکوسیستم بانکی

عضو کمیسیون اقتصاد دیجیتال اتاق بازرگانی در تشریح آسیب‌های پرداخت کل کارمزد تراکنش‌ها از سوی بانک توضیح داد: پرداخت کل کارمزد تراکنش‌های بانکی ازسوی بانک‌ها دو آسیب جدی به اکوسیستم وارد می‌کرد؛ اول موجب افزایش نرخ بهره و تورم می‌شد و دوم به‌دلیل ثابت بودن ضرایب کارمزد و نیز شرایط تورمی کشور پس از مدت کوتاهی این کارمزدها کفاف هزینه‌های شبکه را نمی‌داد و باعث بالا رفتن هزینه بانک می‌شد. البته در مدل جدید هم متاسفانه بانک‌ها کارمزد می‌دهند و به‌خاطر عدم استفاده مناسب از دیگر ابزارها، کارمزدها باز هم کفاف هزینه‌ها را در سمت شرکت‌های پرداخت نمی‌دهد.

وی در توضیح مدل پیشین و فعلی پرداخت کارمزد بیان کرد: در مدل قبلی در تراکنش‌های خرید بانک‌ها به‌صورت ثابت مبالغی را از ۷۰ تا ۲۷۵ تومان پرداخت می‌کردند که باتوجه به توزیع تراکنش‌ها، مبلغ متوسط کارمزد پرداختی ۲۳۶ تومان می‌شد که این عدد با مدل جدید به متوسط ۱۹۹ تومان کاهش پیدا خواهد کرد. البته در صورتی که اصناف خاصی معاف شوند این طرح هم ناکارآمد خواهد بود و متوسط مبلغ پرداختی از سمت بانک‌ها به ۳۱۱ تومان برای هر تراکنش افزایش پیدا خواهد کرد و وضعیت بدتری نسبت به مدل قبلی خواهیم داشت. باتوجه به اینکه مبلغ نیز در مدل جدید وجود دارد، در سال‌های آتی نیز وضعیت بدتر خواهد شد. در مدل قبلی در تراکنش‌های خرید، کل کارمزد از سوی بانک‌ها پرداخت می‌شد و در مدل فعلی نیز اگر استثنایی در اصناف نباشد سهم بانک‌ها ۴۶ درصد می‌شود و اگر استثنا وجود داشته باشد سهم بانک‌ها به ۷۰ درصد افزایش پیدا خواهد کرد.

▣ رسوب تراکنش سودی ندارد

به‌گفته جمالی هم‌اکنون مبلغ بیش از ۵۰ درصد تراکنش‌ها کمتر از ۴۵ هزار تومان است و در بهترین حالت با رسوب پول، در نهایت از هزینه ۲۷۵ تومانی کارمزد کمتر از ۲۰ تومان رسوب روزانه برای بانک‌ها با سود ۱۸ درصد بدون احتساب هزینه‌های زیرساخت ایجاد می‌شود که صدالبته حساب‌های پذیرندگان پایدار نیستند؛ به‌عبارتی اگر فرض بر این باشد که این تراکنش‌ها برای بانک کارمزد ۲۷۵ تومانی را از رسوب یک‌روزه تامین کند، حداقل مبلغ هر تراکنش باید ۵۵۰ هزار تومان باشد. به این رقم، هزینه زیرساخت را هم اضافه کنید. وی در توضیح مدل جدید دریافت کارمزد از تراکنش‌های خرید کارتی بیان کرد: در مدل جدید متاسفانه بانک‌ها باید ۵ در ۱۰ هزار مبلغ را بدهند که این مسئله با اضافه شدن کارمزد ۲۴ تومانی بانک صادرکننده باعث می‌شود بانک‌ها برای جریان ورود معادل سپرده با سود سالانه ۲۰ درصد هزینه کنند. صدالبته اگر اصناف پرتراکنش مانند نانوایی‌ها و بقیه حذف شوند، این هزینه معادل پرداخت سود ۳۶ درصدی بابت سپرده‌های پذیرندگان است.

▣ بار مالی مدل جدید برای پذیرندگان

این کارشناس تصریح کرد: حداکثر ۵۵ درصد کل کارمزدها توسط پذیرندگان پرداخت می‌شود که اگر آن اصناف خاص معاف باشند این هزینه به حدود ۳۰ درصد کاهش پیدا خواهد کرد. اگر هزینه واقعی تراکنش را حساب کنیم هر تراکنش کمتر از ۱۰ هزار تومان تمام نمی‌شود که به‌طور متوسط پذیرندگان حدود ۲ درصد از هزینه واقعی و باتوجه به حد ۴۰۰۰ تومان کارمزد، ۴۰ درصد مبلغ را پرداخت می‌کنند.

جمالی اجرای مدل جدید کارمزد را برای توسعه و پایداری شبکه ناکافی دانست و اظهار کرد: اگر از جنبه بانکی در نظر بگیریم، ضریب پنج‌ده‌هزارم بسیار بالاست و حتی در دنیا عکس آن را می‌بینیم که بانک‌ها پنج‌ده‌هزارم کارمزد در کارمزد کارت‌های بدهی می‌گیرند.

اگر اصناف خاص و پرتراکنش حذف شوند، این ضریب به ۹ در ۱۰هزار افزایش می‌یابد. هر ۱۰هزارم کارمزد برابر با حدود پرداخت سود ۴ درصد سالانه توسط بانک‌ها به حساب‌های پذیرنده است. این عدد بهتر است به ۲ در ۱۰ هزار یا یک در ۱۰ هزار کاهش یابد تا حداقل مشابه یک حساب کوتاه‌مدت برای بانک‌ها هزینه داشته باشد و هر سال نیز کاهش یابد و منفی شود تا درآمدهای غیرمشاع برای بانک‌ها ایجاد شود.

وی با بیان اینکه باتوجه به پرداخت کارمزد مبتنی بر مبلغ به شرکت‌های پرداخت، بانک مرکزی باید هرگونه قرارداد با شرکت‌های پرداخت در جهت جذب منابع را غیرقانونی اعلام کند، خاطرنشان کرد: بانک‌ها ظاهرا مطابق با بخشنامه‌ای حق هزینه کردن برای جذب منابع دارند. در هیچ جای دنیا اجازه نمی‌دهند بانکی بیشتر از نرخ بهره رسمی برای پول هزینه کند.

در نظر بگیرید که حداقل ۱۰۰ هزار تومان بانک‌ها به ازای هر کارتخوان اجاره می‌دهند. توجیهات زیادی وجود دارد و بحث‌های جیب به جیب و اینکه جیب بانک و شرکت پرداخت ندارد و این موارد مطرح می‌شود که هیچ کدام قابل‌دفاع نیست.

وی با تاکید بر اینکه باید بپذیریم که راه را اشتباه رفته‌ایم، اظهار کرد: در همه جای دنیا کارتخوان جایگاهش در پرداخت‌های متوسط است. حدود ۱۰ میلیون کارتخوان در کشور وجود دارد که توجیه ندارد و متاسفانه ۸۵ درصد تراکنش‌های آنها در مبلغی کمتر از ۲۰۰ هزار تومان است. این تراکنش‌ها باید با سکه و اسکناس و کیف پول پرداخت شود. متاسفانه این ۸۵ درصد تراکنش، ۸۵ درصد درآمد شرکت‌های پرداخت، شاپرک و شتاب را هم تشکیل می‌دهد.

جمالی افزود: همان‌طور که ما برای رفتن به سر کوچه از کامیون استفاده نمی‌کنیم، توجیهی ندارد که از کارتخوان برای پرداخت‌های خرد استفاده شود.

به‌دلیل آماده نبودن زیرساخت‌های فنی اجرای طرح کارمزد تراکنش خرید از ۲۱ خرداد به ۴ تیر موکول شد

تاکید بانکی‌ها بر لزوم تامین اعتبار خدمات

صادق فرامرزی

حمید بنائیان

کوروش پرویزیان

کارشناس ارشد شبکه پرداخت نیز معتقد است اگر در شبکه پرداخت الکترونیک کشور اختلال ایجاد شود یا ما نتوانیم شبکه را با توجه به پویایی کسب‌وکارها توسعه دهیم، حتما صنعت پرداخت از حوزه کسب‌وکار عقب می‌ماند.

صادق فرامرزی، ثابت بودن کارمزد در قالب یک عدد مبتنی بر تعداد تراکنش را عاملی برای سلب هرگونه نوآوری از جنس کیفیت از شرکت‌های پرداخت دانست و افزود: این روش به‌معنی آن است که به کمیت فاقد کیفیت پول می‌دهیم و این امر هر بازار و سیستمی را دچار فساد و نابودی می‌کند.

به گزارش تجارت نیوز حمید بنائیان، معاون بانکداری الکترونیک یکی از بانک‌های خصوصی نیز گفت: اگر نتوانیم کیفیت مطلوب خدمات را برای شبکه پرداخت که امروز یک جمعیت ۸۵ میلیون نفری و گستره‌ای از جغرافیای اقتصادی ایران را شامل می‌شود، تامین کنیم، پیش از همه نارضایتی ذی‌نفعان از جمله اصناف را در پی خواهد داشت.

در نهایت کوروش پرویزیان، دبیر کانون بانک‌های خصوصی نیز بر این عقیده است که سیستم و الگویی که در حال حاضر مطرح شده به الگوهایی که در بقیه کشورها استفاده می‌شود، نزدیک‌تر است. در واقع نظام جدید کارمزد همخوانی بیشتری با تجارب نقاط مختلف دنیا دارد.

منتقدان چه می‌گویند...

البته این طرح منتقدانی هم دارد. برخی از فعالان بر این عقیده‌اند که اجرای این طرح در نهایت هزینه کارمزد را روی دوش خریداران خواهد انداخت و می‌تواند موجب تورم شود. به عنوان مثال پیش از این رئیس اتحادیه صنف فروشندگان میوه و سبزی گفته بود هر تصمیمی که به افزایش نرخ خدمات در بازار منجر شود تلنگری بر رشد قیمت‌ها خواهد بود که در نهایت دود آن به چشم فروشندگان و مصرف‌کنندگان خواهد رفت. برخی نیز این طرح را در راستای درآمدزایی دولت عنوان کرده، چراکه دولت از این طرح جدید سالانه دست‌کم بیش از ۴۰۰۰ میلیارد تومان درآمد خواهد داشت. برخی دیگر از منتقدان نیز بروز ناترازی را نتیجه اجرای این طرح عنوان می‌کنند. عده‌ای دیگر از منتقدان بر بروز مشکلی دیگر اشاره دارند و می‌گویند اینکه ظاهرا همه هزینه کارمزد را بانک می‌پردازد و مردم هزینه‌ای متحمل نمی‌شوند، دارای تبعات مختلفی است. به‌گفته این گروه برای پاسخ به این سوالات باید به یک فرآیند پنهان در زمینه ناترازی بانک‌ها و خلق پول اشاره کرد؛ وقتی بانک همه کارمزد را از طرف صاحب کارت و همچنین فروشنده می‌پردازد، دچار تراز منفی کارمزد می‌شود؛ یعنی بیش از آنچه دریافت می‌کند، هزینه می‌پردازد. این ناترازی خود را در صورت‌های مالی بانک نشان می‌دهد و بانک هم ناچار به استقراض از بانک مرکزی می‌شود. این اقدام افزایش پایه پولی را به‌دنبال دارد و با ضریب فزاینده فعلی، هر ریال استقراض از بانک با ضریب ۸ به نقدینگی تبدیل و موجب تورم می‌شود.

سخن پایانی

اما ذی‌نفعان اصلی در این حوزه چه کسانی هستند؟ صاحبان دستگاه‌های پذیرنده را می‌توان برنده اصلی این فرآیند دانست. این افراد با دریافت دستگاه پذیرنده، کالا و خدمت خود را با سهولت بیشتری می‌فروشند و فرآیند حسابداری و مدیریت فروش آسان‌تری را در فضای امن معاملاتی تجربه می‌کنند؛ به‌تعبیری می‌توان گفت این گروه به سواری مجانی در مدل کنونی پرداخت کارمزد مشغول هستند. البته شرکت‌های PSP هم در این بین می‌توانند منافعی را کسب کنند. باتوجه به موارد یادشده اصلاح نظام پرداخت کارمزد دور از انتظار نیست اما باید با برنامه‌ریزی انجام شود تا در نهایت منجر به مسائلی مانند حذف خرید با کارت و استفاده از کارتخوان نشود.

سهم تهران از صادرات کل کشور

معاون امور بازرگانی و توسعه تجارت سازمان صمت استان تهران از برگزاری نمایشگاه توانمندی صادرات برای واحدهای استان تهران در امسال خبر داد و گفت که سهم کالاهایی که در استان تهران تولید شده از کل کالاهای صادراتی کشور ۱۴ درصد بوده است. حسن میرزایی تهران در گفت‌وگو با ایسنا، اظهار کرد: بر اساس آمار، در سال گذشته صادرات غیرنفتی که از گمرکات استان تهران انجام شده، معادل ۸۲۶ هزار تن به ارزش یک میلیارد و ۴۴۵ میلیون دلار بوده که نسبت به سال ۱۴۰۰ حدود ۱۸.۶ درصد افزایش داشته است. به گفته وی بیشترین صادرات در حوزه صنعت بوده که ارزش آن ۷۶۲ میلیون دلار بوده است. بعد از آن به ترتیب کالاهای کشاورزی و صنایع غذایی، فرش و صنایع دستی، معدن و صنایع معدنی و محصولات پتروشیمی و و پایه نفتی در جایگاه‌های بعدی قرار دارند. معاون امور بازرگانی و توسعه تجارت سازمان صنعت، معدن و تجارت استان تهران با بیان اینکه ممکن است کالاهای استان تهران از سایر گمرکات کشور نیز صادر شده باشد، تصریح کرد: آمارها نشان می‌دهد سال گذشته کالاهای تولید شده در استان تهران که از کل گمرکات کشور صادر شده، ۳۸۵ هزار تن به ارزش ۱۰ میلیارد و ۶۳۳ میلیون دلار بوده که معادل ۱۴ درصد صادرات کل کشور است. به گفته وی نمایشگاه‌ها در یکی از سایت‌های مصوب شامل شهر آفتاب، ایران مال و... برگزار می‌شود.

بستن شکاف‌های زمین معطل بروکراسی‌های اداری است

حفره‌های مرگ زیر پای اصفهان

چرخ اتوبوس واحد شهرداری اصفهان در فروچاله‌ای در خیابان نظر فرورفت، فضای سبز پل غدیر فرونشست، بزرگراه آقابابایی ریزش کرد؛ این‌ها تیتر حوادثی است که در فاصله ۱۰ روز در شهر اصفهان رخ داد که در مورد آخر یک حفره به ظاهر کوچک، گودالی با عمق ۱۲ متر و طول ۱۰ متر بود که به مدت ۶۰ ساعت بزرگراهی را بست. سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور طی سه سال گذشته بارها هشدار داد که دشت اصفهان- برخوار که شهر اصفهان در آن واقع شده پرمخاطره‌ترین منطقه در میان ۶۰۹ دشت کشور و نماد فرونشست ایران است.

بر پایه مطالعات این سازمان ۱۴۵ هزار هکتار در محدوده شهر اصفهان و شهرهای اطراف آن (دشت اصفهان-برخوار) درگیر فرونشست است که نرخ نشست ۳۵۰۰ هکتار آن بالای ۱۰ سانتی‌متر در سال برآورد می‌شود. بالاترین نرخ فرونشست شهر اصفهان ۱۸.۵ سانتی‌متر در سال بوده اما کارشناسان از این حیث فرونشست اصفهان را پر مخاطره می‌دانند که دامنه آن به درون منطقه شهری و جمعیتی و زیرساختی و تاسیساتی کشیده شده است. بررسی‌ها نشان می‌دهد که ۲ میلیون و ۷۰۰ هزار نفر در زون فرونشست اصفهان زندگی می‌کنند.

گروه استان‌ها
editor@smtnews.ir

اعتبار ۶۰ میلیارد تومانی برای مقابله با فرونشست

در حوادث ۱۰ روز اخیر و همچنین موارد مشابهی که تقریباً هر هفته طی ۲ سال گذشته اتفاق افتاده مسئولان استان اصفهان دلیل این حوادث را فرسودگی شبکه آب و فاضلاب این شهر عنوان می‌کنند. این در حالی است که مدیرکل مدیریت بحران استانداری اصفهان از تصویب و تخصیص اعتبار ۶۰ میلیارد تومانی برای مقابله با فرونشست اصفهان خبر می‌دهد. منصور شیشه فروش با اشاره به برگزاری جلسات کمیته فرونشست کشور در اصفهان گفت: با توجه به مطالعات سازمان زمین‌شناسی و همچنین مطالعات مرکز تحقیقات وزارت راه و شهرسازی مقرر شد ۶۰ میلیارد تومان به استان اصفهان برای اجرای بخشی از راهکارهای کنترل فرونشست اختصاص یابد و اکنون از سازمان برنامه و بودجه کشور درخواست داریم نسبت به تأمین این اعتبار اقدام کنند.وی با بیان اینکه این مطالعات بر احیای رودخانه زاینده رود و جبران کسری منابع آب زیرزمینی استان نیز تاکید دارد، افزود: فرونشست اصفهان مسئله ملی است و نیاز است که ستاد ملی احیای رودخانه زاینده‌رود تشکیل و برای تالاب گاوخونی برنامه احیایی مشابه دریاچه ارومیه عملیاتی شود.شیشه فروش می‌گوید؛ ما تأثیر فرونشست زمین بر تسریع فرآیند حوادث شبکه آب و فاضلاب را رد نمی‌کنیم و لازم است مطالعاتی روی این حوادث انجام شود ضمن اینکه از وزارت نیرو درخواست دادیم اعتباراتی برای بازسازی شبکه‌های فرسوده آب و فاضلاب تخصیص دهد.

واقعیت‌های انکار ناپذیر را مخفی نکنیم

علی بیت الهی مدیر بخش زلزله شناسی مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی که مطالعات پهنه فرونشست شهر و استان اصفهان را انجام داده است به مهر گفت: این فروریزش‌ها و فروچاله‌ها در سطح شهر اصفهان که به وفور رخ می‌دهد و شاید بسیاری هم رسانه‌ای نمی‌شود، متولیان در توجیه این حوادث اعلام می‌کنند فرسودگی لوله‌ها و آب شستگی ناشی از نشت آب از لوله‌ها موجب این فروچاله‌ها می‌شود اما نکته این است که بسیاری از کلانشهرهای ما نیز لوله‌های فرسوده دارند و حتی در شهر تهران قدمت لوله‌های آب به مراتب بیشتر از شهر اصفهان است. چطور این لوله‌ها فقط در اصفهان دچار گسیختگی و موجب فروریزش می‌شوند؟ دلیل گسیختگی لوله‌ها آیا نمی‌تواند فرونشست زمین باشد؟ وی ادامه داد: فرونشست زمین در زیرساخت‌های طولی مانند لوله‌های آب و گاز، ریل قطار، باند فرودگاه و جاده‌ها یک انحنای ایجاد می‌کند و در اثر این انحنا تنشی به لوله‌ها وارد می‌شود و لوله‌ها از مفاصل خود جدا می‌شوند و ممکن است آب شستگی هم ایجاد شود. بنابراین حتی این حوادث گسیختگی لوله‌ها نیز بنظر می‌رسد مرتبط با فرونشست بوده و دلیل اصلی این حوادث فرونشست است. مدیر بخش زلزله‌شناسی مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی تصریح کرد: اگر اقدامی برای کاهش خطرات فرونشست زمین در اصفهان به طور ملموس و نه در حد حرف انجام نشود متأسفانه مطمئن باشید از این حوادث در اصفهان زیاد خواهیم دید حتی در نقاطی که لوله آبی هم نباشد کمااینکه ما در ضلع مجاور ورزشگاه نقش جهان که آنجا دیگر لوله آبی نبود شکاف‌های فرونشست را مستندنگاری کردیم.

بیت‌الهی افزود: نباید سعی کنیم که این واقعیت انکار ناپذیر را مخفی کنیم بلکه باید تلاش کنیم اقداماتی با هدف کاهش این خطر در کلان‌شهر تاریخی کشور انجام دهیم. وی با اشاره به اینکه مطالعات وضعیت فرونشست اصفهان را در ۱۶۵ صفحه و ۸۸ نقشه تهیه و به مسئولان استانی و کشور ارائه دادیم، گفت: طبق مطالعات ما در سمت غربی بزرگراه شهید آقابابایی که در روزهای اخیر حفره‌ای بزرگ در آن پدیدار شد، گرادیان نشست یا نشست نامتقارن در این ناحیه بشدت بالاست. بیت‌الهی تصریح می‌کند: بناهای تاریخی گرانبهای کشور که در این مناطق شهر اصفهان قرار دارند به طور روزمره در معرض خطر هستند و آثار این خطر صورت ترک خوردگی و آسیب‌دیدگی‌ها در ساختمان‌های قدیمی مشاهده می‌شود و اگر پل‌های تاریخی و مساجد این شهر آسیب ببینند حتی دیگر ارزش فرهنگی آنها از بین می‌رود و این بناها نمی‌توان دوباره ساخت.

فرونشست هنوز قابل کنترل است

وی با بیان اینکه پدیده فرونشست قابل کنترل است، اضافه کرد: نرخ فرونشست سالانه دشت توکیو ژاپن تا چند سال پیش تقریبا مانند اصفهان بود عددی حدود ۱۲ سانتیمتر در سال نشست زمین داشت اما با اجرای یک برنامه جدی، نرخ فرونشست این دشت اکنون به صفر رسیده است. بنابراین تجربیات جهانی نشان می‌دهد این پدیده قابل کنترل است و در اصفهان نیز می‌شود انجام داد زیرا جمعیتی بالغ بر ۲ میلیون و ۷۰۰ هزار نفر در این پهنه‌های فرونشست در شهر اصفهان و مراکز جمعیتی اطراف زندگی می‌کنند و جمعیت نمی‌تواند به جای دیگر منتقل شود و لازم است که در راستای کاهش این پدیده اقدامات جدی صورت گیرد. وی افزود: در شهرداری اصفهان می‌دانیم کدام نقاط شهر و کدام ساختمان‌های تاریخی و نوساز در معرض فرونشست است، مکاتبات آن را نیز با فرمانداری و اداره کل راه و شهرسازی انجام دادیم اما چون مسئول مستقیم این مسئله شهرداری نیست به نوعی خیلی نتوانستیم به جواب برسیم و در این میان مردم متضرر می‌شوند.

به گفته این مقام مسئول، تمامی راهکارهای کنترل فرونشست اصفهان به صورت طرح تهیه و برای شروع آن اعتباری دیده شد و قول مساعد دادند که این کار را انجام دهند اما متاسفانه یک طرح از آن ۲۲ طرح حتی کم هزینه‌ترین آن صورت اجرایی به خود نگرفت.

ملاحظات برداشت آب در بخش کشاورزی و صنعت

محمد درویش کنشگر محیط‌زیست نیز در گفت‌وگو با مهر گفت: ۲ سال پیش مهم‌ترین درخواست ما این بود که به سرعت هنرنوع بارگذاری جدید بر روی حوضه آبخیز زاینده رود متوقف شود و به سمتی حرکت کنیم که تمام چاه‌های غیر مجاز پلمب شده و چاه‌های مجاز با کنتور هوشمند باشد و اجازه برداشت غیر مجاز از چاه‌های مجاز داده نشود. هر نوع کشت آب بر به‌خصوص زراعت چوب و کشت‌های پرمصرف از جمله جالیزها و برنج متوقف شود.

این کنشگر محیط‌زیست افزود: در حوزه صنعت نیز لازم است همه طرح‌های توسعه صنایع آب بر با رعایت ملاحظات زیست محیطی به سواحل خلیج‌فارس و عمان منتقل شود و فقط اجاره توسعه‌های مبتنی بر کسب‌وکارهای سبز در اصفهان داده شود و برویم به سمت استحصال انرژی خورشیدی و بادی تقویت و زیرساخت‌های گردشگری با حمایت از شهرک سلامت در اصفهان و نیز با حمایت از صنایع های‌تک و استارت‌آپ‌ها بتوانیم برای یک دوره ۱۰ ساله تعادل بخشی سفره‌های آب زیرزمینی را به دشت اصفهان- دولت آباد- برخوار بازگردانیم.

درویش با بیان اینکه متاسفانه هیچ‌کدام از این مطالبات انجام نشده و است، خاطرنشان می‌کند: فکر می‌کنند می‌توانند فقط با نمایش شرایط بحرانی فرونشست در اصفهان مقاومت را بشکنند و بتوانند مثلا طرح‌های انتقال آب بهشت آباد، خرسان و کوهرنگ سه را اجرا کنند اما همه اینها مسکن است و درمان درد اصفهان نیست و با توجه به وضعیت گرمایش زمین و تغییر اقلیم ما شاهد کاهش محسوس یخچال‌ها در شاهان کوه و حتی زرد کوه هستیم. این کنشگر محیط‌زیست افزود: حتی به تونل کوهرنگ یک و دو و چشمه لنگان و خدنگستان نیز هیچ امیدی وجود ندارد که تا ۱۰ سال همین آبی که الان منتقل می‌کنند را از سرشاخه‌های دز و کارون باز هم به زاینده رود انتقال دهند و این در حالی است که علاوه بر این‌ها شاهد دو طرح انتقال آب دیگر به نام گلاب به سمت نطنز و کاشان و دیگری بن بروجن به سمت چهارمحال و بختیاری از زاینده‌رود هستیم.

درویش گفت: جریان حداقلی و دائمی زاینده‌رود در اصفهان شدت خطر فرونشست را کاهش می‌دهد و اگر بتوانیم جریان دائمی زاینده رود را برقرار و آب را در گاوخونی جاری کنیم علاوه بر مهار بحران می‌توانیم چشمه‌های گردوخاک در شرق اصفهان را مهار کنیم. خطرات جریانات مونسون در همین تابستان با توجه به خشکی گاوخونی خیلی شدید خواهد بود و ممکن است طی روزهایی در شرق تا خود شهر اصفهان در اثر گردوخاک هوا تیره و تار شود که مجبور باشند مثل اهواز چراغ‌ها را روشن کند و اگر همچنان حقابه ۱۷۶ میلیون مترمکعبی گاوخونی را به بهای توسعه کشاورزی و صنعت تخصیص ندهند همه بخش‌ها به‌ویژه کشاورزی و صنعت نیز دچار بحران جدی خواهند شد.

سخن پایانی

۲ سال از هشدارهای جدی درباره فرونشست دشت اصفهان- برخوار و سایر دشت‌های استان گذشت و این در حالی است که کارشناسان تاکید داشتند برای کنترل پیشروی فرونشست در دشت اصفهان- برخوار حتی یک روز هم دیر است. ۲۲ راهکار برای کنترل فرونشست اصفهان در حالی بر زمین مانده و معطل بروکراسی‌های اداری است که این سرطان بدخیم زیر پای اصفهان را خالی کرده است از یک سو نه تنها اقدام ویژه‌ای برای مسدود کردن چاه‌های غیرمجاز و کنترل برداشت چاه‌های مجاز نشده که شاهد بهره‌برداری از چاه‌های آب شهر اصفهان برای تامین آب شرب شهری در فصول گرم هستیم. از سوی دیگر در زمینه کشت‌های آب بر الگوی کشتی که تدوین شده اجرایی نمی‌شود و نظارتی وجود ندارد. به نظر می‌رسد شهر اصفهان برای جبران بیش از سه میلیارد مترمکعب کسری آبخوان خود هزار راه نرفته دارد اما مسئولان تنها راه نجات را در طرح‌های انتقال آبی می‌بینند که زمینه‌ساز تحمیل جمعیت و مصارف بیشتر و تکرار چرخه‌ای معیوب است.

زیر پوست شهر ۲۴ هزار هکتاری اصفهان خالی شده و هر روز زمین در گوشه‌ای از این شهر دهان باز می‌کند و حفره‌ای پدیدار می‌شود

مشارکت بخش خصوصی در ساخت و نوسازی مدارس

رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی یزد خبر از مشارکت بخش خصوصی و استفاده از ظرفیت‌های این بخش در ساخت، نوسازی، بهسازی و تجهیز مدارس استان داد و افزود: تاکنون چهار نشست در راستای تکمیل، تعمیر و تجهیز نزدیک به ۱۵۰ مدرسه با استفاده از ظرفیت بخش خصوصی و خیری در استان برگزار شده است.

به گزارش خبرنگار صمت به نقل از روابط عمومی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی یزد، مجید دهقانی‌زاده با اعلام این خبر، گفت: با پیگیری‌های تیم مدیریتی استان و در راستای اهرمی کردن بودجه و تحقق منویات دولت و سازمان برنامه و بودجه کشور در تنوع بخشی به تجهیز منابع و تکمیل و بهره‌برداری از طرح‌های عمرانی مقرر است از ظرفیت و توان مجموعه خیرین و فعالان نیک‌اندیش حوزه تولید استان در راستای تامین فضاهای آموزشی از جمله تکمیل حداقل ۱۵۰ فضای آموزشی نیمه تمام خیری استفاده شود.

رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی یزد با اشاره به اینکه برای بهره‌برداری از پروژه‌های نیمه تمام مدارس استان و تجهیز و نوسازی آنها به اعتباری بیش از ۶ هزار میلیارد تومان نیاز است، اظهارکرد: اگر بخواهیم این پروژه‌ها را با اعتبارات دولتی اعم از ملی و استانی تکمیل کنیم، بیش از ده سال کاری اتمام آنها طول خواهد کشید. دهقانی‌زاده با تاکید بر اهمیت توسعه زیرساخت‌های آموزشی در استان، افزود: با اولویت‌گذاری مناسب و ایجاد تعهد و همچنین استفاده از ظرفیت مسوولیت اجتماعی صنایع و معادن، امیدواریم بخش قابل توجهی از مدارس نیمه ساز در استان طی ۳ سال به بهره‌برداری برسد.

وی با بیان اینکه برخی صاحبان صنایع همچنین متقبل شده‌اند تا تعدادی مدرسه را در قالب هنرستان‌های جوار معدنی و صنعتی احداث کنند، خاطر نشان کرد: این سیاست در راستای توسعه مهارت‌های فنی و رفع نیازهای عینی بازار کار استان و تربیت نیروهای مورد نیاز بخش تولید بسیار موثر و مورد اقبال تولیدکنندگان بوده و از جمله راهبردهای جدی مدیریت استان در چارچوب برنامه‌های تحولی یزدِنوین به شمار می‌رود.

وی این اقدام را کار ارزشمند و ماندگاری در استان دانست و تصریح کرد: تکمیل مدارس خیری و نیمه تمام در استان، توسعه، رفاه و رضایت حداکثری مردم را به همراه خواهد داشت.

گزارش خبری

ایست! خطر بارش سنگ

خنده‌های کودک دوساله سکوت کوهستان را شکست و ریزش سنگ و آوار قلب رهگذاران کندوان که شاهد مرگ تلخ مادر و فرزند در این محور بودند را به درد آورد. جاده پر پیچ و خم کندوان همواره حادثه خیز است، گاه در آن سنگ می بارد و گاه سیل. جاده‌های کوهستانی مازندران از کندوان گرفته تا هراز و سوادکوه همواره آبستن حوادثی است که در آن جان‌های شیرین زیادی قبض می‌شود و خانواده‌های بسیاری در سوگ عزیزان می‌نشینند.

بهار ماتم‌زا در کندوان

جاده کندوان در روزهای اخیر بر اثر سقوط و ریزش سنگ ۳ فوتی داشت و به بیش از ۲۰ خودرو خسارت زد و شمار قابل توجهی نیز مصدوم برجا گذاشته است. در آخرین حادثه هولناک آن، ریزش سنگ روی یک خودرو، مادر ۳۶ ساله و دختر ۲ساله را به کام مرگ کشاند و پدر و کودک ۱۰ ساله خانواده را روانه بیمارستان کرده است. گذر از این جاده کوهستانی و پر پیچ و خم برای بسیاری از خانواده‌ها به خاطره تلخ و فراموش نشدنی تبدیل شده است. با آنکه ۴ روزی جاده کندوان در تعطیلات نوروزی برای لق گیری سنگ‌های معلق بسته بود اما این طرح نتیجه بخش نبوده است و ریزش سنگ‌های معلق طی روزهای گذشته حکایت از آن دارد که باید به این محور پرتردد و ملی توجه ملی صورت گیرد.

کمرزرد از حادثه‌خیزترین نقاط کندوان است

مهدی صفایی رئیس اداره راهداری چالوس با بیان اینکه منطقه هریجان و محدوده کمر زرد از پرحادثه‌ترین محدوده‌های محور کندوان به شمار می‌رود، گفت: طی ۲۰ سالی که در راهداری مشغول فعالیت هستم این محدوده همواره حادثه‌خیز بوده است.

وی در گفت‌وگو با خبرنگار مهر با ابراز تاسف و تسلیت به مناسبت فوت ۳ همشهری و هموطن در روزهای گذشته بر اثر سقوط سنگ در محدوده کمرزرد هریجان گفت: شرایط این منطقه به گونه‌ای است که رهگذران و رانندگان متوجه سقوط و ریزش سنگ نمی‌شوند و ناگهان با اصابت سنگ با خودرو مواجه هستند.

وجود ۱۰ منطقه پرخطر در کندوان

وی با بیان اینکه در تعطیلات نوروزی برای لق گیری سنگ‌های معلق در محور کندوان شامل سیاه بیشه و دیگر مناطق مصوباتی داشتیم، گفت: سایر مناطق جز منطقه هریجان عملیات لق گیری و ایمن سازی صورت گرفته است. صفایی با عنوان اینکه برای ایمن سازی منطقه هریجان اجرای گالری و فنس سوئیسی در دستور کار قرار دارد، گفت قرار بر این است که این طرح بدون ترک تشریفات به پیمانکار واگذار شود و به زودی پیمانکاران مشخص و فعال می‌شود. صفایی ادامه داد با ایمن‌سازی این محدوده می‌توان گفت که محور کندوان تا حدودی ایمن شده است و امیدواریم دیگر شاهد حوادث تلخ و غم افزا در این محور نباشیم. روزانه بیش از ۵۰ هزار دستگاه خودرو در محور پرتردد کندوان گذر می‌کنند و همواره جان این مسافران و رهگذران در خطر است. سقوط سنگ، ریزش کوه، سیلاب و آبگرفتگی و ترافیک و راه بندان از جمله حوادثی است که مسافران و رهگذران همواره در محور کندوان آن را تجربه کردند و به تاکید مسئولان و کارشناسان برای ایمن‌سازی این جاده ملی و پرتردد نیازمند توجه و بودجه ملی است.

کندوان برای ایمن سازی در انتظار بودجه ملی است

محمد احمدی، فرمانده پلیس راه کندوان با بیان اینکه همواره شاهد بروز حوادثی در این محور پرتردد هستیم، اظهار داشت: این محور برای ایمن‌سازی نیازمند بودجه و حمایت ملی است. وی در گفتگو با مهر با اشاره به اینکه تعطیلات گذشته شاهد ریزش سنگ در محور بودیم، گفت: متاسفانه به خودروهای زیادی در این حادثه خسارت وارد شد و شماری نیز مصدوم شده است. به گفته احمدی محور ملی کندوان به دلیل شرایط خاصی که دارد باید در سطح برنامه‌های ملی برای ایمن سازی قرار گیرد و امیدواریم متولیان امر در این حوزه توجه ویژه‌ای داشته باشند.

احمدی گفت: نیمه کاره بودن آزادراه تهران-شمال بار ترافیکی محور کندوان را تشدید کرده است، به گونه‌ای که در پایان هفته و تعطیلات گذر از این مسیر ۱۲۰ کیلومتری ۶ تا ۸ ساعت به درازا می‌کشد و ترافیک و راه بندان خطر بروز حادثه را در این محور افزایش می‌دهد.

نامه دادیم، پاسخ ندادند

فرماندار چالوس نیز با ابراز تاسف از اینکه طی روزهای اخیر دو نفر در منطقه کمر زرد منطقه هریجان جاده کندوان جان باختند، اظهار داشت: در این حادثه شاهد مرگ یک مادر و کودک بودیم.

سیدعلی قاسمی با بیان اینکه ۲۰ فروردین امسال نامه‌ای به وزارت راه و شهرسازی زده شد مبنی بر اینکه ۱۰ نقطه حادثه‌خیز در محور کندوان شناسایی شده و نیازمند ایمن سازی است، افزود: در این نامه و درخواست برای تامین اعتبار و بهسازی منطقه درخواست کرده بودیم.

وی اظهار داشت: باوجود پیگیری‌هایی از سوی شهرستان و استان صورت گرفته متاسفانه در عمل نتیجه نگرفتیم، هرچند شهرستان نسبت به عملیات لق‌گیری در چند نقطه اقدام کرده است اما این لق‌گیری‌ها پاسخگویی مطالبات نیست. در جاده کندوان نیازمند دیواره سازی و اجرای گالری و فنس کشی سوئیسی هستیم و طبق این درخواست باید وزارت راه و شهرسازی و سازمان مدیریت بحران کشور برای این جاده ملی و حادثه خیز تدبیری اندیشه کند.

سه‌شنبه
۲۳ خرداد ۱۴۰۲- ۲۴ ذی‌القعده۱۴۴۴ - ۱۳ ژوئن ۲۰۲۳- شماره ۲۳۳۶-پیاپی۳۶۵۴

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»

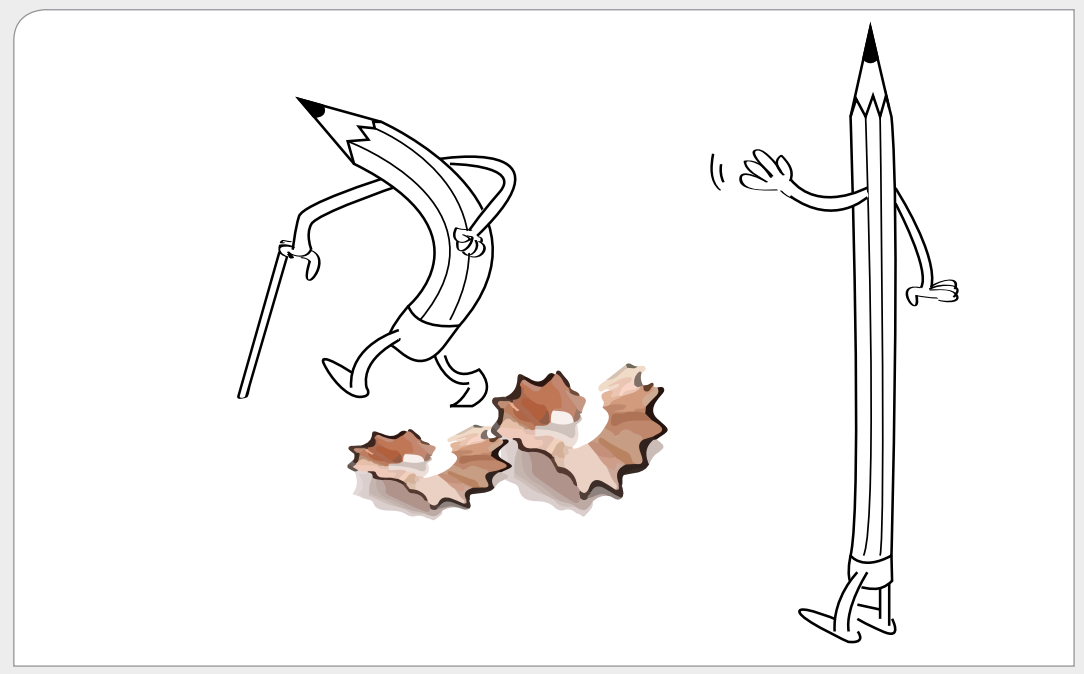
مدیرمسئول: عاطفه خسروی

سازمان آگهی‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۲ - ۰۹۹۹۹۱۹۵۷۶۱
ایمیل آگهی‌ها: ads.smtnews@gmil.com
تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر:(داخلی-۱۰۴) پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم‌مقام فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶ - کد پستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: امید نشر و چاپ ایرانیان

www.smtnews.ir info@smtnews.ir
telegram.me/smtnews instagram.com/smtnewspaper
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با رتبه ۱ | عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
در میان روزنامه‌های تخصصی مقام ۱ | عضو انجمن مدیران رسانه
در میان روزنامه‌های اقتصادی مقام ۲ | عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

یادبود

مـردنکـونـام نمیـردهـرگـز...

جهان روز شـنبه را با خبر درگذشت یکی از بزرگ‌ترین مردان علم جهان گذراند. فیروز نادری، دانشـمند ایرانی، مدیرکل اکتشـافات منظومه شمسی در ناسا بود و همزمان با بیستمین سالگرد پرتـاب مریخ نورد روح (بزرگ‌ترین دسـتاورد نادری در اکتشـافات مریـخ) از کالبد خاکی زمین بیرون رفت. فیروز متولد ۵ فروردین ۱۳۲۵ در شـیراز و اصالتا از طایفه‌های ایل قشقایی بود. وی ۳۶ سـال در سمت‌های مختلف فنی و اجرایی در آزمایشگاه رانش جت ناسا گذراند و در برخی از ماموریت‌های فضایی رباتیک امریکا مشارکت داشت. نادری در سال ۲۰۱۶ از ناسا بازنشسته شد.

همه ما در انسان بودن مشترک و متحدیم

در سـال ۲۰۱۶ ناسـا به پاس خدمات ارزنده دکتر نـادری نـام سـیارک (۵۵۱۵) ۱۹۸۹ EL۱ کـه در منظومه شمسـی قرار دارد، را به سیارک نادری تغییر داد. پس از تصویب ممنوعیت ورود شـهروندان ایران و ۶ کشـور دیگر به امریکا «اصغر فرهادی»کارگردان ایرانی نامزد جایزه اسکار در اعتراض به این ممنوعیت از سـفر به امریـکا خـودداری کرده و دکتـر نادری و «انوشـه انصاری» را به عنـوان نمایندگان خود در ایـن رویداد معرفی کرد. در تعریـف نادری از زندگی می‌خوانیـد:« من عاشـق ایرانم؛ ریشـه‌هایم به ایران بـر می‌گردد و جایی اسـت که یکـی از قدیمی‌ترین و مغرورترین تمدن‌های بشـری در آن شـکل گرفته. از سـوی دیگر بیش از دو سـوم عمـرم را در امریکا گذرانـده‌ام و عاشـق ایـن کشـورم. مـن هم‌آن‌قدر که ایرانـی هسـتم امریکایی هم هسـتم؛ این پیوند جدا شـدنی نیسـت، درسـت مثل وقتی که زرده و سـفیده تخم‌مرغ را هم زدید دیگـر نمی‌توانید از هم تفکیک‌شـان کنید. امـا فارغ از ایـن بحث‌ها یکی از چیزهایی که کار فضا به شـما یاد می‌دهد این اسـت که همه ما در انسان بودن‌مان مشترک و متحدیم. هر وقت که خیلی مغرور می‌شـویم بد نیست برگردیم و خودمـان را از فضا نـگاه کنیم که فقط یک نقطه ریز در بی‌کران‌ها هستیم. از فضا همه ما زمینی هستیم و ملیت‌ها رنگ می‌بازند.»

از شیراز تا ناسا

نـادری دوره کارشناسـی خـود را در رشـته بـرق در دانشـگاه ایالتی آیووا و کارشناسـی ارشد و دکترای خود را در سـال‌های ۱۹۷۲ و ۱۹۷۶ در دانشـگاه کالیفرنیای جنوبی به اتمام رسـاند. وی پس از پایان تحصیل به ایران بازگشت و ضمن گذراندن خدمت سربازی، مدتی در مرکز «سنجش از دور ایران» فعالیت کرد. او در سال ۱۹۷۹ به «آزمایشگاه پیشرانش جت ناسا» (JPL) پیوست و در این سـال‌ها در زمینه‌های مختلفی مثل مهندسی سامانه‌ها، توسـعه‌ی فناوری، مدیریت برنامه و پروژه‌ی سامانه‌های ارتباط ماهواره‌ای، رصدخانه‌های سـنجش از دور زمین، رصدهای اخترفیزیکی و سامانه‌های سیاره‌ای کار کرد.

▣ روح و فرصت در مریخ

ناسـا در سال ۲۰۰۰ پس از دو بار ناکامی دانشمندانش در هدایت و به ثمر رساندن پروژه اکتشافی مریخ تصمیم به توقف آن گرفت ولی نادری با ارائه طرح خود آنها مجاب کرد یک بار دیگر به این برنامه فرصت دهند؛ به این ترتیب نادری مدیر پروژه اکتشاف در مریخ شد. یک سال بعد تیم تحت نظر نادری موفق شد مدارگرد ادیسه را به مدار مریخ بفرسـتد. از آن پس تا سـال ۲۰۰۴ دو مریخ‌نورد «روح» و «فرصـت» بر مریخ فرود آمدند. نادری در تشـریح این دستاورد می‌گوید: «روح» را به [بستر خشک] دریاچه‌ای فرسـتادیم که فکر می‌کردیم در آن‌جا بتواند شـواهدی از وجـود آب یا حیات قدیمی پیـدا کند. اما در این مورد تیرمان به خطا رفت. «فرصت» نیز به جایی که پیش‌بینی می‌شـد حاوی مواد معدنی مانند هماتیت باشد فرستاده شـد؛ این یکی ثمر داد و توانسـت با کشـف هماتیت که نشـان‌دهنده وجود آب در گذشـته است کمک بزرگی به ما کند.

▣ فرود نخستین مریخ‌نورد

اما بزرگ‌ترین دسـتاوردهای فیروز نادری در مدیریت ماموریت‌های مریخ در اوایل دهه‌ی ۲۰۰۰ به‌دسـت آمد. نادری از خاطراتش درباره شـب فرود نخستین مریخ‌نورد ایـن طـور می‌گوید: «شـب فـرود را کاملا به یـاد دارم؛ نخسـتین بـار در عمرم بود که واقعا صـدای ضربان قلبم را می‌شـنیدم. یکشـنبه روزی بود و همه در اتاق کنترل عملیـات جمع شـده بودیم. وقتی اعلام شـد که فرود با موفقیت انجام شـده تمام حسـی که ۴-۵ سال در طول سـاخت دسـتگاه در دلم مانده بود یک باره داشت فوران می‌کرد. دیگر کنترل چشمانم را نداشتم ولی در عین حال نمی‌خواسـتم در آن شـرایط دیده شود، برای همین دور از دیـد دوربیـن رفتم یکی از همکارانم را بغل کردم با هم گریه کردیم، لحظه خاصی بود.» JPL پس از موفقیت‌های «روح» و «فرصـت» تمـام توانش را جمع کـرد تا پروژه بعدی خود موسـوم به آزمایشگاه علمی مریخ (MSL) را راهی این سیاره کند. این آزمایشگاه که بعدا به مریخ‌نورد کنجـکاوی (Curiosity) تغییر نام داد، طبق برنامه قرار بود سـال ۲۰۰۹ پرتاب شـود، ولی به دلیل آماده نبودن، تاخیر خورد و نهایتا در اواخر ۲۰۱۱ میلادی پرتاب شد و در ۶ اوت ۲۰۱۲ به مریخ رسید.

▣ سکاندار منظومه خورشیدی

در سـال ۲۰۱۱ وی بـه بالاتریـن پسـت دوران کاری خود دسـت یافته و به عنوان مدیرکل اکتشافات منظومه خورشـیدی در آزمایشگاه پیشـرانش جت ناسا منصوب شـد. نادری سـرانجام بعد از ۳۶ سال فعالیت در ناسا در فوریه ۲۰۱۶ تصمیم به بازنشسـتگی گرفت و طی نامه‌ای بـا همکارانـش خداحافظی کرد؛ او با اشـاره به اینکه ۳۶ سال گذشته در نظرش در چشم به هم زدنی سپری شده می‌نویسـد: «۳۶ سال قبل زمانی که به ناسا پیوستم فکر می‌کردم تا وقتی شـور و شوقم نسـبت به کار باقی است این‌جا می‌مانم و روزی که احسـاس کنم این اشـتیاق در حال کم‌رنگ شـدن اسـت آن را ترک خواهم کرد. حالا بعد از ۳۶ سال نه تنها آن روز نیامده، بلکه هر آنچه باعث عشقم به کار در این مکان بود بیش‌تر هم شده. با این وجود فکر می‌کنم اکنون زمان درستی برای این است که مشعل را به فرد دیگری بدهم.»

▣ سیارک نادری

فیروز نادری در طـول زندگی حرفه‌ای‌اش بارها تقدیر شده؛ بالاترین نشان ناسا، مدال خدمات برجسته را گرفته، به عنوان فرد موثر سال ایالات متحده امریکا انتخاب شده، جایـزه لیبـرال را در ۲۰۱۴ دریافت کرده، نشـان افتخار الیس آیلند را در سـال ۲۰۰۵ به سـینه زده و به عنوان یکی از رهبران برجسته تاریخ ناسا برگزیده شده است. اما آن طور که خودش می‌گوید یکی از آنها را که آخرین‌شان هم هسـت بیش از همه دسـت دارد و آن نام‌گذاری یک سـیارک به نام او اسـت. این سـیارک که پیش‌تر (۱EL ۱۹۸۹ ۵۵۱۵) نـام داشـته ۱۰ کیلومتـر قطـر دارد و به کمربند سیارک‌های بین مریخ و مشتری تعلق دارد. ناسا برای این تغییر نام ناگزیر شده از انجمن بین‌المللی نجوم (IAU) این موضوع را درخواسـت کند که با موافقت آنها به انجام رسـیده. یکی دیگر از یادگاری‌های ماندنی برای نادری شکسـتگی بینی‌اش است؛ فیروز واقعه را این طور تعریـف می‌کند که: «دماغم درسـت روزی که از رسـاله دکترایم دفاع کردم شکسـت ولـی اقدامی برای درمانش نکـردم؛ ماجـرا از این قـرار بود که بعد از دانشـگاه برای تماشـای مسابقه بیسبال رفته بودم؛ یک دستم ساندویچ بود و دسـت دیگرم نوشیدنی که یکی از بازیکنان مشهور آن دوره به توپ ضربه زد و مستقیم خورد به دماغ من و بعد برگشت توی زمین؛ اگرچه دماغم شکست ولی خاطره‌ای شد برای خودش و من هم یادگاری نگهش داشتم! »

▣ شـریف‌بودن از همکاری با ناسـا ارزشـمندتر است

و در نهایت فیلم سخنرانی احساسی دکتر فیروز نادری در مراسم اسکار ۲۰۱۷ درباره بر عهده گرفتن سرپرستی کودکی به نام محمد است که این روزها در فضای مجازی دست به دست می‌شود.

نادری در این سـخنرانی با بیان خاطره‌ای از ارسال یک هدیه به مناسـبت نـوروز برای محمد و نامه تشـکرآمیز محمد که او را به عنوان الگوی خود در نظر گرفته سـخن گفـت. نادری در آن سـخنرانی با جملاتی بغض‌آلود آرزو می‌کند که محمد روزی جایزه نوبل را در دسـت بگیرد و تاکیـد می‌کند:«اگر جایزه نوبل را هم در دسـت نگرفت و فقط یک انسـان شـریف بود(کافی اسـت). به نظر من این شـریف بـودن یقینا از هرگونه همکاری من با ناسـا ارزشمندتر است».

خاطره

فیروز رفت که جهانی را به لیاقت فتح کند

امیر فیجانی از دوسـتان ورودی ۵۲ دانشـکده فنی تهران است که در نوشـتاری خاطره‌ای از فیروز نادری تعریف کرده اسـت. وی در این متن چنین نوشته:

من افتخار داشتم که در JPL دوست وهمکار فیروز باشم. وقتی که در سال ۱۹۸۷ در JPL شروع به کار کردم حدودا ۱۰ نفر ایرانی قبل از من آنجا کار می‌کردند که همه درجه علمی PhD داشـتند و واقعا در JPL هم از نظر علمی و هم از نظر مدیریت در سطح بالا بودند.

جالـب اینکه وقتی برای کار مصاحبه با افراد مختلف در JPL همکاری می‌کردم دو نفر از مصاحبه‌گران ایرانی بودند. دوست عزیزم زنده یاد دکتر همایون سراجی و دوستم دکتر صمد حیاتی که مدتی هم‌رئیس من بود. به نظرم فیروز از همه قدیمی‌تر بود.

ما ایرانی‌ها در JPL رسـم داشتیم که ناهار را با هم بخوریم و البته من تازه وارد جوجه (rookie) حسـاب می‌شدم. یک روز فیروز از زندگی‌اش گفت و اینکه بعداز گرفتن دکترا از USC با شوق به ایران بازگشته تا به میهنش خدمت کند و در تلویزیون استخدام شده است.

فکـر می‌کنم که در زمان خدمت وظیفه، بعداز ۶ ماه آموزشـی مامور خدمت در تلویزیون شده بود و بعد در همانجا ادامه به کار داده بود. فیروز دکترایـش را در Digital Image Processing گرفته بود که در آن سال‌ها رشته خیلی جدیدی بود.

فیروز می‌گفت بعداز انقلاب، وقتی که قطب‌زاده رئیس تلویزیون شـد، یک روز یک‌عده از تحصیلکردگان شـاغل در تلویزیون را که اغلب دکترا داشتند منجمله فیروز را در یک‌جلسه جمع کرده و اعلام کرده تلویزیون به شماها احتیاج ندارد! و همه را اخراج کرده است!

بعداز آن بود که فیروز به امریکا برگشت و در JPL استخدام شد. اینجا می‌خواهـم از قصه‌ای غم انگیز یـاد کنم. گفتم که آن ۱۰ نفر قبل از من همه در سطوح بالا بودند.

بالاتریـن مقام علمـی در JPL مقـام Senior Scientist بود که به افـرادی داده می‌شـد که در سـطح اسـتادان Caltech باشـند. JPL یک‌مرکز عملیاتی و تحقیقاتی ناسـا است ولی به وسیله Caltech اداره می‌شـود. در آن زمان JPL حدود ۴هزارو ۵۰۰ کارمند داشت و ۱۰-۱۲ Senior Scientists که ۴ نفر از این مدیران ارشـد ایرانی بودند! دکتر یحیی رحمت سمیعی، دکتر داریوش دیوسالار (برنده جایزه Graham Bell in Communication، the highest award in the field of Communication) و دکتر وهراز جم نژاد، که هر ۳ فارغ‌التحصیل فنی بودند و دکتر همایون سـراجی. غم انگیزتر آنکه دکتر صمد حیاتی، دکتـر وهراز جم نژاد، دکتر همایون سـراجی اسـتادان جوان دانشـگاه آریامهر بودند که ایران را ترک کرده بودند.

دوسـتان و همکاران امریکایی مـن در JPL از نخبه بودن ایرانی‌ها در JPL در عجب بودند و به شـوخی می‌گفتند «Iranian Mafia» وقتی که من با فیروز آشنا شدم، فیروز کار علمی نمی‌کرد و مدیر بود.

در آن زمان مدیر پروژه نسـبتا کوچکی بود به نام «Origins». خودم شـاهد بودم که مدیرهای سـطح بالا از عملکرد فیـروز تعریف می‌کردند در حـد ابـراز تعجب! بعداز آن فیروز مدیر برنامه‌های «مارس» شـد که این برنامه‌ها را خیلی توسـعه داد و این دید را داشت که کار اصلی JPL باید Mars Exploration باشـد که ایده بسـیار درسـتی بود و باعث موفقیت و تثبیت JPL شد. اوج موفقیت فیروز مدیریت «Twin Mars: Rovers: Spirit and Opprtunity» بـود کـه جـزو موفق‌تریـن پروژه‌های JPL به شمار می‌روند.

بعـداز این موفقیـت فیروز مقام بالاتر گرفت و مدیـر تمام برنامه‌های فضایی شد و بعداز چند سال به مقام Associate Director رسید که دومین مقام در JPL بود. آخرین دیدار من با فیروز در JPL در دسـامبر ۲۰۰۷ بـود. فیروز شـنیده بود که من می‌خواهـم JPL را ترک‌کنم و به کمپانی Nothrope بروم.

منشـی فیروز به من زنگ زد و گفت که فیروز می‌خواهد من را ببیند. در گفت‌وگوی‌مان فیروز اول اظهار تعجب کرد که می‌خواهم از JPL برم و گفـت: «تو کـه خیلی موفق بودی تا اینجا و چـرا می‌خواهی بری؟» و پرسید که آیا دلیل تصمیم من برای ترک کار درخواست دستمزد بیشتر است و اگر موضوع دستمزد است او می‌تواند کاری بکند و موضوع را حل کند. من جواب دادم که موضوع دسـتمزد نیست، من عاشق JPL هستم و هیچ پولی جای JPL را برای من نمی‌گیرد.

پرسـید: «پس چرا میری؟» و من در جواب گفتم که وظیفه کاری من در انجام و ارائه نتایج تحقیقی برای یک گروه تحقیقاتی است که مسئول اداره این گروه هستم.

شـرایط عوض شـده و پول برای تحقیقات دیگر نیست. آن روز بحث خیلی جالبی با فیروز داشـتم. سـر آخر گفت: «حالا داری میروی سعی کن که رابطه همکاری JPL و Notthrope را توسـعه بدی و مستقیما هـم با مـن در تمـاس باش.» مـن هم موافقـت کـردم و در اوایل در Northrop's چنـد پروژه را با همـکاری JPL مطرح‌کردم. ولی بعداز ۶ مـاه Notthrope را ترک‌کردم و به ایتالیا رفتم در (Italian Institue of Trchnology (ITT شـروع بـه کار کردم. بـا فیروز در تماس بودم و حتی قرار بود که برای بازدید و سخنرانی به ITT بیاد که نشد.

حدود ۴۵ سال پیش، قطب‌زاده، فیروز را از تلویزیون بیرون کرد. حدود ۴۱ سـال پیش قطب‌زاده بردار شد، اما فیروز رفت که جهانی را به لیاقت فتح کند و امروز حتی سیاره‌ای به نام اوست و... .

